

K O S K E
KESKI-SUOMEN
SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUS

RAPORTTEJA 19

KESKI-SUOMEN SOSIAALIPÄIVYSTYS

**KESKI-SUOMEN
SOSIAALIPÄIVYSTYKSEN
VUOSI 2008**

**TUIJA HAUVALA
SIVI TALVENSOLA**

Julkaisija

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Raportteja 19

Käyntiosoite

Matarankatu 4, Jyväskylä

Postiosoite

PL 35 (MAT), 40014 Jyväskylän yliopisto

www.koskeverkko.fi

ISBN 978-952-5477-21-4

ISSN 1459-4757 (painettu)

ISSN 1459-479X (verkkojulkaisu)

Painopaikka

Tekevä, Jyväskylä 2009

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Tuija Hauvala Sivi Talvensola
Raportin nimi	Keski-Suomen sosiaalipäivystyksen vuosi 2008
Kustantaja	Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus
Painopaikka	Tekevä
Vuosi	2009
Sivumäärä	52 + 6 liitettä
Sarjanro	Raportteja 19

Sosiaalipäivystyksen järjestämisvelvollisuus on Sosiaalihuoltolain 13 §:n mukaan kunnalla. Sosiaalipalvelujen järjestämistä kiireellisten tapausten osalta täsmennettiin valtakunnallisesti sosiaalihuoltolain muutoksella (710/1982, muutettu 125/2006), joka tuli voimaan 1.3.2006 alkaen. Sosiaalihuoltolain muutoksen 40a§:n mukaan kiireellisissä tapauksissa sosiaalipalvelujen tarve on arvioitava viipymättä. Myös Lastensuojelulain (417/2007) 11§:n mukaan lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua on kunnan järjestettävä tarvittavassa laajuudessa niinä vuorokauden aikoina, joina sitä tarvitaan.

Keski-Suomessa sosiaalipalveluja kiireellisissä tilanteissa järjestettiin maakunnan kuntien sosiaalipäivystysten yhteisellä toiminnalla. Sosiaalipäivystykset pohjautuivat vuonna 2008 vuoden 2007 mukaiseen pääasiassa ns. korkean kynnyksen sosiaalipäivystysjärjestelmään, jossa eri viranomaistahot arvioivat kuntalaisten yhteydenotoista kiireellisen sosiaalityön tarpeen ja ottivat tarvittaessa yhteyttä seudullisiin sosiaalipäivystyksiin. Maakunnassa toimi neljä erillistä sosiaalipäivystysjärjestelmää; Mobile-kunnat, Jämsän seutu, Saarijärven seutu ja Viitaseutu. Kuntalaisten yhteydenotoista sosiaalipäivystystilanteet suodattuivat sosiaalipäivystyksiin mm. Kriisikeskus Mobilen, Hätäkeskuksen, Poliisin tai terveydenhuollon kautta.

Sosiaalipäivystyksen koordinoituvastuu siirtyi 1.1.2008 alkaen Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskukseen. Keski-Suomen kunnat vastasivat yhteisvastuullisesti sosiaalipäivystyksen koordinoinnista aiheutuvista kustannuksista vuonna 2008. Maakunnalliseen sosiaalipäivystyksen koordinoitiin kytkettiin Päivän selvään päihdehuoltoon -hanke. Päivän selvään päihdehuoltoon -hankkeen tarkoituksena on mm. vahvistaa päihdetyön menetelmällistä osaamista sosiaalityössä sekä sosiaalityön asiakkaiden päihteiden käyttöön puuttumista.

Sosiaalitoimistojen aukioloaikojen ulkopuolisen sosiaalipäivystyksen työ painottui akuuttiin lastensuojelutyöhön, johon kuuluvat lastensuojelun välittömän tarpeen arviointi ja uuden lastensuojelulain mukaiset kiireelliset sijoitukset.

Maakunnan sosiaalipäivystykseen tuli vuonna 2008 yhteensä 693 eri sosiaalipäivystysyhteydenottoa – vuonna 2007 vastaava luku oli 514. Yhteydenottojen taustalla oli pääasiallisena syynä vuoden 2007 tapaan lasten vanhempien, huoltajien tai lasten oma päihdekäyttö. Perheväkivalta tai sen uhka sekä lasten väkivaltainen käytös näyttäytyivät sosiaalipäivystystilanteiden taustalla edellisvuotta useammin. Lastensuojelulain mukaisia kiireellisiä sijoituksia tehtiin tarkastelujakson aikana yhteensä 50 ja avohuollon sijoituksia 44. Lisäksi päivystäjät järjestivät tilapäismajoitusta 69 tilanteessa yli 100 asiakkaalle. Sosiaalipäivystystyön määrä kasvoi vuoteen 2007 verrattuna.

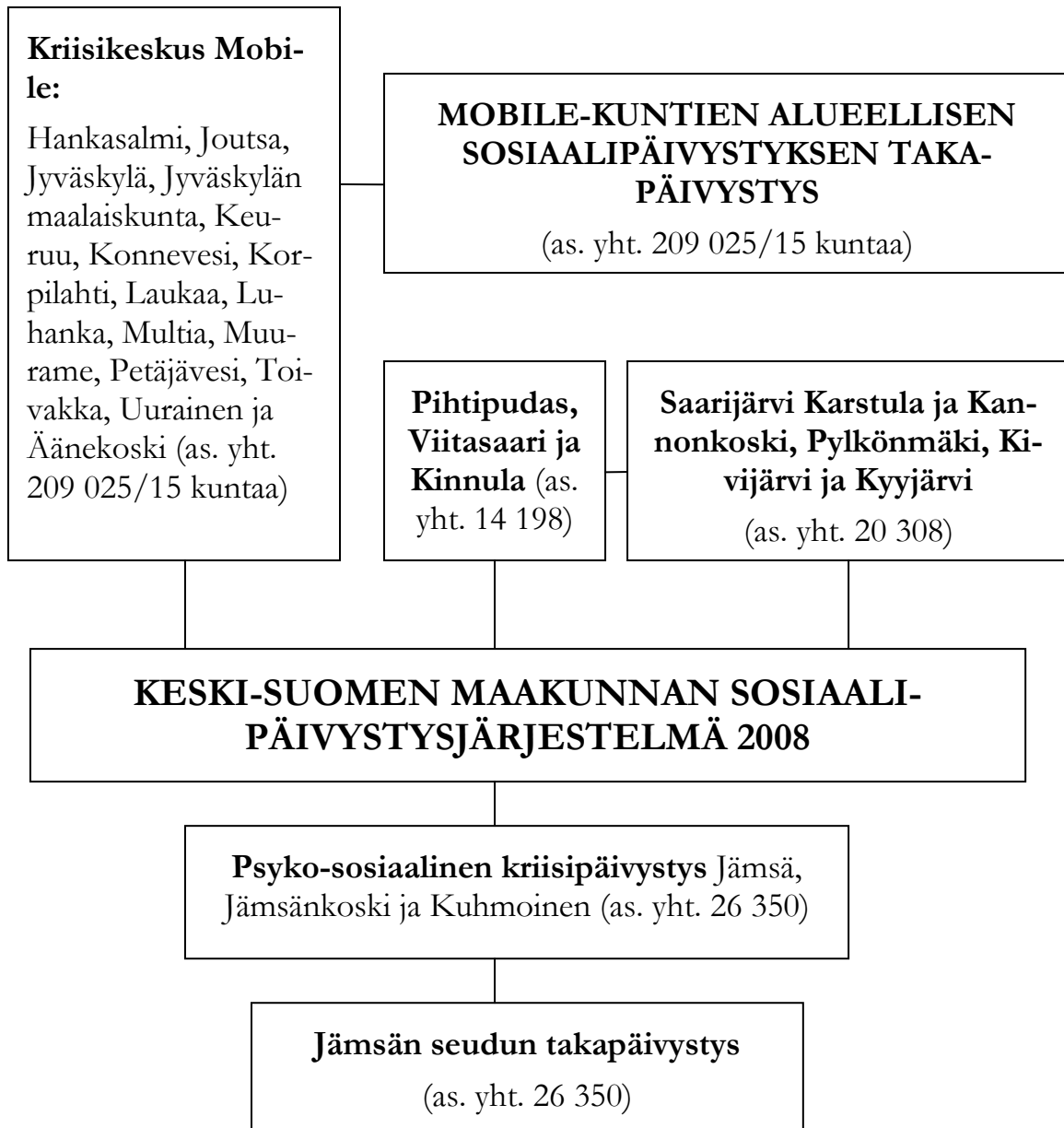
SISÄLLYS

1	SOSIAALIPÄIVYSTYS KESKI-SUOMESSA	4
1.1	Vuosi 2008	4
1.1.1	Kriisikeskus Mobile -kunnat	5
1.1.2	Saarijärven ja Viitasaaren seudut	5
1.1.3	Jämsän seutu	5
1.2	Sosiaalipäivystysjärjestelmän toiminta	6
1.3	Sosiaalipäivystyksen koordinointi ja ohjaus	6
1.4	Sosiaalipäivystäjien työnohjaukset ja koulutukset	7
1.5	Sosiaalipäivystyssopimukset	9
1.6	Sosiaalipäivystyksen lomakkeet, kuntaohjeistus ja tilastointi	9
1.7	Turvakotipäivystys-kokeilu	9
1.8	Tiedottaminen	10
2	TILASTOT	11
2.1	Mobile-kuntien sosiaalipäivystystapahtumat vuonna 2008	11
2.1.1	Mobile-kuntien etupäivystys	12
2.1.2	Mobile-kuntien takapäivystys	18
2.2	Saarijärven seudun sosiaalipäivystys	28
2.3	Viitasaaren seudun sosiaalipäivystys	34
2.4	Jämsän seudun sosiaalipäivystys	39
2.4.1	Jämsän seudun psyko-sosiaalinen kriisipäivystys	39
2.4.2	Jämsän seudun takapäivystys	45
3	KESKI-SUOMEN MAAKUNNAN SOSIAALIPÄIVYSTYKSEN TULEVAISUUS	51
	LÄHTEET	52
	LIITTEET	53
	Liite 1. Sosiaalipäivystyksen rajaus	53
	Liite 2. Koulutukset	54
	Liite 3. Sopimus alueellisesta sosiaalipäivystyksestä	58
	Liite 4. Ohjausryhmän erilliskorvaussuositus vuodelle 2008	67
	Liite 5. Sosiaalipäivystyksen tilastointilomake vuonna 2008	68
	Liite 6. Maakunnan turvakotipäivystys vuonna 2008	80

1 SOSIAALIPÄIVYSTYS KESKI-SUOMESSA

1.1 Vuosi 2008

Maakunnan sosiaalipäivystysjärjestelmä on kuvattu seuraavassa kuviossa (kuva 1).

Kuva 1. Maakunnan sosiaalipäivystysjärjestelmä vuonna 2008

1.1.1 Kriisikeskus Mobile -kunnat

Kriisikeskus Mobile toimi 15 kunnan virka-ajan ulkopuolisena sosiaalipäivystyksen etupäivystyksenä vuonna 2008. Mobile-kunnat muodostivat Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Jyväskylän maalaiskunta, Keuruu, Konnevesi, Korpilahti, Laukaa, Luhanka, Multia, Muurame, Petäjävesi, Toivakka, Uurainen ja Äänekoski. Mobile vastaanotti suorista asiakasyhteydenotoista ja viranomaisilta tulleet sosiaalipäivystystehtävät. Yhdeksän Mobile-kunnan sosiaalityöntekijät muodostivat alueellisen sosiaalipäivystyksen takapäivystysrenkaan. Takapäivystysrenkaan päivystäjävahvuus vaihteli vuoden aikana 22–27 sosiaalityöntekijän välillä.

Kriisikeskus Mobile joutui toukokuun alussa 2008 supistamaan ympärivuorokautista toimintaansa työllistettyjen palkkaamiseen liittyneiden ongelmien vuoksi. Toiminta-aikoja supistettiin 4.5. alkaen kello 22.00–8.00 väliseltä ajalta siten, että Kriisikeskus Mobile hoiti kyseisenä aikana ainoastaan Hätkeskuksen kautta tulleet sosiaalipäivystykseen liittyneet yhteydenotot. Kesäkuussa 2008 Mobile-kunnat tekivät Jyväskylä-vetoisesti päätöksen, että Kriisikeskusta tuettiin heinäkuun alusta kolmella työntekijällä. Tämän päätöksen pohjalta Kriisikeskuksen toiminta oli jälleen 1.7.2008 alkaen ympärivuorokautista.

Syksyllä 2008 linjattiin Kriisikeskus Mobilen toimintaa keväällä 2008 tehtyjen suunnitelmien perusteella. Kriisikeskus Mobilen toiminnan suunnittelussa keskityttiin työntekijärakenteen vakainaistamiseen sekä toiminnan tehostamiseen yhteistyössä Mobilen yhteistyötahojen kanssa.

1.1.2 Saarijärven ja Viitasaaren seudut

Saarijärvi, Karstula, Kannonkoski, Pylkönmäki, Kivijärvi ja Kyyjärvi hoitivat oman virka-ajan ulkopuolisen sosiaalipäivystyksensä seudullisen etupäivystysrenkaansa toiminnalla. Samoin Viitasaaren seutu (Pihtipudas, Viitasaari ja Kinnula) jatkoivat vuonna 2008 omalla etupäivystyksellään sosiaalipäivystystä. Vuoden 2008 alusta Saarijärven ja Viitasaaren seutujen sosiaalipäivystysrenkaissa oli vuoroviikoin päivystäjänä virkavastuinen sosiaalityöntekijä, johon tarvittaessa toisessa renkaassa vuorossa oleva ei-virkavastuinen päivystäjä otti yhteyttä, mikäli sosiaalipäivystystilanteen hoitamisessa tarvittiin toimivaltaista sosiaalityöntekijää.

1.1.3 Jämsän seutu

Jämsän seudulla - Jämsä, Jämsänkoski ja Kuhmoinen – sosiaalipäivystys hoidettiin vuoden 2007 malliin pohjautuen eli etupäivystyksen muodosti edelleen psyko-sosiaalinen kriisipäivystys ja seudun oma takapäivystys muodostui alueen sosiaalityöntekijöistä.

1.2 Sosiaalipäivystysjärjestelmän toiminta

Sosiaalipäivystysrenkaissa sosiaalipäivystäjät päivystivät matkapuhelimensa ääressä sosiaalitoimistojen aukioloaikojen ulkopuolisena aikana viikon kerrallaan normaalin päivätyönsä ohella – poikkeuksena Mobilessa hoidettu 15 kunnan etupäivystys, jossa sosiaalipäivystystyö on yhdistetty kriisityöhön. Sosiaalipäivystyksen työ painottui akuuttiin lastensuojelutyöhön, johon kuuluvat lastensuojelun välittömän tarpeen arviointi ja uuden lastensuojelulain mukaiset kiireelliset sijoitukset.

Sosiaalipäivystykseen sai yhteyden ns. korkean kynnyksen periaatteella, jossa eri viranomaistahot mm. Hätäkeskus, Poliisi, terveydenhuolto, palo- ja pelastustoimi arvioivat kuntalaisten yhteydenotoista kiireellisen sosiaalityön tarpeen ja ottivat tarvittaessa yhteyttä seudullisiin sosiaalipäivystykseen. Mobile-kuntien ja Jämsän seudun alueella hälytysjärjestelmä oli edelleen kaksiportainen, sillä ensin Hätäkeskus tai muu yhteistyöviranomaisen hälytti etupäivystystä ja etupäivystys hälytti tarvittaessa takapäivystystä. Mobile-kuntien alueella myös suorista asiakasyhteydenotoista suodattui sosiaalipäivystysyhteydenottoja.

Sosiaalipäivystyksen tilannerajauksena säilyi maakunnallisen sosiaalipäivystyshankkeen mukainen rajaus (Liite 1), jossa oli linjattu sosiaalipäivystys pääasiassa lastensuojeluun. Rajauksesta huolimatta sosiaalipäivystyksissä ei edelleenkään jätetty huomiotta tai käsittelemättä niitä sosiaalisia hätätilanteita, joissa ei ollut kyse lastensuojelusta, vaan ne käsiteltiin tilannekohtaisesti. Sosiaalitoimistojen aukioloaikoina kiireelliset sosiaaliset hätätilanteet hoidettiin edelleen oman alueen tai kunnan sosiaalitoimistossa.

Merkityksellistä Keski-Suomen maakunnan sosiaalipäivystyksissä oli, että alueellamme toimi kattava sosiaalipäivystysjärjestelmä, joka tosiasiallisesti mahdollisti avun ja tuen saannin akuuteissa sosiaalisissa hätätilanteissa myös sosiaalitoimistojen aukioloaikojen ulkopuolella asuin- tai oleskelukunnasta riippumatta. Ympäri vuorokautista sosiaalipäivystystä ei vielä kukaan ole saatu kattamaan koko Suomea, vaan sosiaalipäivystyksen järjestämisessä on edelleen kirjavuutta mm. toimintamuotojen sekä palveluaikojen suhteen.

1.3 Sosiaalipäivystyksen koordinointi ja ohjaus

Sosiaalipäivystyksen koordinoituvastuu siirtyi 1.1.2008 alkaen Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskukseen. Keski-Suomen kunnat vastasivat yhteisvastuullisesti sosiaalipäivystyksen koordinoinnista aiheutuvista kustannuksista vuonna 2008. Koordinointiin kuului mm. työnohjausten ja koulutusten järjestäminen sekä sosiaalipäivystyksen yleinen tiedotus ja tilastointi. Koordinoijana toimi Tuija Hauvala.

Maakunnallisen sosiaalipäivystyksen koordinointia linjasi ohjausryhmä, jossa oli edustajia Keski-Suomen kunnista, Keski-Suomen sosiaalialan osaamis-

keskuksesta, Kriisikeskus Mobilesta ja Hätäkeskuksesta. Ohjausryhmä koontui yhteensä 3 kertaa.

Ohjausryhmän jäsenet:

Haaki Raili, suunnittelija, Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus
Hautamäki Kaarina, perhepalvelujohtaja, Wiitaunioni
Hauvala Tuija, koordinaattori, Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus
Hiljanen Vuokko, sosiaalijohtaja, Laukaa
Hämäläinen Tuomo, toimiala-asiantuntija, Hätäkeskus
Jokinen Ritva, Jukon pääluottamusmies, Jyväskylä
Kinnunen Sari, sosiaalityöntekijä, Konnevesi
Kupila Marja-Leena, Kriisikeskus Mobilen johtaja (4.9.2008 saakka), Jyväskylä
Mankonen Tiina, johtava sosiaalityöntekijä, Saarijärvi
Markkanen Outi, sosiaalityön johtaja, Äänekoski
Muuriaisniemi Sirkka, sosiaalisihteerä (17.6.2008 saakka), Jämsä
Nykänen Jouko, sosiaalijohtaja, Uurainen
Nyrönen Anneli, palveluyksikön johtaja, Jyväskylä
Passi Keijo, johtava sosiaalityöntekijä, Jyväskylän maalaiskunta
Vainio-Pernu Laura, sosiaalityöntekijä, Jyväskylä/poliisilaitos
Vanhanen Riitta, perusturvajohtaja, Keuruu.
Ägren Seija, sosiaalijohtaja (1.9.2008 alkaen), Kuhmoinen

1.4 Sosiaalipäivystäjien työnohjaukset ja koulutukset

Maakunnan sosiaalipäivystyksen toiminnan kehittämisessä keskityttiin vuonna 2008 työnohjaukseen ja päivystäjien yhteisiin tapaamisiin sekä koulutuksiin. Työnohjauksia ja yhteistyötapaamisia järjestettiin seuraavasti:

Mobile-kuntien sosiaalipäivystäjät:

- 7.2.2008 Työnohjauksellinen päivystäjätapaaminen
- 3.4.2008 Takapäivystäjät ja Kriisikeskus Mobilen yhteistyökokous
- 28.5.2008 Työnohjauksellinen päivystäjätapaaminen
- 1.10.2008 Työnohjaus (Maija-Liisa Dunder, Terapia ja koulutus)

- 13.1.2009 Työnohjaus (Maija-Liisa Dunder, Terapia ja koulutus)
 - Vuoden viimeinen työnohjaus joulukuulta siirrettiin tammikuulle osallistujien vähyyden ja aikatauluongelmien vuoksi

Saarijärven ja Viitaseudun sosiaalipäivystäjät:

- 15.2.2008 Työnohjaus (Olli-Pekka Ahtiainen, Aretai Oy)
- 14.4.2008 Työnohjaus (Olli-Pekka Ahtiainen, Aretai Oy)
- 3.9.2008 Häätäkeskus–yhteistyö ja työnohjaus -päivä (Olli-Pekka Ahtiainen, Aretai Oy)
- 10.11.2008 Työnohjaus (Olli-Pekka Ahtiainen, Aretai Oy)

Jämsän seudun sosiaalipäivystäjät:

- 28.3.2008 Työnohjaus (Olli-Pekka Ahtiainen, Aretai Oy)
- 28.5.2008 Työnohjaus (Olli-Pekka Ahtiainen, Aretai Oy)
- 24.9.2008 Työnohjaus (Olli-Pekka Ahtiainen, Aretai Oy)

Koulutusta sosiaalipäivystykseen liittyen järjestettiin Valtakunnallisen lastensuojelun alkuarvointi -hankkeen, Päivän selvään päihdehuoltoon -hankkeen sekä maakunnan sosiaalipäivystyksen koordinoinnin yhteistyön pohjalta. Syyskuussa 2008 järjestettiin kolmen päivän koulutuspaketti, jossa käsiteltiin lastensuojelulain (13.4.2007/417) mukaista lastensuojelutarpeen selvitysprosessia lastensuojelun ja päihdetyön teemasisältöjen kautta ja syvennettiin menetelmällisiä taitoja sekä kriisityön osaamista (Liite 2).

Koulutuspäivät:

- 10.9.2008 Lapsi lastensuojelussa – dialogisuus kohtaamisissa
- 23.9.2008 Menetelmäpäivä – Työntekijä ja päihdetyö
- 24.9.2008 Menetelmäpäivä – Työntekijä ja päihdetyö
- 25.9.2008 Menetelmäpäivä – Työntekijä ja päihdetyö
- 26.9.2008 Kriisityö – ”Lapset, kriisi ja suru”-kriisissä olevien lasten kohtaaminen ja auttamisen menetelmiä kriisityöhön

Koulutuksiin osallistui yhteensä yli 220 työntekijää. Koulutukset olivat avoimia myös sosiaalipäivystyksen yhteistyötahoille.

1.5 Sosiaalipäivystyssopimukset

Sosiaalipäivystyssopimus kuntien välisestä sosiaalipäivystystoiminnasta vuodelle 2008 tehtiin vuoden 2007 sopimuksen pohjalta (Liite 3). Kuntien välinen sopimus koski sosiaalipäivystystoimintaa, toimivallan siirtoa, päivystäjien asemaa sekä päivystystyöstä maksettavia korvauksia. Sosiaalipäivystyssopimukset olivat kuntien lautakuntakäsittelyissä marras-joulukuussa 2007. Ennen lautakuntakäsittelyjä käytiin päivystäjäkunnittain sosiaalipäivystykseen liittyneet yhteistoimintaneuvottelut.

Päivystystyön erilliskorvaukset aiheuttivat hankeaikana monissa kunnissa runsasta keskustelua. Keskustelujen pohjalta hankkeen ohjausryhmä päätyi suosittelemaan vuodelle 2008 yhtenäisempää päivystysviikkoihin sidottua erilliskorvauskäytäntöä, joka tasa-arvoisesti päivystystyöhön osallistuvien sosiaalipäivystäjien työtä ja asemaa. Hankkeen ohjausryhmän erilliskorvaus-suositus on liitteenä 4.

1.6 Sosiaalipäivystyksen lomakkeet, kuntaohjeistus ja tilastointi

Sosiaalipäivystyksessä käytettiin hankeaikana luotuja lomakkeita päivystystyön tukena. Kiireellisen sijoituksen lomakkeena käytettiin valtakunnallista lomaketta. Sosiaalipäivystyksestä laadittiin Sonette–Internetso - yhteisöverkkoon oma sivusto, jonne päivitettiin sosiaalipäivystyksen ajankohtaisia asioita sekä liitettiin lomaketiedostot ja sosiaalipäivystystyön tukimateriaalit. Sonetteen myös luotiin tammikuussa 2008 Mobile-kuntien päivystäjäkaleri, johon koottiin viikkokohtaisesti päivystävä kunta, päivystäjä sekä päivystysajan puhelintiedot.

Kunnat päivittivät vuonna 2007 antamansa kuntakohtaiset tiedot, joilla määriteltiin mm. kiireellisissä lastensuojelutilanteissa lapsen/nuoren vastaanottava taho tai ilmoittivat muusta menettelytavasta. Kunnittain päivitettiin myös psykososiaalista kriisiaputietoa mm. siitä kuinka toimia vanhuksia ja vammaisia henkilöitä koskevissa äkillisissä kriisitilanteissa ja mitkä olisivat mahdolliset sijoituspaikat.

Sosiaalipäivystystilanteiden tilastointia sekä arviointia varten laadittiin SosKes-hankkeen kanssa yhteistyössä sähköinen sosiaalipäivystyksen Webropol-pohjainen tilastointilomake syksyn 2007 aikana (Liite 5). Tilastointilomake perustui hankeaikaiseen manuaaliseen lomakepohjaan. Lomake otettiin käyttöön 1.1.2008 alkaen. Tilastointilomakkeiden avulla sosiaalipäivystyksestä saatiin reaaliaikaista tietoa maakunnallisesti ja alueellisesti.

1.7 Turvakotipäivystys-kokeilu

Sosiaalipäivystyksen järjestäytyneemmän toiminnan myötä vuoden 2007 aikana nousi esiin monen kunnan taholta turvakotipäivystyksen tarve. Asiaa

käsiteltiin ohjausryhmässä helmikuussa ja päädyttiin siihen, että sosiaalipäivystyksen koordinaattori pyytää turvakotipäivystyspalveluista tarjouksia ja asiaa käsitellään sosiaalijohdon kokouksessa sekä kunnissa huhtitoukokuussa 2008.

Toukokuun aikana 18 Keski-Suomen kuntaa päätyi tekemään sopimuksen turvakotipäivystyksestä Keski-Suomen Ensi- ja turvakodin kanssa 1.6. alkaen. Sopimus koski yhden turvakotipäivystyshuoneen järjestämistä perhe- tai lähisuhdeväkivallan kohteeksi joutuneille tai sen uhan alla eläville lapsille ja aikuisille. Keski-Suomen Ensi- ja turvakoti sitoutui sopimusajalla 1.6.–31.12.2008 vastaanottamaan kaikki päivystyspaikkaa tarvitsevat sopimuskunnista.

Sosiaalipäivystyksen kautta Keski-Suomen Ensi- ja turvakotiin sijoitettiin ko. aikana sopimuskunnista 24 asiakasta, joista naisia oli 10 ja lapsia 14. Hoitopäiviä asiakkaille kertyi kaikkiaan 56, joista naisilla 21 ja lapsilla 35. Suurin käyttäjäkunta turvakotipäivystyksessä oli Jyväskylä, josta tuli lähes 90 prosenttia asiakkaista.

1.8 Tiedottaminen

Sosiaalipäivystyksestä tiedotettiin keskitetysti maakunnan etu- ja takapäivystäjille, ohjausryhmälle ja kaikkiin kuntiin sosiaalijohdon kautta.

Ohjausryhmän kokousmuistiot liitteineen jaettiin nopealla aikataululla sähköpostitse ohjausryhmän ohella kuntien sosiaalijohtajille, kuntien ilmoittamille yhdyshenkilöille sekä sosiaalipäivystäjille. Kunnat vastasivat materiaalien edelleen jakamisen ohella myös sosiaalipäivystystoiminnan tiedottamisesta sisäisesti toimialueillaan sekä mm. tiedottivat päiväkotejaan ja lastensuojelulaitoksiansa sosiaalipäivystyksestä.

Tiedottamisen ulkoisina kohderyhminä olivat mm. maakunnan kihlakuntien poliisit, hätäkeskus, pelastuslaitos, lastensuojelulaitokset, Keski-Suomen Ensi- ja turvakoti, Keski-Suomen keskussairaala, terveyskeskukset, sairaankuljettajat sekä maakunnan asukkaat. Sosiaalipäivystyksestä tiedotettiin eri sektoreiden edustajia mm. viranomaistiedotteilla sekä kootuilla tilastotietelmillä ja heitä tavattiin eri seminaareissa, koulutustilaisuuksissa sekä muissa yhteistyötapaamisissa.

Maakunnan asukkaille sosiaalipäivystyksestä tiedotettiin pääasiassa tiedotusvälineiden kautta. Keski-Suomen maakunnan sosiaalipäivystykseen viittaavia lehtiartikkeleita julkaistiin vuonna 12 kappaletta (11/08 mennessä), joista pääosa julkaistiin sanomalehti Keski-suomalaisessa. Radio Keski-Suomessa sosiaalipäivystykseen liittyntä uutisointia oli kaksi kertaa (06/08 mennessä).

2 TILASTOT

Keski-Suomessa tilastoitiin kaikkiaan 693 eri sosiaalipäivystystapahtumaa vuonna 2008. Mobile-kuntien etupäivystykseen tuli vuoden aikana yhteensä 476 tapahtumaa. Mobile-kuntien takapäivystys tilastoi yhteensä 438 päivystystapahtumaa. Saarijärven seudun sosiaalipäivystyksessä tilanteita oli 33 kappaletta ja Viitaseudulla lähes yhtä monta, yhteensä 32 tapahtumaa. Jämsän seudun psyko-sosiaalisessa kriisipäivystyksessä sosiaalipäivystystapahtumia tilastoitiin 109 ja Jämsän seudun takapäivystyksessä 31. Kiireellisiksi tai erittäin kiireellisiksi päivystykseen tulleista tilanteista arvioitiin yli 60 prosenttia.

Yhteydenottajina olivat viranomaisista pääasiassa Hätäkeskus ja Poliisi. Mobile-kuntien alueella pääosa sosiaalipäivystystehtävistä tuli suorien asiakasyhteydenottojen kautta. Yhteydenottoajankohtana painottui kaikissa päivystysrenkaissa klo 16.00–24.00 välinen aika. Sosiaalipäivystyksien aktiivisyys keskittyi viikonvaihteisiin. Sosiaalipäivystystilanteissa oli osallisina vuoden aikana yhteensä yli 1500 asiakasta, joista alle 18-vuotiaiden osuus oli lähes 60 prosenttia.

Sosiaalipäivystystyö tapahtui pääasiallisesti puhelimen välityksellä, jonka lisäksi koti- ja laituskäynnit muodostivat tärkeän osan työtä. Yhteydenottojen taustalla oli lähes 40-prosenttisesti lasten vanhempien, huoltajien tai lasten oma päihdekäyttö. Perheväkivalta tai sen uhka esiintyi sosiaalipäivystyksen yhteydenottosyynä edellisvuotta useammin. Kiireellisiä sijoituksia tehtiin tarkastelujakson aikana yhteensä 50 ja avohuollon sijoituksia 44. Edellisten lisäksi päivystyksen kautta järjestettiin tilapäismajoitusta 69 tilanteessa noin sadalle asiakkaalle.

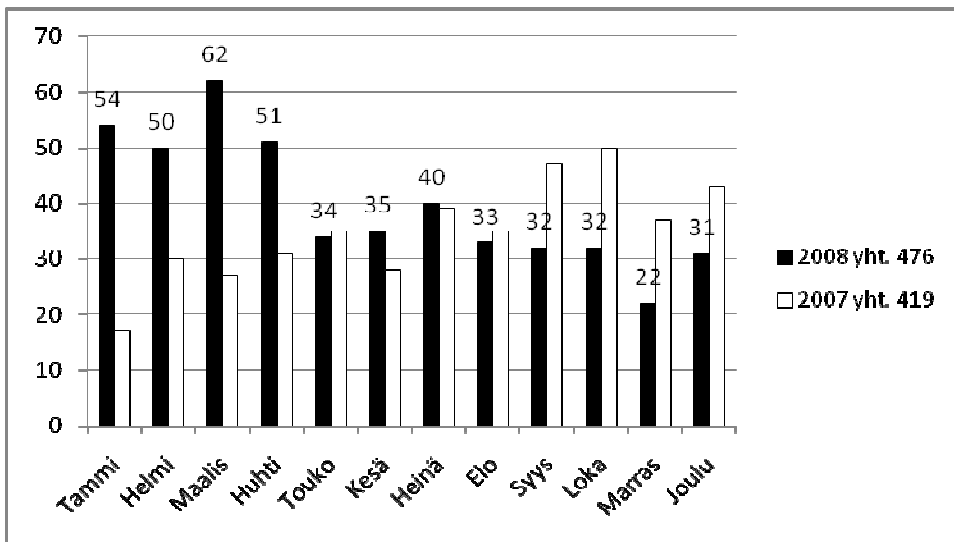
Sosiaalipäivystystilanteet keskittyivät kunkin päivystysringin alueella pääasiassa päivystysalueeseen kuuluvien kuntien asiakkaisiin. Mobile-kunnissa sosiaalipäivystysasiakkaista lähes 60 prosenttia tuli Jyväskylältä ja Jyväskylän maalaiskunnasta.

2.1 Mobile-kuntien sosiaalipäivystystapahtumat vuonna 2008

Mobile-kuntien alueella oli eri sosiaalipäivystystapahtumia yhteensä 514 kappaletta, joista suurin osa, yli 90 prosenttia, suodattui Kriisikeskus Mobilen kautta. Takapäivystäjille sosiaalipäivystystä koskevia yhteydenottoja muualta kuin kriisikeskuksen kautta tuli ainoastaan 38 kappaletta. Seuraavissa kappaleissa käydään läpi tarkemmin vuoden 2008 sosiaalipäivystystilastoja ja Mobile-kuntien etu- ja takapäivystyksestä.

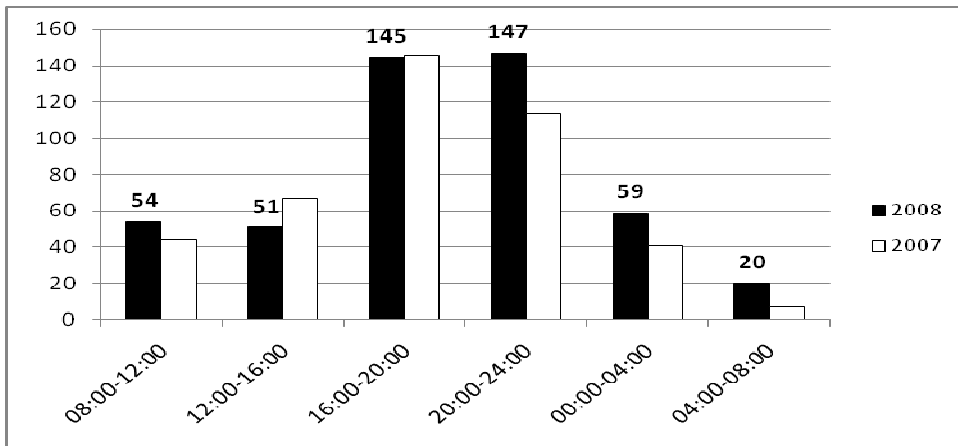
2.1.1 Mobile-kuntien etupäivystys

Viidentoista (15) Mobile-kunnan alueella on tilastoitu Kriisikeskus Mobileen ensisijaisesti kohdistuneita eri sosiaalipäivystystapahtumia yhteensä 476 kappaletta. Tapahtumia vuonna 2008 oli lähes 14 prosenttia enemmän kuin vuonna 2007. Yhteydenottojen määrät viikkoa kohden vaihtelivat yhdestä kahteenkymmeneen. Keskimäärin Kriisikeskus Mobileen tuli tarkastelujakson aikana 9 sosiaalipäivystysyhteydenottoa viikossa. Sekä yhteydenottomäärän vaihtelu että keskimääräinen yhteydenottojen määrä viikkoa kohden kasvoi edellisvuoteen verrattuna. Kuvasta 2 käy esiin yhteydenottojen jakaantuminen eri kuukausille. Erityisesti alkuvuosi oli sosiaalipäivystyksen näkökulmasta työllistävintä aikaa vuonna 2008. Tammikuussa sosiaalipäivystystapahtumia oli jopa yli kolminkertaisesti vuoteen 2007 verrattuna.

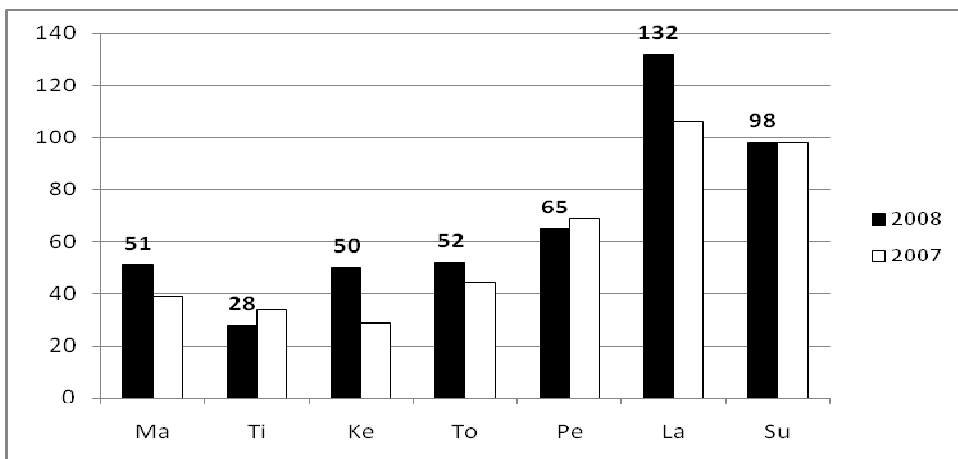
Kuva 2. Sosiaalipäivystystapahtumien määrä kuukausittain

Yhteydenottoajankohtana (kuva 3) painottui kello 16.00–24.00 välinen aika, johon keskittyi 61 prosenttia sosiaalipäivystysyhteydenotoista. Vastaava ajankohta painottui myös vuonna 2007. Virka-aikaisia, klo 8.00–16.00 välisiä yhteydenottoja oli reilu 20.

Kuva 3. Sosiaalipäivystystapahtumat vuorokaudenajan mukaan

Sosiaalipäivystystilanteiden tapahtumapäivät (Kuva 4) keskittyivät yli 60 prosenttisesti viikonvaihteisiin perjantai-, lauantai- ja sunnuntaipäiville. Viikonloput ovat siten edellisvuoden tapaan sosiaalipäivystyksessä tapahtumarikkaampaa aikaa arkipäiviin verrattuna

Kuva 4. Sosiaalipäivystystapahtumat viikonpäivittäin

Kriisikeskus Mobileen tulleista sosiaalipäivystyksen yhteydenotoista yli 70 prosenttia arvioitiin erittäin kiireellisiksi tai kiireellisiksi tilanteiksi, jotka vaativat välitöntä tilanteen selvittämistä.

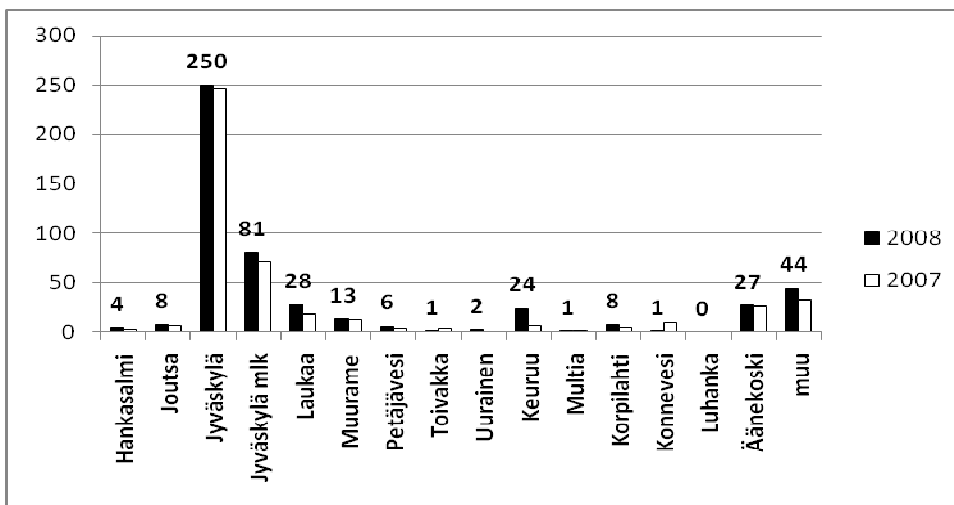
Eniten viranomaisyhteydenottoja vuonna 2008 tuli Häätäkeskuksesta, josta etupäivystykseen tuli lähes kolmannes (145 kpl) kaikista yhteydenotoista. Häätäkeskuksen merkitys sosiaalipäivystystapahtumien ilmoittajana kasvoi varsin merkittävästi vuoteen 2007 verrattuna, jolloin Häätäkeskuksen kautta Mobileen tuli ainoastaan 13 prosenttia (45 kpl) yhteydenotoista. Poliisilta tulleiden yhteydenottojen määrä puolestaan väheni vuoteen 2007 verrattuna. Poliisilta tulleita ilmoituksia oli noin 12 prosenttia (59 kpl) kaikista sosi-

aalipäivystystapahtumista, kun edellisvuonna osuus oli 22 prosenttia (83 kpl). Lastensuojeluyksiköistä tulleita yhteydenottoja oli edellisvuotta vähemmän, 35 kpl (7 %) samoin terveydenhuollosta, josta tuli 11 yhteydenottoa vuonna 2008. Pelastuslaitokselta ei sosiaalipäivystysasioissa otettu lainkaan yhteyttä Mobilen etupäivystykseen vuonna 2008. Sosiaalityön ennakkoilmoitusten määrä puolestaan yli kaksinkertaistui vuoteen 2007 verrattuna ja yhteydenottoja tuli 23 kpl (10 kpl vuonna 2007).

Kriisikeskus Mobilen suorista asiakasyhteydenotoista, joissa yhteydenottajana oli joko asiakas itse, tämän perheen jäsen tai muu yksityishenkilö, suodattiin 179 eri tapauksessa sosiaalipäivystystilanteita, joka on noin 38 prosenttia kaikista yhteydenotoista. Suorat asiakasyhteydenotot ovat siten keskeisessä asemassa Mobileen ilmoitetuista sosiaalipäivystystapahtumista. Touko-kesäkuun tilanne, jolloin Mobile ei toiminut ympärivuorokautisesti, vaikutti suorien asiakasyhteydenottojen määrään huomattavasti. Tuolloin ainoastaan 26 prosenttia sosiaalipäivystysyhteydenotoista tuli suoraan asiakkailta. Tilanne palautui ennalleen varsin pian ympärivuorokautisen aukiolon palattua ja jo heinä-elokuussa jopa yli 40 prosenttia sosiaalipäivystysten yhteydenotoista tuli suoraan asiakkailta.

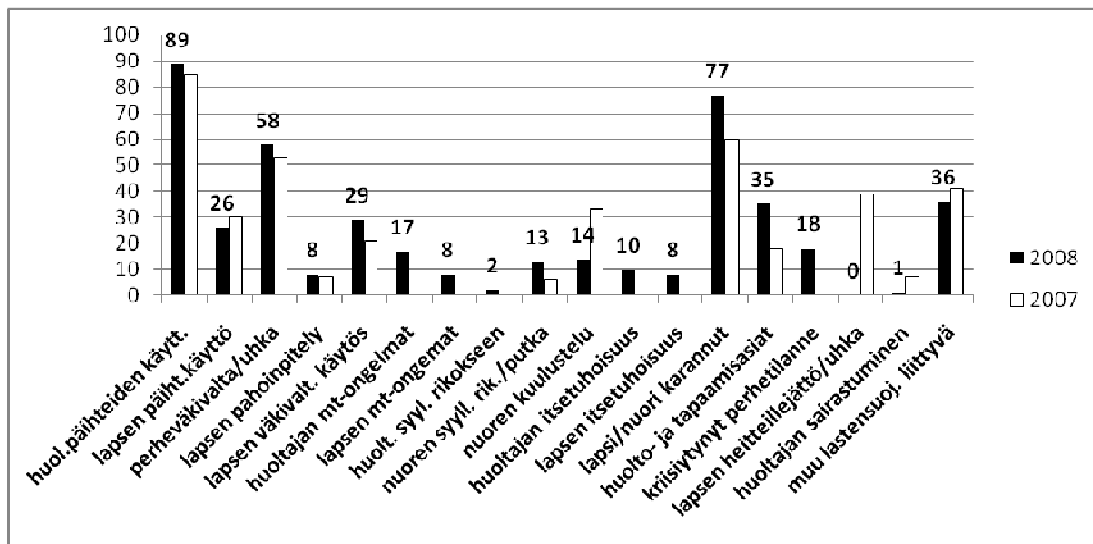
Kunnittainen asiakastilanteiden jako käy ilmi seuraavasta kuvasta 5. Sosiaalipäivystysten suurimpia käyttäjäkuntia olivat edellisvuoden tapaan Jyväskylä (50,2 %, v. 2007 57,35 %) ja Jyväskylän maalaiskunta (16,27 %, v. 2007 16,71 %) sekä Äänekoski (5,42 %, v. 2007 5,76 %). Laukaan (5,62 %) ja Keuruun (4,82 %) asiakasmäärät kasvoivat selvästi edellisvuodesta. Muiden kuin Mobile-kuntalaisten osuus sosiaalipäivystystilanteissa oli lähes 9 %, joka oli hieman viime vuotta suurempi.

Vuoden 2008 aikana ei sosiaalipäivystykseen tullut lainkaan yhteydenottoja Luhangan kunnan asukkailta.

Kuva 5. Sosiaalipäivystysasiakkaan kotikunta

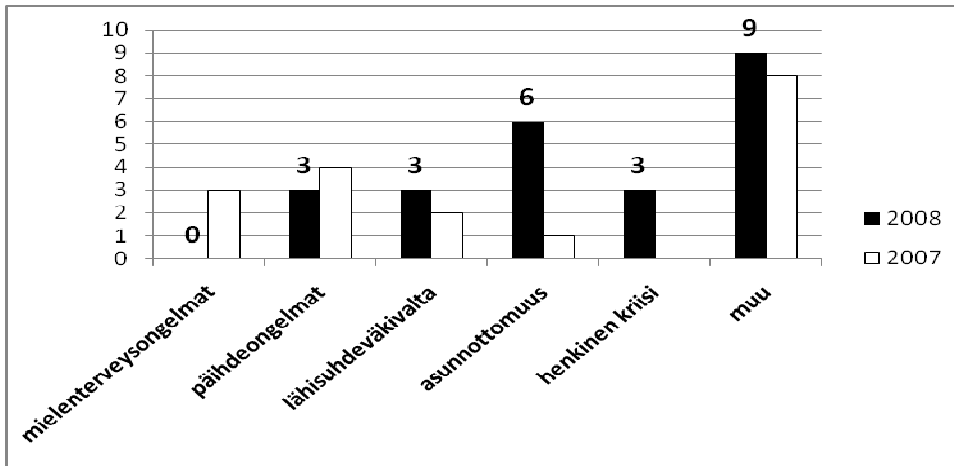
Mobile-kuntien etupäivystykseen tulleissa sosiaalipäivystyksen asiakastilanteissa osallisia oli yhteensä yli 1100 henkilöä. Asiakkaista yli 60 prosenttia oli alle 18-vuotiaita ja asiakastilanteissa olikin yhteydenoton taustalla tyypillisesti lastensuojeluhuoli. Ensisijaisiksi lapsiperheiden yhteydenottoesityksi (kuva 5) tilastoitiin pääasiassa vanhempien päihteiden käyttö (89 kpl), lapsi/nuori karannut (77 kpl, jotka jakaantuivat: 43 kpl lastensuojelulaitoksesta, 32 kpl kotoa, 1 kpl karannut sijaisperheestä ja 1 kpl karannut päiväkodista), perheväkivalta tai sen uhka (58 kpl), lapsen tapaamiskiistat (32 kpl), lapsen väkivaltainen käytös (29 kpl) sekä lapsen päihteiden käyttö (26 kpl). Yhteydenottamissyiden tilastointia tarkennettiin vuoden 2008 alussa

Kuva 6. Lasten ja nuorten ongelmat sosiaalipäivystystilanteissa

Päihdeongelmat, eli vanhempien, lasten tai nuorten päihteiden käyttö oli joko ensi- tai toissijaisena syynä 35 prosentissa kaikista sosiaalipäivystystilanteista. Perheväkivalta tai sen uhka sekä lapsen väkivaltainen käytös olivat ensi- tai toissijaisena syynä noin neljäsosassa kaikista sosiaalipäivystystilanteista. Karkaaminen joko kotoa tai lastensuojelulaitoksesta oli puolestaan syynä lähes viidesosassa tilanteista. Kuvasta 7 käy ilmi, että ensisijaiset aikuisten ongelmat tilanteissa, joihin ei liittynyt lapsia painottuivat asunnottomuuteen, päihde- ja mielenterveysongelmiin sekä muihin syihin, kuten tulipalo, rahan puute ja vanhuksen turvattomuus.

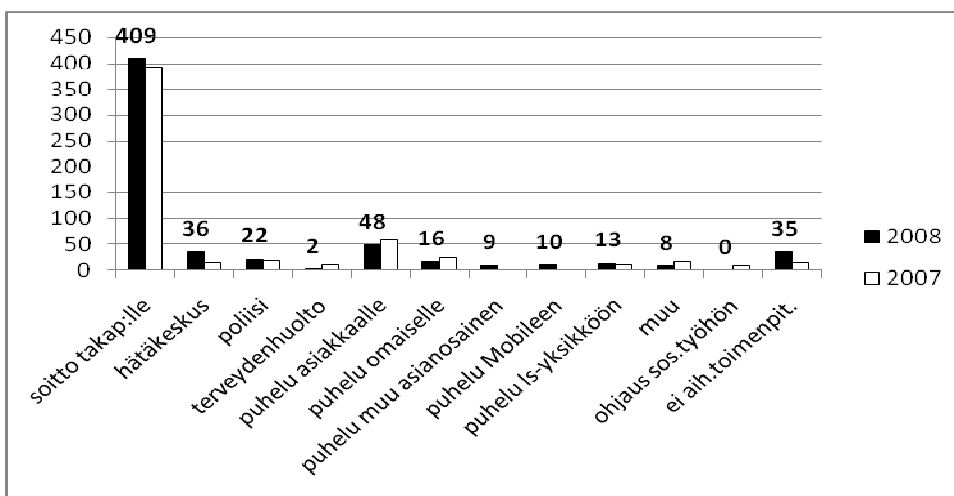
Sosiaalipäivystyksen konkreettinen toiminta keskittyi lastensuojeluun, sillä vain viisi prosenttia kaikista Mobileen tulleista sosiaalipäivystisyhteydenotoista oli tilanteita, joihin ei liittynyt lastensuojelullista huolta. Aikuisten sosiaalisia hätätilanteita ei kuitenkaan rajattu sosiaalipäivystyksen ulkopuolelle.

Kuva 7. Aikuisten ongelmat ensisijainen syy

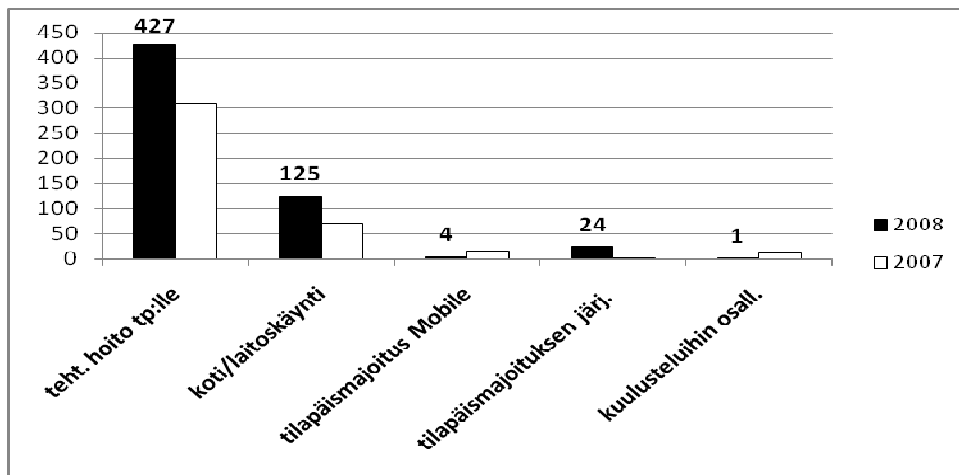
Mobile-kuntien takapäivystäjiin oltiin Mobilesta tarkastelujakson aikana tapahtumalomakkeiden perusteella yhteydessä 409 kertaa. Mobilen työntekijöiden tilastoimat päivystysaikaiset yhteydenotot ovat kuvassa 8.

Sosiaalipäivystys aiheutti tarkastelujakson aikana Mobilesta 608 erilaista yhteydenottoa, joista 409 kohdentui takapäivystäjälle. Asiakkaaseen oli otettu yhteyttä 48 kertaa, omaiseen 16 kertaa sekä muuhun asianosaiseen 9 kertaa. Poliisiin oltiin yhteydessä 22 kertaa, Hätäkeskukseen 36 ja vain kaksi kertaa terveydenhuoltoon. Lisäksi yhteyttä oli otettu lastensuojeluyksikköihin. Muihin toimenpiteisiin tilastoitiin mm. suullisia tiedoksi antoja takapäivystäjälle. Vain 35 tilannetta eli noin seitsemän prosenttia sosiaalipäivystystilanteista ei aiheuttanut jatkotoimenpiteitä virka-ajan ulkopuolella.

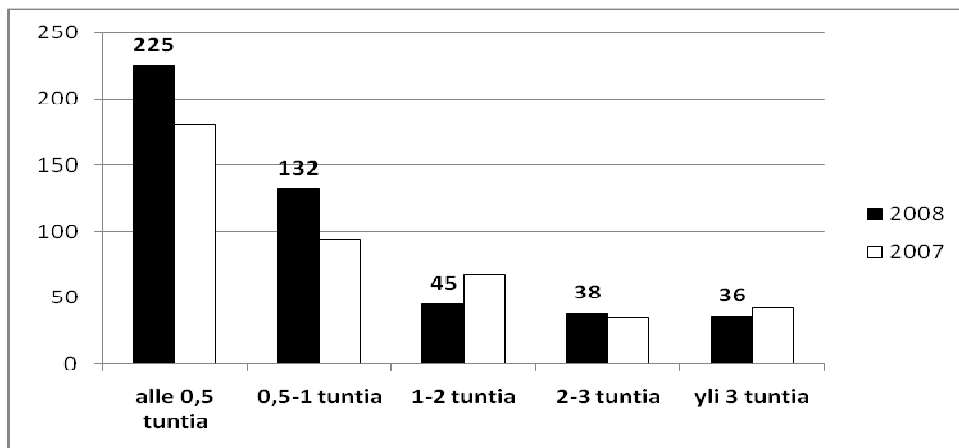
Kuva 8. Mobilen tekemät yhteydenotot päivystysaikana

Kuvasta 9 käy ilmi Mobilesta vuonna 2008 tehdyt päivystysaikaiset toimenpiteet. Mobilesta sosiaalipäivystystehtävän päävastuu siirrettiin takapäivystäjälle 427 asiakastilanteessa. Mobilesta tehtiin 125 koti- ja laitospäivystystä sosiaalipäivystykseen liittyen, joissa 31 tilanteessa kriisipäivystäjä oli ollut takapäivystäjän kanssa yhdessä koti- tai laitospäivynnillä. Tilapäismajoituspaikka, joka oli tyypillisimmin Keski-Suomen ensi- ja turvakodissa tai Mattilan lastenkodissa, järjestettiin 28 asiakastilanteessa. Mobilen tiloissa asiakkaita majoitettiin neljä kertaa. Mobilesta osallistuttiin kuulusteluihin vuoden aikana vain kerran.

Kuva 9. Mobilen tekemät päivystysaikaiset toimenpiteet

Mobilen tilastojen mukaan kriisityöntekijöiden työaika (kuva 10) kului 47-prosenttisesti alle puoli tuntia sosiaalipäivystystilanteiden selvittämiseen tai siirtämiseen takapäivystäjille. Korkeintaan tunnin vei 75 prosenttia kaikista tilanteista. Pidempiä, yli tunnin kestäviä tilanteita oli neljäsosa kaikista sosiaalipäivystystapahtumista.

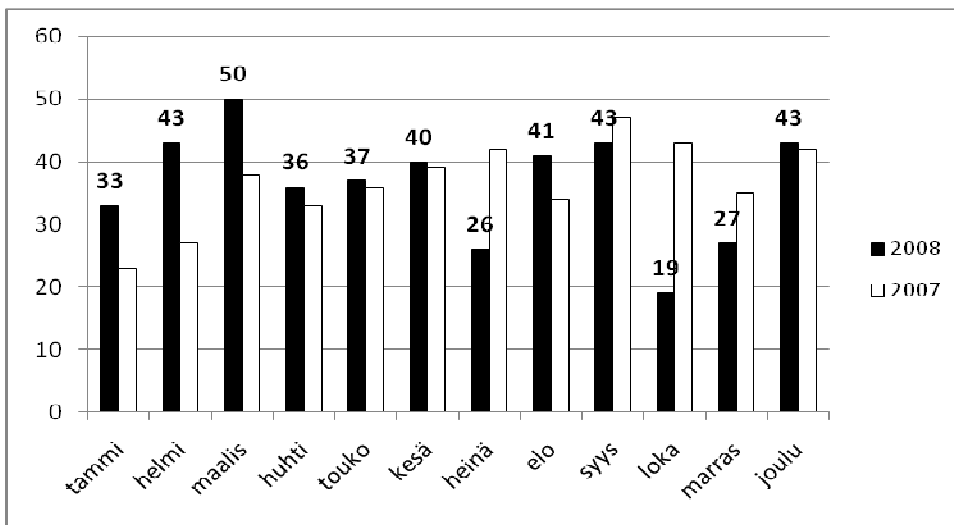

Kuva 10. Sosiaalipäivystystehtäviin käytetty työaika

2.1.2 Mobile-kuntien takapäivystys

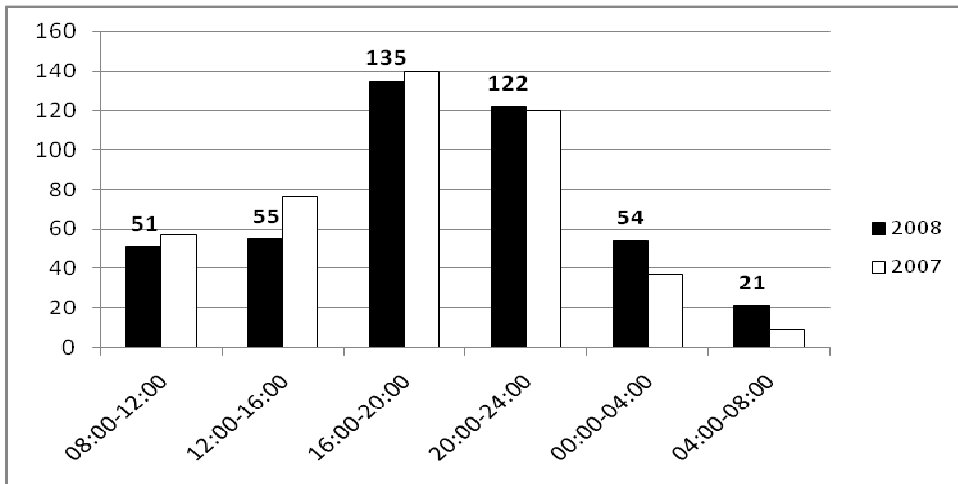
Viidentoista (15) Mobile-kunnan takapäivystäjät tilastoivat vuonna 2008 yhteensä 438 eri sosiaalipäivystystapahtumaa. Vuonna 2007 Mobile-kuntien takapäivystäjät toimivat koko maakunnan alueen takapäivystäjinä. Silloin yhteydenottoja oli yhteensä 439 kappaletta.

Sosiaalipäivystystapahtumien määrät viikkoa kohden vaihtelivat runsaasti. Muutamina viikkoina tapahtumia ei ollut lainkaan, kun taas kiireisimpinä viikkoina niitä oli jopa 30. Tapahtumamäärien vaihtelu kasvoi edellisvuodesta. Keskimäärin takapäivystäjillä oli kahdeksan tapahtumaa viikossa, kuten vuonna 2007. Taulukosta 11 käy esiin yhteydenottojen jakaantuminen kuukausitasolle. Takapäivystyksen näkökulmasta maaliskuu oli kuukausista työllistävin. Kuukausitasolla sosiaalipäivystystapahtumien määrä on vaihdellut 19–50 välillä. Keskimäärin kuukaudessa on ollut 36,5 päivystystapahtumaa.

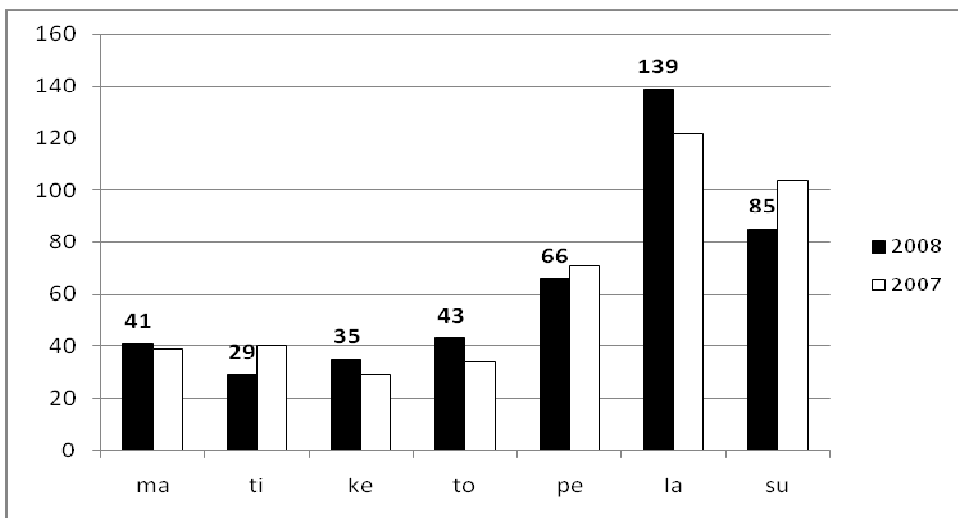
Kuva 11. Yhteydenotot takapäivystäjään kuukausittain

Takapäivystäjille kohdennetuista yhteydenotoista (kuva 12) keskittyi noin 60-prosenttisesti klo 16.00–24.00 väliseen aikaan. Kello 00.00–8.00 välisenä aikana tuli 17 prosenttia ja klo 8.00–16.00 aikana 24 prosenttia yhteydenotoista. Yhteydenottojen määrä klo 00.00–8.00 välillä kasvoi ja klo 8.00–16.00 aikana väheni vuoteen 2007 verrattuna.

Kuva 12. Yhteydenottoajankohdat

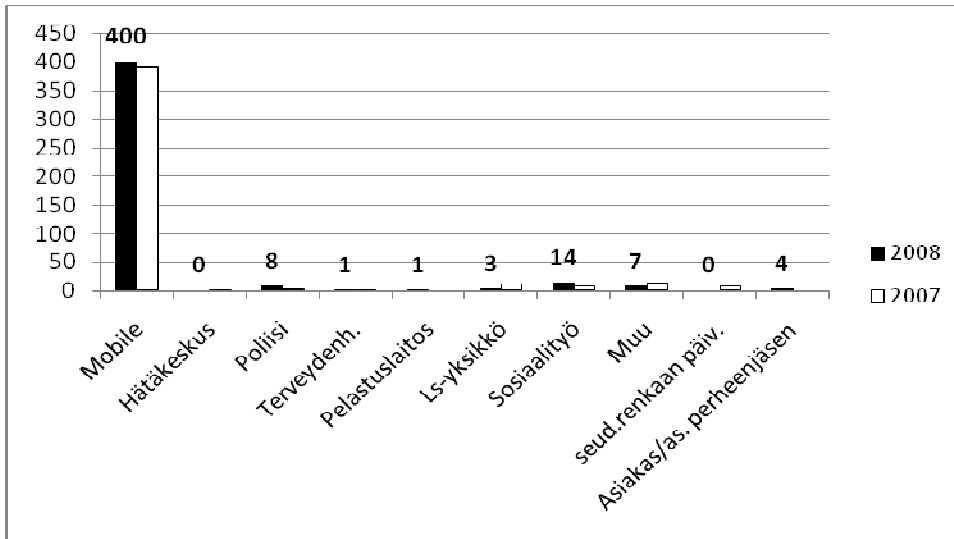
Sosiaalipäivystystilanteet (kuva 13) keskittyivät vuoden 2007 tapaan viikonvaiheisiin. Kaksi kolmasosaa sosiaalipäivystystapahtumista sijoittui joko perjantai-, lauantai- ja sunnuntaipäiviin

Kuva 13. Yhteydenotto päivät takapäivystäjien

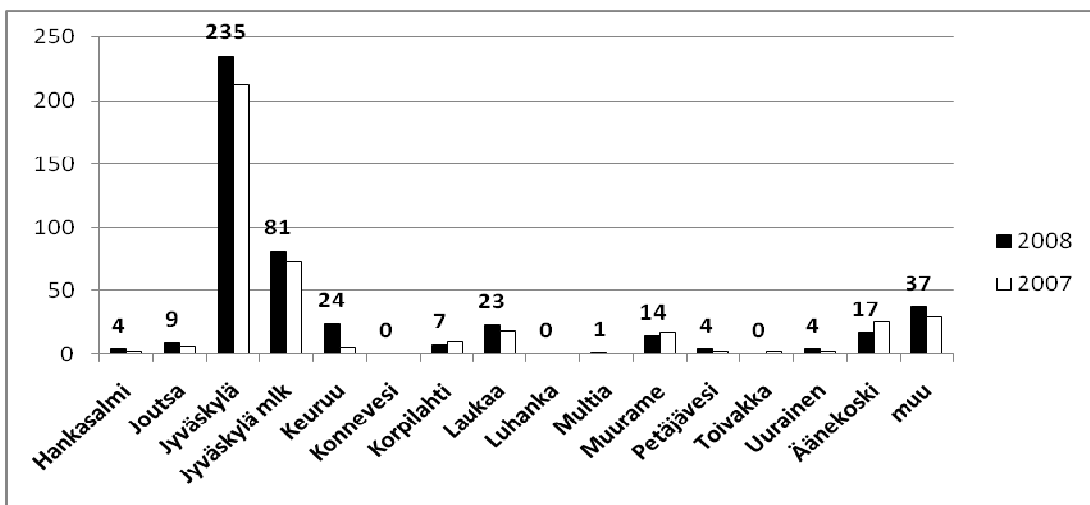
Yhteydenotot takapäivystykseen ovat tulleet suurimmaksi osaksi kriisikeskus Mobilesta (400 yhteydenottokertaa, kuva 14). Lisäksi takapäivystykseen on ollut suoraan yhteydessä virka-aikaisen sosiaalityön sosiaalityöntekijä (14 kertaa), poliisi (8 kertaa), muu ilmoittaja (7 kertaa), asiakkaan perheenjäsen (4 kertaa), lastensuojeluyksikkö (3 kertaa) sekä terveyshuollon edustaja ja pelastuslaitos kerran. Takapäivystäjät vastasivat tarkastelujakson aikana yli 90-prosenttisesti yhteydenottojen taustalla olleista eri asiakastilanteista, sillä takapäivystäjien päävastuullisuus koski yhteensä 404 eri asiakastilannetta.

Osuus kasvoi vuodesta 2007, jolloin takapäivystäjän pääasiallisella vastuulla oli noin 80 prosenttia tilanteista

Kuva 14. Yhteydenottaja Mobile-kuntien takapäivystykseen

Asiakkaiden kotikunnat päivystystilanteittain käyvät ilmi kuvasta 15. Sosiaalipäivystyksen takapäivystyksen suurimpia käyttäjäkuntia olivat tarkastelujakson aikana Jyväskylä (51,1 %, v. 2007 52,8 %), Jyväskylän maalaiskunta (17,6 %, v. 2007 18,63 %) sekä Keuruu (5,2 %, v. 2007 1,2 %), Laukaa (5 %, v. 2007 4,5 %) ja Äänekoski (3,7 %, v. 2007 6,21 %). Muiden kuin Mobile-kuntien asukkaita oli kahdeksan prosenttia asiakkaista. Vuoden aikana ei takapäivystykseen tullut lainkaan yhteydenottoja Konneveden, Luhangan eikä Toivakan kuntien asukkaisiin liittyneistä sosiaalipäivystystilanteista.

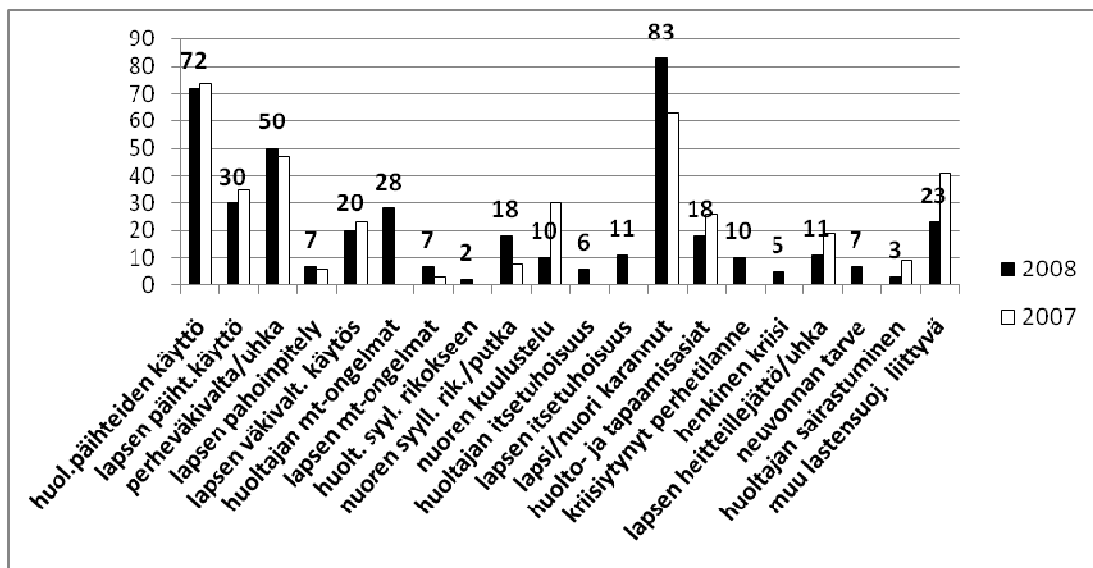

Kuva 15. Sosiaalipäivystysasiakkaan kotikunta

Takapäivystyksen asiakkaista kahdella kolmesta oli sosiaalitoimen asiakkuus olemassa jo ennen sosiaalipäivystystilannetta. Sosiaalitoimelle uusia asiakkaita oli 14 prosenttia. Sosiaalitoimen asiakkuudesta ole ollut tietoa tai asiakkuus ei tullut esiin 19 prosentissa tilanteista.

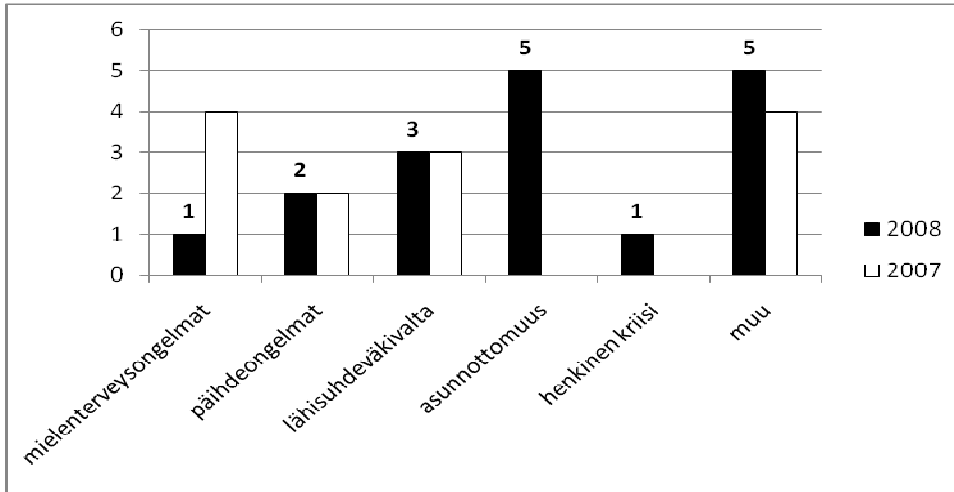
Mobile-kuntien takapäivystyksen asiakastilanteissa oli osallisina tarkastelujakson aikana yhteensä yli 1100 henkilöä. Koska asiakastilanteet tulevat yli 90-prosenttisesti kriisikeskus Mobilen kautta, takapäivystyksen asiakasmäärä vastaa hyvin Mobilen sosiaalipäivystysasiakkaiden määrää. Asiakkaita Mobile-kuntien takapäivystäjillä vuonna 2008 oli yli 60 prosenttia enemmän edellisvuoteen verrattuna, jolloin asiakkaita oli yhteensä 685 henkilöä.

Kuten Mobilen tilastojen pohjalta kävi ilmi; lastensuojeluhoito oli lähes poikkeuksetta asiakastilanteiden yhteydenoton taustalla. Alle neljä prosenttia kaikista takapäivystäjille tulleista yhteydenotoista oli ollut tilanteita, joihin ei liittynyt lastensuojelullista huolta. Ensisijaisista lapsiperheiden yhteydenottoista (kuva 16) tilastoitiin pääasiassa lapsi/nuori karannut (83 kpl, jotka jakaantuvat: 49 kpl lastensuojelulaitoksesta ja 34 kpl kotoa), vanhempien päihteiden käyttö (72 kpl), perheväkivalta tai sen uhka (50 kpl) sekä nuoren päihteiden käyttö (30 kpl). Huoltajan mielenterveysongelmiin liittyviä yhteydenottoja vuoden aikana tilastoitiin 28 tapauksessa. Syytilastointia tarkennettiin vuodesta 2007, jonka seurauksena muihin syihin tilastoidut syyt, kuten esimerkiksi lapsen itsetuhoisen käytös, tulevat selkeämmin esiin tilastointimuutoksen myötä.

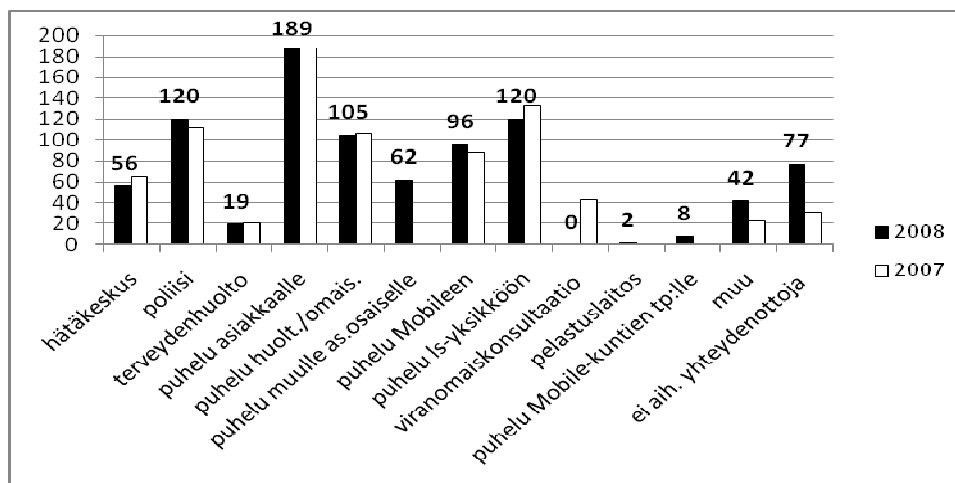
Kuva 16. Lapsiperheiden ja nuorten ongelmat, ensisijaiset syyt

Kuvasta 17 käy ilmi, että ensisijaisia aikuisten ongelmia tilanteissa, joihin ei liittynyt lapsia, olivat tilapäinen asunnottomuus, lähisuhdeväkivalta, päihde- ja mielenterveysongelmat sekä onnettomuuden aiheuttama henkinen kriisi. Muuna syynä olivat mm. tulipalo, sekavuus ja häiriökäyttäytyminen.

Kuva 17. Aikuisten ongelmat, ensisijaiset syyt

Takapäivystäjät tekivät päivystysaikana yhteensä 819 eri yhteydenottoa (kuva 18). Yhteydenottojen määrä kasvoi neljänneksen edellisvuoteen verrattuna. Tyypillisimmin takapäivystäjät ottivat yhteyttä asiakkaaseen, huoltajaan/omaiseen tai muuhun asianosaiseen (yhteensä 356 kertaa). Viranomaistahoista takapäivystäjät ottivat useimmiten yhteyttä poliisiin tai lastensuojeluyksikköön, joihin molempiin oltiin yhteydessä 120 kertaa. Mobileen otettiin yhteyttä 96 sekä Hätäkeskukseen 56 kertaa. Poliisiyhteydenotoista virka-apupyynnöitä oli kaikkiaan 69 kappaletta, joista lasten/nuorten karkaamistilanteita oli yli puolet (36 kpl). Kotikäyntien turvaamiseen virka-apua poliisilta pyydettiin 18 kertaa. Muihin yhteydenottoihin on tilastoitu puhe- luita mm. Mobile-kuntien ulkopuolisiin sosiaalipäivystyksiin, Keski-Suomen ensi- ja turvakotiin sekä moniin muihin tahoihin.

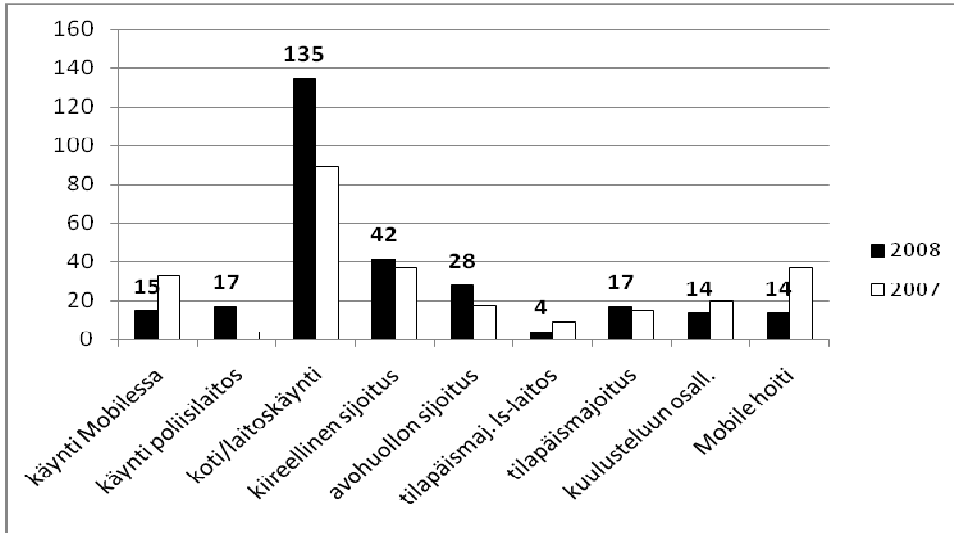
Kuva 18. Takapäivystäjien tekemät päivystysaikaiset yhteydenotot

Kuvasta 19 käy ilmi takapäivystäjien päivystysaikaiset toimenpiteet sosiaali-päivystystehtäviin liittyen, joita oli vuoden aikana tilastoitu kaikkiaan 272 kappaletta. Takapäivystäjät tekivät yhteensä 135 koti- tai laitospöytäkäyntiä. Kotikäyntejä oli 62, joissa työparina oli Mobilen työntekijä 47 kertaa. Kotikäynneillä kahdessatoista ei ollut lainkaan työparia mukana. Poliisi oli turvaamassa 17 kotikäyntiä. Laitospöytäkäyntiä takapäivystäjät tekivät yhteensä 73 kertaa. Tyypillisimmin laitospöytäkäynti kohdistui lastensuojelulaitoksiin, joissa käytiin kaikkiaan 36 kertaa. Poliisilaitoksella käyntejä tilastoitiin 17 kappaletta ja Mobile-käyntejä 15 kappaletta. Muutamia käyntejä tehtiin myös päiväkotihin ja keskussairaalaan.

Kiireellinen sijoitus tehtiin päivystystilanteissa 42 kertaa, joista 30 tehtiin Jyväskylän asiakastilanteissa, neljä kertaa Jyväskylän maalaiskunnan ja Keuruun, kaksi kertaa Äänekosken ja kerran Laukaan sekä Korpilahden kuntien asiakastilanteissa.

Avohuollon sijoituksen takapäivystäjät tekivät vuoden aikana 28 kertaa sekä järjestivät 21 kertaa tilapäismajoituksen lastensuojeluyksikköön tai muihin tiloihin yhteensä 37 asiakkaalle.

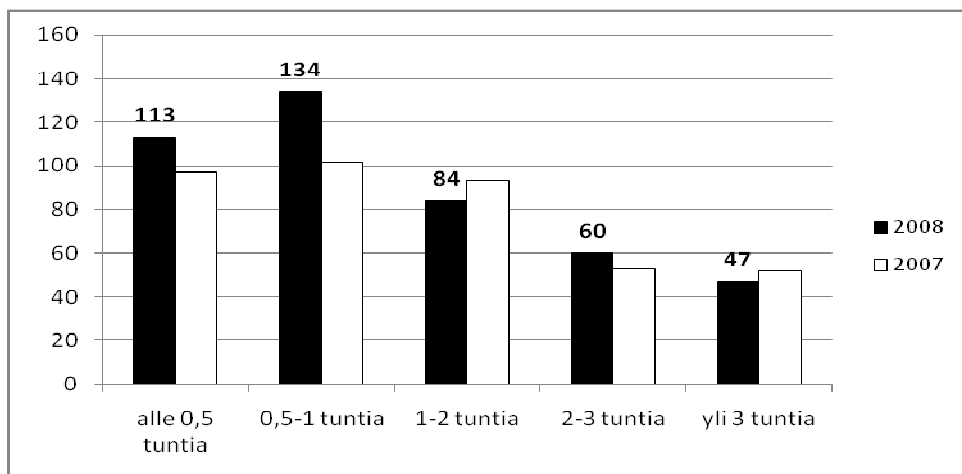
Vuoteen 2007 verrattuna takapäivystäjät tekivät enemmän toimenpiteitä lähes kaikilla taulukossa esitetyillä osa-alueilla. Ainoastaan kuulusteluun osallistumisia, Mobilessa käyntejä ja tilapäismajoituksen järjestämisiä lastensuojelulaitoksiin oli vähemmän edellisvuoteen verrattuna.

Kuva 19. Takapäivystäjien tekemät päivystysaikaiset toimenpiteet

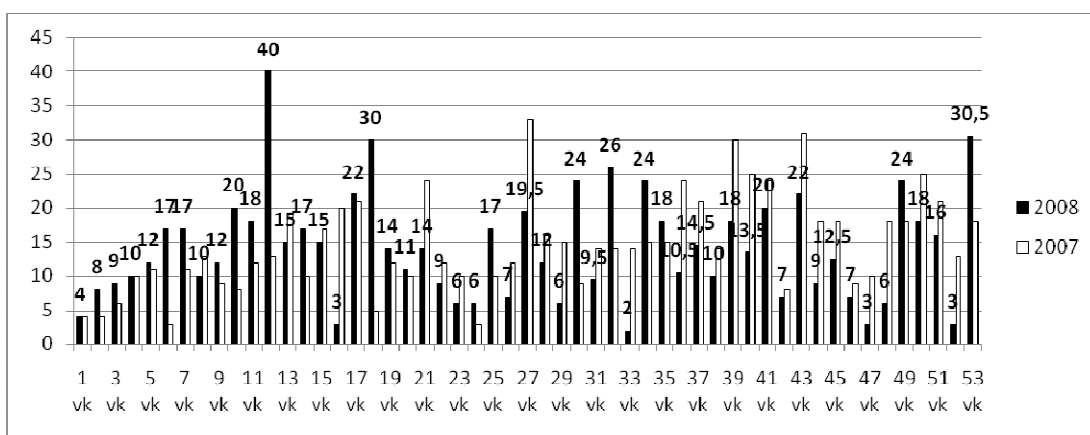
Takapäivystäjien tekemä päivystystyö painottuu vuoden 2007 tapaan suurelta osin puhelintyöhön. Sosiaalipäivystystapahtumista 77 ei aiheuttanut lainkaan päivystysaikaisia yhteydenottoja takapäivystäjiltä (taulukko 18), joka on hiukan alle neljäsosai kaikista takapäivystäjille tiedoksi tulleista sosiaalipäivystystapahtumista. Suurin osa edellä mainituista tilanteista vaati kuitenkin tiedottamisen virka-aikaiseen sosiaalityöhön. Ainoastaan 28 tilannetta ei aiheuttanut lainkaan päivystys- tai virka-aikaisia toimenpiteitä. Vuonna 2007 vastaava oli 10 prosenttia kaikista takapäivystäjien tapahtumista. Takapäivystäjien tekemien yhteydenottojen sekä toimenpiteiden määrä on kasvanut vuodesta 2007. Tästä voisi päätellä, että sosiaalipäivystystapahtumat ovat vaatineet enemmän takapäivystäjien työtä sekä yhteydenottojen, että toimenpiteiden muodossa. Päivystysaikaisista tilanteista kiireellisiksi tai erittäin kiireellisiksi takapäivystäjät arvioivat lähes 50 prosenttia.

Takapäivystäjien mukaan työaika (kuva 20) kului alle puoli tuntia tilanteiden selvittämiseen tai tietojen vastaanottoon noin neljäsosassa kaikista päivystystapahtumissa. Puolesta tunnista kahteen tuntiin kului 45 prosentissa tilanteissa. Kahdesta tunnista yli kolmeen tuntiin vei 27 prosenttia tilanteista.

Kuva 20. Takapäivystäjien sosiaalipäivystystehtäviin käyttämä työaika

Aktiiviyötä (kuva 21) takapäivystäjille kertyi varallaolovuoroissa 2–40 tuntiin viikossa. Keskimäärin viikoittainen aktiiviyöaika oli tarkastelujaksolla 14,1 tuntia. Työllistävimmät viikot ovat olleet maaliskuu-, touko- ja joulukuussa. Kesällä on myös ollut useampi keskimääräistä työllistävämpi viikko, mutta toisaalta kesällä on osunut vähiten aktiiviyötä vaatinut viikko.

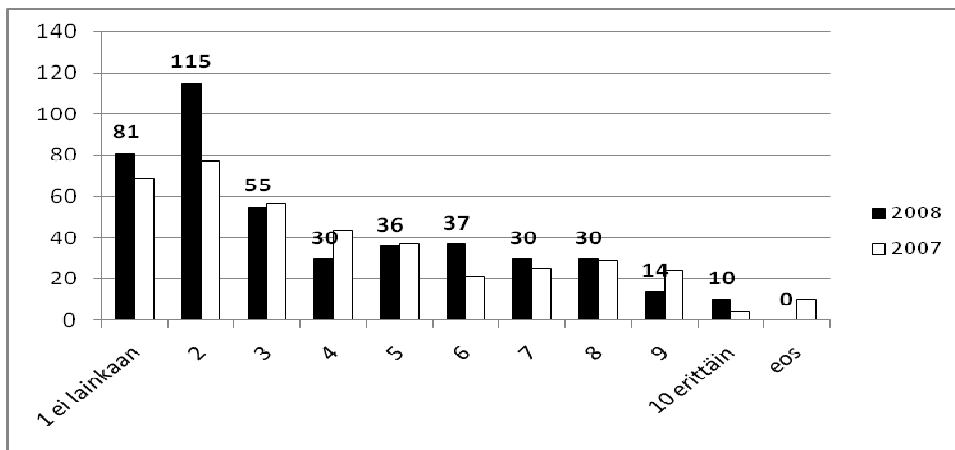

Kuva 21. Aktiiviyön osuus viikkotasolla

Vuosi 2008 vahvistaa jo edellisvuonna syntyneitä käsityksiä, että aktiiviyöjakaumaa on mahdoton ennakoida viikkotasolla etukäteen. Eniten työllistävät viikot eivät ole samoja eri vuosina. Vuonna 2007 juhlapyhät eivät juuri lisänneet aktiiviyön määrää. Vuonna 2008 juhlapyhästä vappu ja joulukuussa työllistivät selvästi keskimääräistä enemmän (30 tuntia ja 30,5 tuntia). Aktiiviyöllä mitattuna kuormittavin viikko (40 tuntia) sattui puolestaan pääsiäistä edeltävälle viikolle, ei varsinaiselle pääsiäisviikolle. Juhannusviikolla aktiiviyötä kertyi puolet keskimääräistä vähemmän (7 tuntia) ja muiden juhlapyhien

osalta aktiivisuuden osuus ei juuri poikennut keskimääräistä aktiivisuuden viikkoajasta.

Takapäivystäjät tilastoivat tarkastelujakson aikana päivystystyön kuormittavuutta (kuva 22) asteikolla 1 ei lainkaan kuormittavaa – 10 erittäin kuormittavaa. Päivystystyön kuormittavuus koettiin suurimmaksi osaksi tilanteissa (72 %) vähäiseksi tai hieman kuormittavaksi asteikolla 1–5. Kuormittavaksi tai erittäin kuormittavaksi asteikolla 5–10 päivystystyön kuormittavuus koettiin 28 prosentissa tilanteista. Kuormittavuuden keskiarvo oli 4,8.

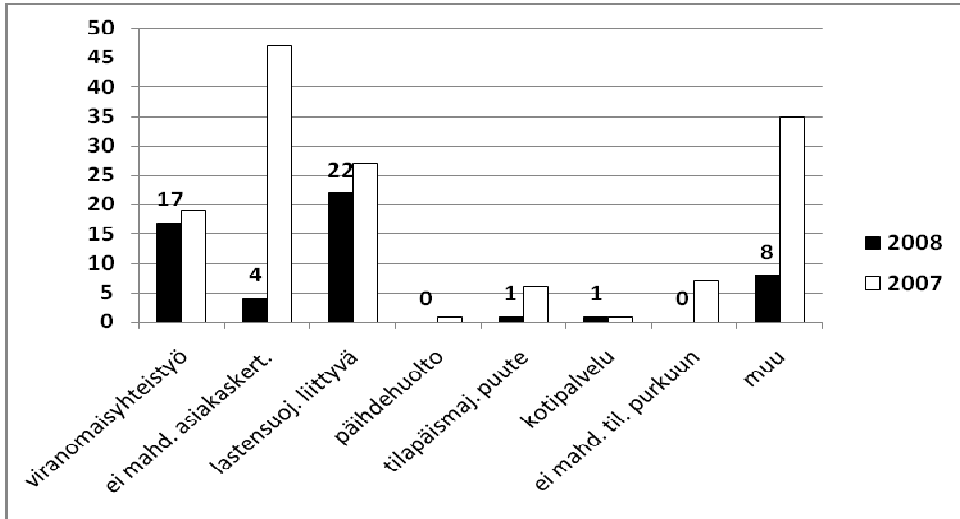
Kuva 22. Päivystystyön kuormittavuus

Kesän 2008 aikana seurattiin kymmenen viikon ajan tapahtumakohtaisen kuormituksen lisäksi viikon kokonaiskuormitusta. Viikon kokonaiskuormittavuusarviot vaihtelivat 2–8 välillä, keskiarvon ollessa 5. Lyhyen seurantaajan osalta koettu kokonaiskuormitus ei keskiarvolla mitattuna juuri poikennut tapahtumakohtaisesti arvioitun kuormituksen koko vuoden keskiarvosta. Jotta viikon kokonaiskuormituksesta voisi saada kattavan kuvan, tulisi sitä seurata pidemmän aikaa juuri päivystystyön vaihtelevuuden vuoksi. Viikon kokonaiskuormittavuutta tullaan seuraamaan vuoden 2009 ajan.

Takapäivystäjät tilastoivat päivystysaikaiseen viranomaisyhteistyöhön ja palvelurakenteeseen liittyviä asioita (kuva 23). Pääasiassa viranomaisyhteistyö sujui hyvin ja joustavasti, sillä yhteistyöhön liittyviä ongelmia tilastoitiin ainoastaan 15 tapauksessa. Viranomaisyhteistyön ongelmiksi tilastoidut asiat johtuivat suurimmaksi osaksi tiedonkulun puutteista tai tiedonkulun hitaudesta akselilla poliisi-hätäkeskus-Mobile-sosiaalipäivystäjä. Muutamissa tilanteissa tiedonkulun ongelmia koettiin sosiaalityön ja terveydenhuollon henkilöstön ja sosiaalipäivystäjien välillä.

Viime vuonna vain neljässä tilanteessa koettiin yhteistyötä vaikeuttavana asiana, ettei näe asiakaskertomuksia päivystysaikana. Kriisikeskus Mobileen sijoitettu kone, jossa on Effica-ohjelma sekä Jyväskylän ja Jyväskylän maa-

laiskunnan päivystäjien Effican käyttöoikeus paransivat selvästi asiakastiedostoihin pääsyä vuodesta 2007.

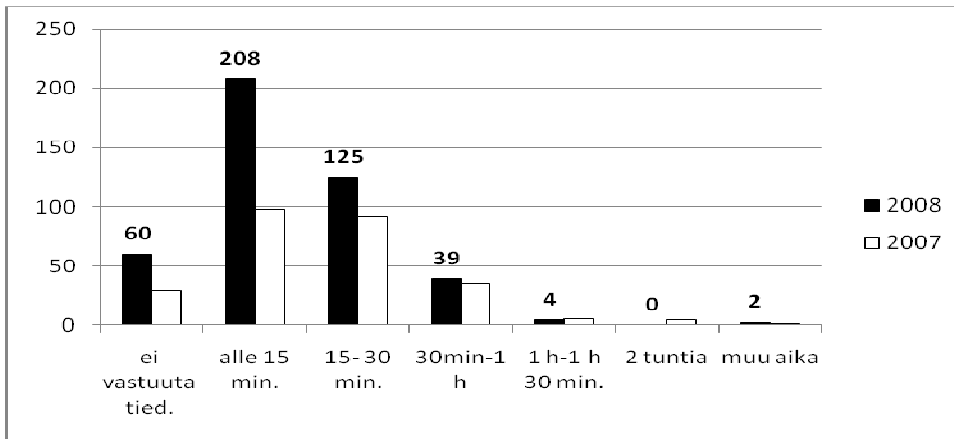

Kuva 23. Palvelurakenteen puutteet ja ongelmat yhteistyön sujumisessa

Palvelurakenteen puutteita (kuva 23) tilastoitiin lähinnä koskien lastensuojelua. Lastensuojeluun tai lastensuojelupaikkojen osalta tilastoitiin 22 eri tilannetta, joista yhdeksässä tilanteessa ongelmana koettiin sijoituspaikkojen puute. Muina ongelmina nähtiin mm. puuttuvissa resurssipula, liian vähäiset tukitoimet ja virka-aikaisen työntekijän tavoittamisen vaikeus.

Palvelurakenteen ongelmiksi tilastoituivat myös mm. kehitysvammaisen erityishoitoon liittyvät kysymykset, pitkä jonotusaika mielenterveys- tai perheneuvolapalveluihin, asiakkaan esiintuomat puutteet palvelurakenteessa, kotipalvelun tyypin palvelun puuttuminen perheille.

Virka-aikaisen työajan käyttö tiedonsiirtoon asiakkaan kotikuntaan käy ilmi kuvasta 24. Yli 55 prosentissa tilanteista, joissa vastuu tiedonsiirrosta oli takapäivystäjillä, aikaa virka-aikaiseen tiedonsiirtoon kului alle 15 minuuttia ja lähes 90 prosenttia takapäivystäjistä tilastoi tiedonsiirron vieneen korkeintaan 30 minuuttia virka-ajastaan. Vuonna 2007 takapäivystäjät tilastoivat tiedonsiirtoon käytettyä aikaa viikosta 11 alkaen. Alle 14 prosentissa tilastoista takapäivystäjillä ei ollut vastuuta tiedonsiirrosta.

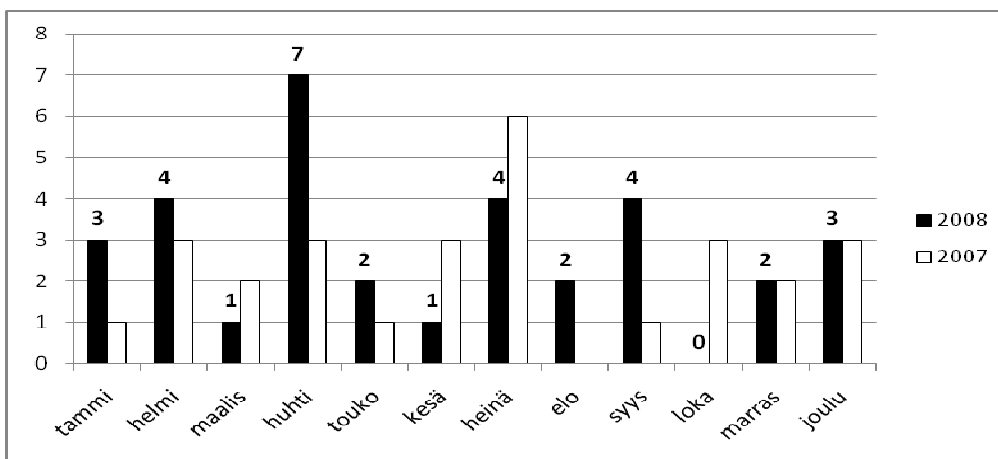
Kuva 24. Virka-aikaisen työajan käyttö

Virka-aikaiseen viranomaisyhteistyöhön liittyvänä ongelmana tilastoitiin 19 kertaa. Näistä kaikki koskivat vaikeuksia tavoittaa asiakkaan kotikunnan työntekijä virka-aikana.

2.2 Saarijärven seudun sosiaalipäivystys

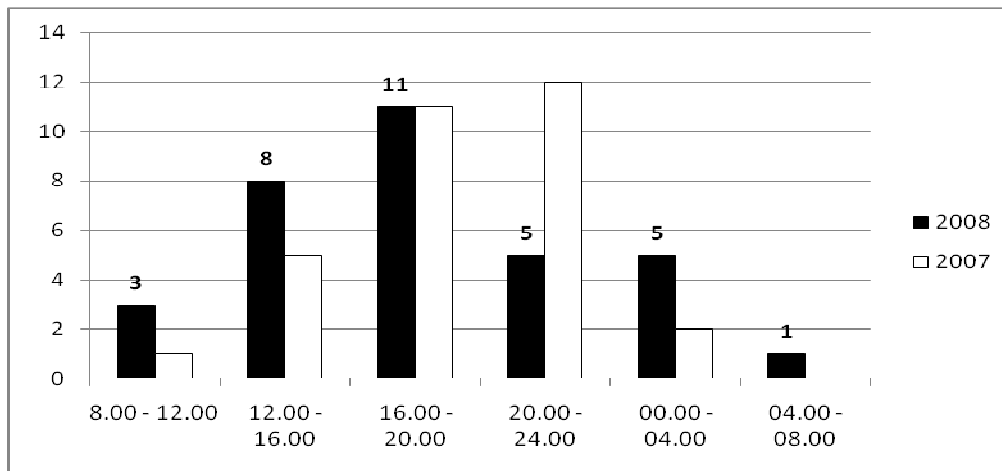
Vuonna 2008 Saarijärven, Karstulan, Kannonkosken, Kyyjärven, Kivijärven ja Pylkönmäen kuntien seudullisen sosiaalipäivystysrenkaan alueella tilastoitiin yhteensä 33 sosiaalipäivystystapahtumaa. Päivystystapahtumien määrä on lähes sama vuoteen 2007 verrattuna, jolloin päivystysyhteydenottoja tuli 31 kappaletta. Yhteydenottojen määrät kuukautta kohden vaihtelivat nollassa seitsemään. Keskimäärin Saarijärven seudun päivystysrenkaassa oli 2,75 sosiaalipäivystystapahtumaa kuukaudessa. Tilanteista hieman yli 60 prosenttia arvioitiin joko erittäin kiireellisiksi tai kiireellisiksi.

Kuvasta 25 käy esiin yhteydenottojen jakaantuminen kuukausitasolle. Saarijärven seudun päivystysrenkaalle huhtikuu oli vuonna 2008 sosiaalipäivystyksen näkökulmasta työllistävän kuukausi. Lokakuussa ei yhteydenottoja ollut lainkaan.

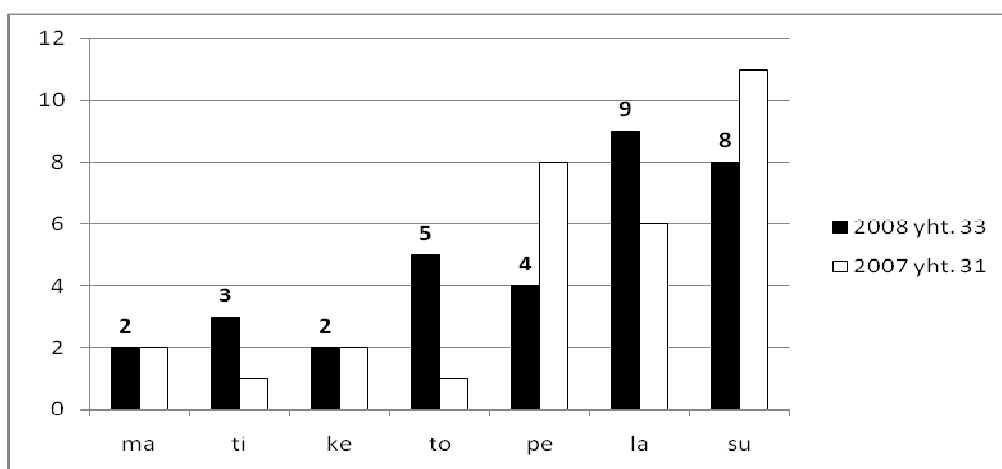
Kuva 25. Sosiaalipäivystystapahtumat kuukausittain

Yhteydenottoajankohtana (kuva 26) painottui Saarijärven seudun päivystysrenkaalle kello 16.00–24.00 välinen aika, johon keskittyi noin puolet sosiaalipäivystysyhteydenotoista. Vuonna 2007 kyseisenä ajankohtana tuli lähes kolme neljäsosaa yhteydenotoista. Vuoteen 2007 verrattuna yhteydenottojen määrä lisääntyikin muina aikoina. Kello 00.00–8.00 välisenä aikana yhteydenotoista tuli noin 18 prosenttia ja kello 8.00–16.00 välillä kolmasosa.

Kuva 26. Yhteydenottoajankohdat

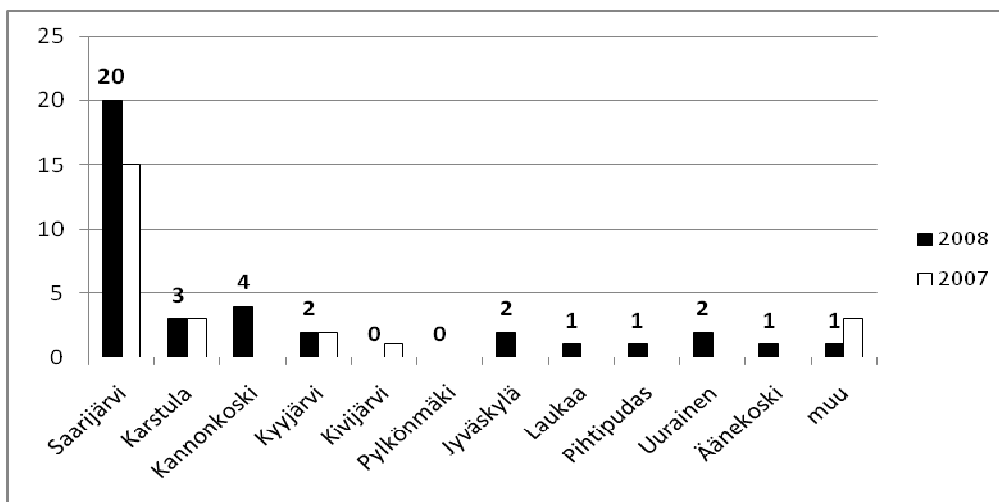
Sosiaalipäivystystilanteet sijoittuivat edellisvuotta useammin arkipäiville (ma-to, kuva 27). Reilu kolmasosa päivystystapahtumista sijoittui maanantai ja torstain välille vuonna 2008, kun edellisvuonna vastaavana aikana oli 17 prosenttia tilanteista. Viikonloput olivat edelleen työllistävintä aikaa ja kaksi kolmasosaa sosiaalipäivystystilanteista tapahtuikin perjantai-, lauantai- ja sunnuntaipäivinä.

Kuva 27. Yhteydenottopäivät viikoktasolla

Pääasiallisesti viranomaisyhteydenotot sosiaalipäivvystykseen tulivat Hätäkeskuksen kautta (n. 85 %, 28 kpl). Yksittäisiä yhteydenottoja tuli poliisilta, sosiaalityöstä, lastensuojelulaitoksesta, pelastuslaitoksesta sekä asiakkaalta.

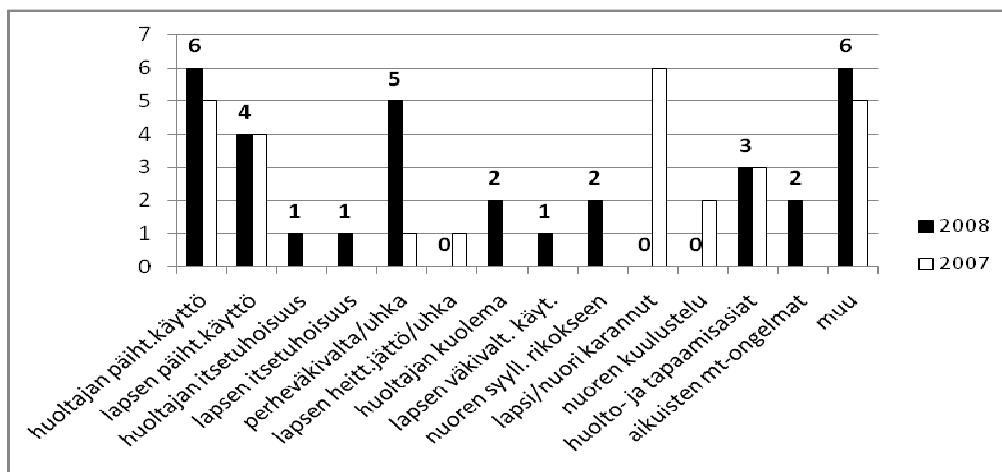
Kunnittainen asiakastilanteiden jako käy ilmi seuraavasta kuviosta (kuva 28). Asiakkaita sosiaalipäivvystystilanteissa oli vuoden aikana yhteensä 79 henkilöä. Sosiaalipäivvystyksen suurin käyttäjäkunta oli Saarijärvi, joka oli sosiaalipäivvystysasiakkaan kotikunta 54 prosentissa kaikista tilastoiduista kotikunnista, joita oli yhteensä 37. Karstulan prosentuaalinen osuus oli kahdeksan prosenttia, Kannonkosken 11 ja Kyyjärven viisi ja muun kuntalaisten osuus 21 prosenttia kaikista sosiaalipäivvystäjien tekemistä kotikuntatilastoinneista. Saarijärven seudun päivvystyksessä ei ollut vuoden aikana lainkaan Kivijärven eikä Pylkönmäen kuntalaisiin liittyneitä tehtäviä.

Kuva 28. Sosiaalipäivvystysasiakkaat kunnittain

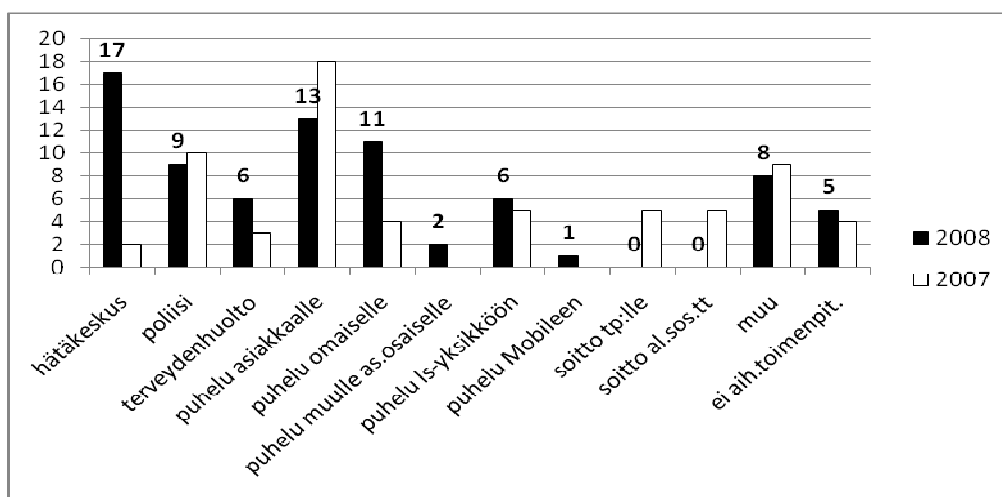
Sosiaalipäivvystykseen tulleista asiakkaista lähes 60 prosentilla oli asiakkuus oman kuntansa sosiaalitoimessa. 15 prosentin kohdalla asiakkuudesta ei ollut tietoa. Alle 18-vuotiaiden asiakkaiden osuus oli 49 prosenttia.

Asiakastilanteiden yhteydenoton taustalla oli pääasiallisesti lastensuojeluhuoli (kuva 29). Vain kaksi yhteydenottoa oli tilanteista, joihin ei liittynyt lapsia. Kyseisten yhteydenottojen taustalla olivat aikuisten mielenterveysongelmat. Ensisijaisina lapsiperheiden yhteydenottosyinä olivat olleet useimmin huoltajan päihteiden käyttö (6 kpl), perheväkivalta tai sen uhka (5 kpl) sekä lapsen/nuoren päihteiden käyttö (4 kpl). Vuonna 2007 työllistäneitä lasten ja nuorten karkaamistilanteita ei ollut lainkaan vuoden 2008 aikana.

Kuva 29. Ensimmäiset yhteydenotto-aiheet sosiaalipäivystykseen

Saarijärven seudun sosiaalipäivystäjien päivystysaikaiset yhteydenotot ovat kuvassa 30. Sosiaalipäivystystilanteiden seurauksena tehtiin 78 eri yhteydenottoa. Viranomaisista otettiin useimmiten yhteyttä Hätäkeskukseen (17 kertaa). Poliisiyhteydenottoja kertyi 9 kappaletta, joista virka-apupyynnöksiä oli viisi. Terveystuhoon ja lastensuojeluyksikköön oltiin molempiin yhteydessä 6 kertaa. Asiakkaalle, omaiselle tai muulle asianosaiselle tehtyjä yhteydenottoja kertyi kaikkiaan 26 kappaletta. Muihin yhteydenottoihin tilastotiin konsultaatioita toisen sosiaalityöntekijän kanssa (4 kpl) ja puheluita alueen takapäivystäjälle (2 kpl), vanhustenhuoltoon ja työparille. Tilanteista viisi ei aiheuttanut yhteydenottoja tai muita päivystysaikaisia toimenpiteitä.

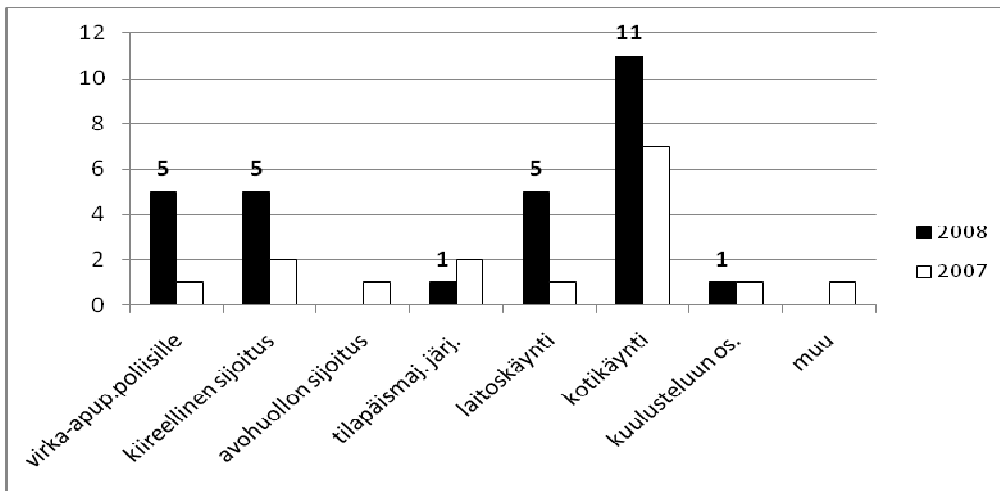

Kuva 30. Sosiaalipäivystäjien tekemät päivystysaikaiset yhteydenotot

Saarijärven seudun sosiaalipäivystystilanteista 31 päivystystehtävän päävastuu oli kyseisen seudun työntekijällä. Kahdessa tapauksessa päävastuu tehtävästä on ollut toisaalla. Näistä tapahtumista yhdessä vastuu on ollut Viita-

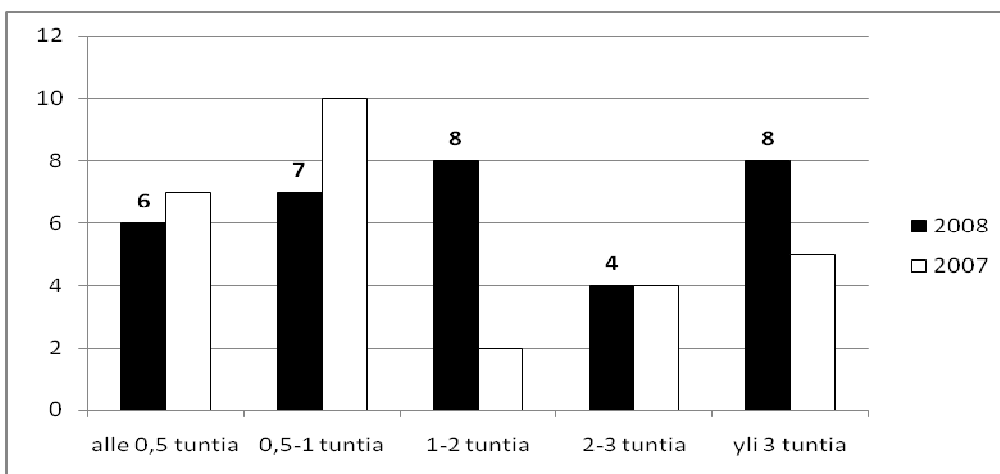
seudun sosiaalipäivystäjällä ja toisessa puolestaan Mobile-kuntien taka-päivystäjällä.

Saarijärven seudun sosiaalipäivystäjien tekemät päivystysaikaiset toimenpiteet on koottu kuvaan 31. Kotikäyntejä sosiaalipäivystäjät tekivät yksitoista ja laitospäivystystä viisi. Kiireellisiä sijoituksia päivystysrenkaan alueella tehtiin viisi. Avohuollon sijoituksia ei tehty vuonna 2008 lainkaan. Tilapäismajoitusta järjestettiin yhden kerran.

Kuva 31. Saarijärven seudun sosiaalipäivystäjien tekemät päivystysaikaiset toimenpiteet

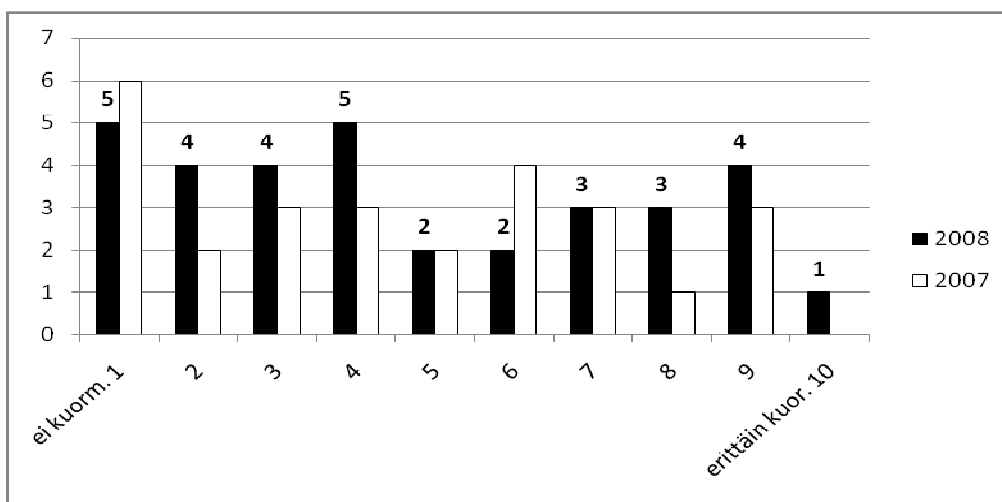
Saarijärven seudun tilastojen mukaan työaika sosiaalipäivystystilanteiden selvittämiseen kului 40-prosenttisesti alle yksi tuntia (kuva 32). Vuonna 2007 saman ajan vei lähes kaksi kolmasosaa tilanteista. Tilanteisiin käytetty aika on siten pidentynyt vuoteen 2007 verrattuna. Erityisesti kasvua on ollut 1–2 tuntia sekä yli 3 tuntia kestäneissä tilanteissa.

Kuva 32. Sosiaalipäivystystehtäviin käytetty työaika

Virka-aikaiseen tiedon siirtoon asiakkaan kotikuntaan Saarijärven seudun sosiaalipäivystäjät käyttivät aikaa useimmin joko alle 15 minuuttia tai 15–30 minuuttia (yhteensä noin 60 % tapahtumista). Kuudessa tilanteessa sosiaali-päivystäjällä ei ollut vastuuta tiedonsiirrosta.

Saarijärven seudun sosiaalipäivystäjät myös tilastoivat päivystystyön tapahtumien kuormittavuutta (kuva 33) asteikolla 1 ei lainkaan kuormittavaa aina 10 eli erittäin kuormittavaan saakka. Päivystystyön kuormittavuus koettiin lähes 61-prosenttisesti vähäiseksi asteikolla 1–5. Kuormittavuuden keskiarvo oli 4,8.

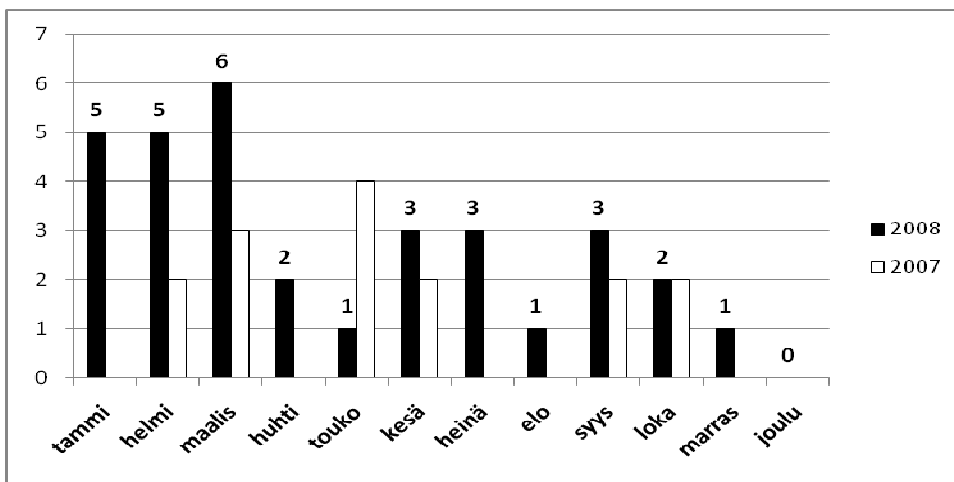
Kuva 33. Päivystystyön kuormittavuus

Saarijärven seudun sosiaalipäivystäjät kokivat viranomaisyhteistyön sujuvan pääasiassa hyvin. Ainoastaan neljässä tilanteessa oli tilastoitu ongelmia yhteistyöhön liittyen. Nämä liittyivät poliisin, kriisityön ja terveydenhuollon kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä siihen, ettei päivystäjällä ollut mahdollisuutta lukea asiakaskertomuksia päivystysaikaan.

Palvelurakenteen puutteita tilastoitiin vuoden aikana Saarijärven seudulla yhdeksän kappaletta. Tilastoiduista puutteista kolme liittyi kriisiavun tavoittamisen vaikeuteen. Tilapäismajoitus oli myös aiheuttanut ongelmia muutamissa tapauksissa, joissa sitä oli ollut vaikea järjestää asiakkaan ollessa päihtynyt tai kehitysvammainen. Palvelurakenteen puutteina nostettiin esiin myös yövalvontaa tarvitsevien henkilöiden palveluiden puute sekä sijoituspaikan löytämisen vaikeus, kun nuorella henkilöllä on mielenterveysongelmaa.

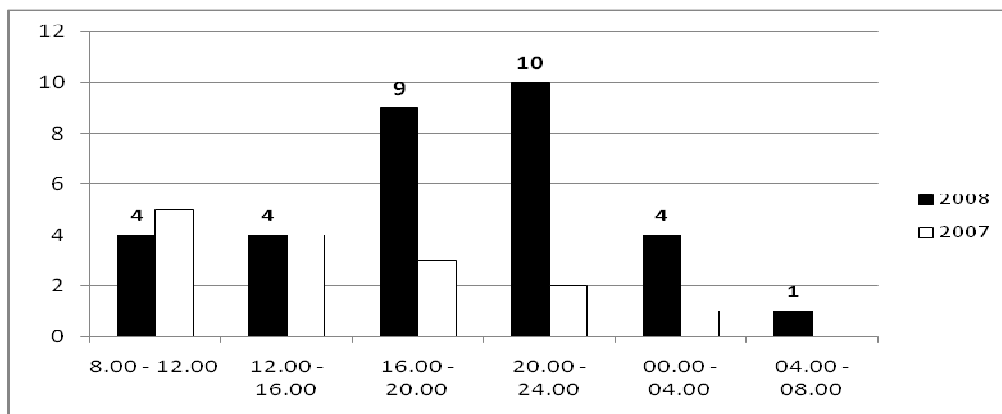
2.3 Viitasaaren seudun sosiaalipäivystys

Viitasaaren, Pihtiputaan ja Kinnulan kuntien seudullisen sosiaalipäivystysrenkaan alueella tilastoitiin 32 sosiaalipäivystysyhteydenottoa vuoden 2008 aikana. Yhteydenottojen määrä kasvoi vuodesta 2007. Kuukautta kohden yhteydenottojen määrä vaihteli nolasta kuuteen. Keskimäärin Viitasaaren seudun päivystysrenkaaseen tuli 2,7 yhteydenottoa kuukaudessa. Kuvasta 34 käy ilmi yhteydenottojen kuukausittainen jakaantuminen. Viitasaaren seudun päivystysrenkaalle vuoden 2008 alku on ollut työllistävintä aikaa. Maaliskuussa päivystystapahtumia kertyi eniten, kuusi kappaletta. Ainoastaan joulukuussa ei ollut lainkaan päivystystapahtumia

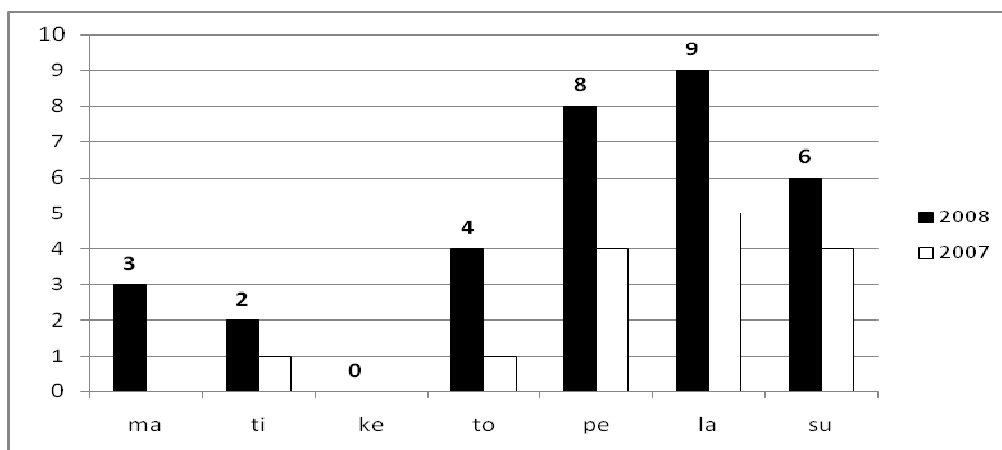
Kuva 34. Yhteydenottojen määrä kuukausittain

Yhteydenottoajankohtana (kuva 35) painottui kello 16.00–24:00 välinen aika, jolloin päivystäjille tuli lähes 60 prosenttia yhteydenotoista. Yhteydenottoja tuli vuoteen 2007 verrattuna enemmän kello 0:00–8:00 välisenä aikana ja ajankohtaan sijoittui noin 16 prosenttia kaikista yhteydenotoista. Virka-aikaisten, kello 8:00–16:00 välillä tulleiden yhteydenottojen lukumäärä on pysynyt lähes samana vuoteen 2007 verrattuna. Prosentuaalisesti mitattuna vuoden 2008 aikana virka-aikaisten yhteydenottojen määrä vähentyi. Vuonna 2007 suurin osa sosiaalipäivystyksen yhteydenotoista tuli virka-aikana.

Kuva 35. Yhteydenottoajankohdat

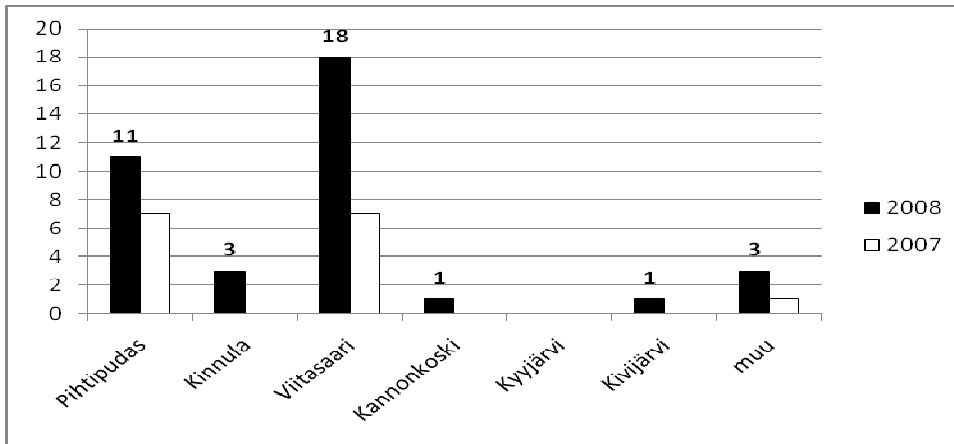
Sosiaalipäivystystilanteiden tapahtumapäivät (kuva 36) painottuivat selvästi viikonloppuun, kuten edellisenäkin vuonna. 72 prosenttia tapahtumista sijoittui viikonvaiheisiin perjantai-, lauantai- ja sunnuntaipäiville.

Kuva 36. Yhteydenottojen määrä viikonpäivittäin

Yhteydenotot sosiaalipäivystykseen tulivat pääosin Hätäkeskuksesta (28 yhteydenottoa). Poliisi oli yhteydenottajana yhden kerran. Muita yhteydenottoja tuli kaikkiaan kolme kappaletta. Näiden taustalla olivat toisen päivystysringin tai kaupungin sosiaalipäivystys sekä nuorisotyö.

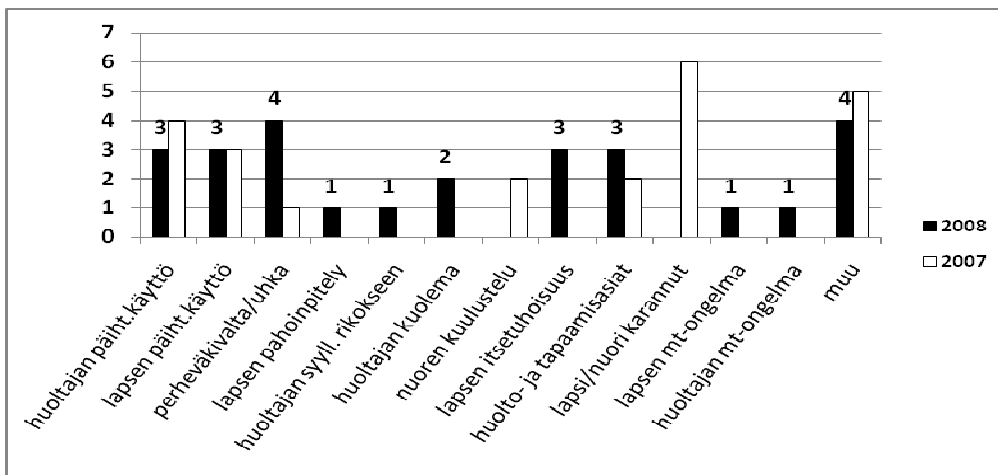
Sosiaalipäivystyksen asiakkaat vuonna 2008 tulivat suurimmaksi osaksi Viitasaarelta (49 %) ja Pihtiputaalta (30 %) (ks. kuva 37). Kinnulasta sosiaalipäivystykseen tuli kolme asiakasta vuoden aikana. Asiakkaita tuli myös Jyväskylän maalaiskunnasta, Kannonkoskelta ja Kivijärveltä. Keski-Suomen ulkopuolelta tulleita asiakkaita oli kaksi henkilöä (Kokkola ja Reisjärvi).

Kuva 37. Sosiaalipäivystystilanteet kunnittain

Sosiaalipäivystyksen asiakastilanteissa vuonna 2008 Viitaseudulla oli yhteensä 37 henkilöä, joista 52 prosenttia oli alle 18-vuotiaita. Sosiaalipäivystykseen ohjautuneista asiakkaista lähes 70 prosentilla oli sosiaalitoimen asiakkuus jo ennen sosiaalipäivystystilannetta. Erittäin kiireellisiksi tai kiireellisiksi sosiaalipäivystystapahtumista arvioitiin noin kaksi kolmasosaa.

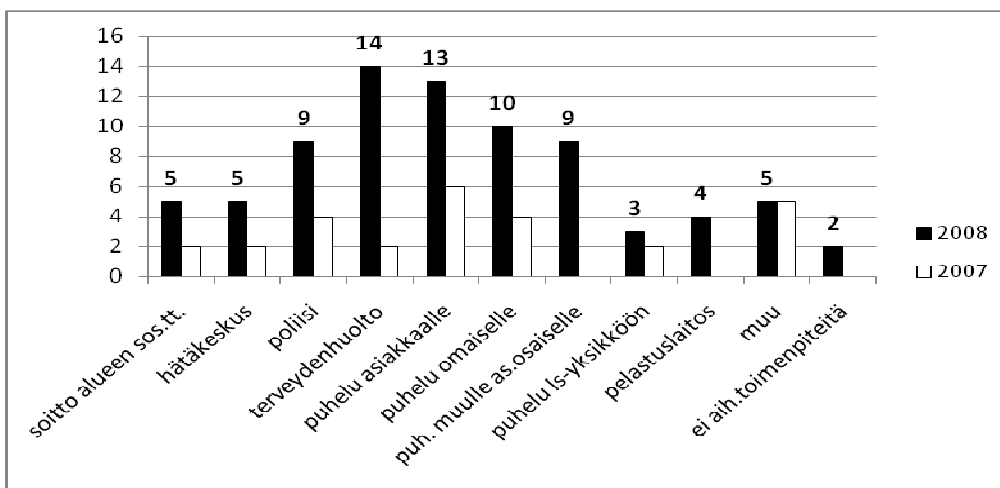
Asiakastilanteista yli 80 prosentissa yhteydenoton taustalla oli lastensuojeluhuoli. Ensimmäisena lapsiperheiden yhteydenottosyynä (kuva 38) tilastoitiin useimmin perheväkivalta tai sen uhka (4 kpl). Vanhempien päihteiden käyttö, lapsen päihteiden käyttö, lapsen itsetuhoisuus sekä huolto- ja tapaa-asiat olivat kukin kolmen yhteydenoton taustalla. Huoltajan äkillinen kuolema johti yhteydenottoon kahdessa tapauksessa. Yksittäisiä yhteydenottoja tuli lapsen pahoinpitelystä, huoltajan syylistymisestä rikokseen sekä lapsen ja vanhemman mielenterveysongelmista. Muita lastensuojeluun liittyviä syitä (4 kpl) ei tilastointilomakkeessa pyydetty erikseen tarkentamaan.

Kuva 38. Sosiaalipäivystystilanteiden ensisijaiset syyt: lapsiperheiden ja nuorten ongelmat

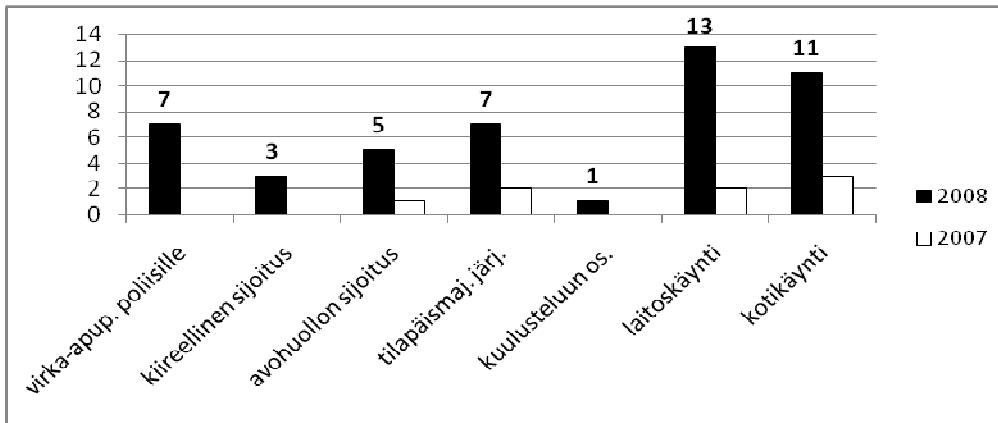
Viitaseudun sosiaalipäivystyksessä oli kuvassa 38 esitettyjen syiden lisäksi kuusi tilannetta, joissa ei ollut osallisina lapsia. Näiden tilanteiden taustasyinä olivat mielenterveysongelmat, rikokseen syyllistyminen, puolison itsemurha sekä luvaton maasta poistuminen.

Viitaseudun sosiaalipäivystäjät tekivät vuoden 2008 aikana päivystysaikaisen tilanteiden seurauksena 77 erilaista yhteydenottoa (kuva 39). Ainoastaan kaksi tilannetta ei edellyttänyt sosiaalipäivystäjältä yhteydenottoja päivystysaikana. Päivystäjän tekemiä asiakasyhteydenottoja (puhelu asiakkaalle, omaiselle tai muulle asianosaiselle) oli yhteensä 32 kappaletta. Viranomaisyhteydenotto kohdistui useimmiten terveydenhuoltoon (14 kpl). Yhteyttä otettiin myös Poliisiin (9 kertaa), joista seitsemän oli virka-apupyynnöitä (ks. kuva 40). Hätäkeskukseen oltiin yhteydessä 5 kertaa, samoin sosiaalityöntekijään. Pelastuslaitokseen otettiin yhteyttä 4 kertaa ja lastensuojeluyksikköön kahdesti. Muita yhteydenottoja tehtiin mm. sijaisperheeseen ja sosiaalijohtajalle.

Kuva 39. Päivystysaikaiset yhteydenotot

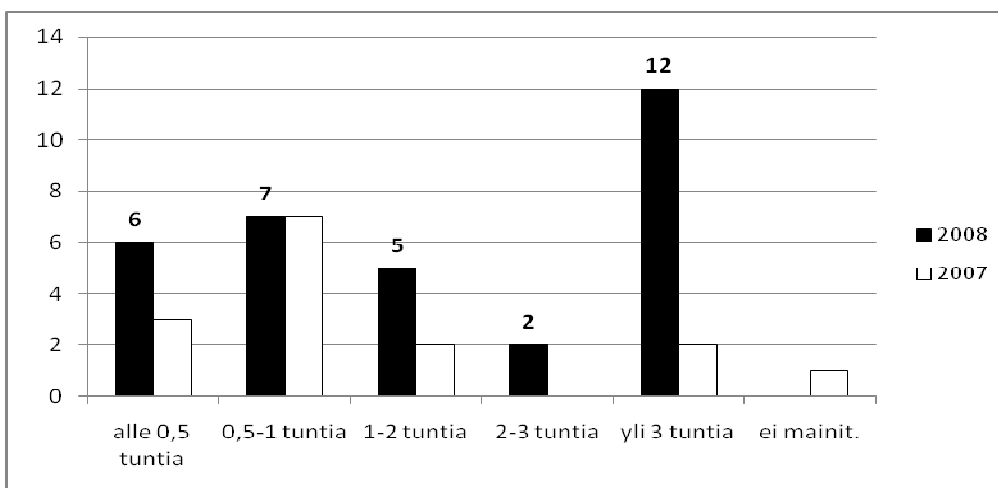
Viitaseudun sosiaalipäivystäjien tekemät päivystysaikaiset toimenpiteet on koottu kuvaan 40. Toimenpiteitä on vuoden 2008 aikana tehty huomattavasti enemmän edellisvuoteen verrattuna. Tyypillisimmin sosiaalipäivystäjät ovat tehneet laitos- ja kotikäyntejä. Tilapäismajoitusta järjestettiin seitsemässä tilanteessa. Sosiaalipäivystäjä teki vuoden aikana kolme kiireellistä sijoitusta. Avohuollon sijoituksia tehtiin viisi kappaletta, joissa sijoitettiin yhteensä 11 henkilöä. Kuulusteluun sosiaalipäivystäjä osallistui yhden kerran.

Kuva 40. Päivystysaikaiset toimenpiteet

Viitaseudun sosiaalipäivystystilanteista kaksi siirtyi päivystysaikana muun kuin ko. sosiaalipäivystäjän vastuulle. Yhden kerran asiakastilanteen hoitamisen päävastuu siirtyi Mobile-kuntien takapäivystäjälle ja toisessa tilanteessa vastuu siirtyi Jämsän seudun takapäivystykseen.

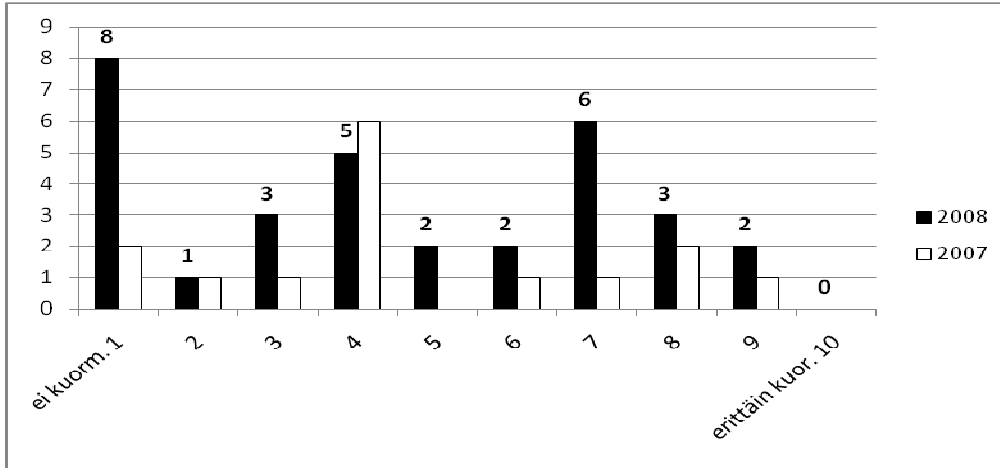
Kuvasta 41 käy ilmi sosiaalipäivystäjien päivystystapahtumiin käyttämä työaika. Viitaseudulla sosiaalipäivystäjien työaika kului 40-prosenttisesti alle yksi tunti päivystystilanteiden selvittämiseen. Lähes yhtä usein tilanne vei yli kolme tuntia (37,5 %). Sosiaalipäivystystapahtumat ovat siten vaatineet edellisvuotta huomattavasti enemmän päivystäjien työaika.

Kuva 41. Sosiaalipäivystystehtäviin käytetty työaika

Viitaseudun sosiaalipäivystäjät tilastoivat muiden päivystäjien tapaan myös päivystystyön kuormittavuutta (kuva 42) asteikolla 1 ei lainkaan kuormittavaa aina 10 eli erittäin kuormittavaan saakka. Päivystystyön kuormittavuus

vähäiseksi 1-5 asteikolla koettiin noin 60-prosenttisesti ja 5-10 asteikolla kuormittavaksi 40-prosenttisesti. Kuormittavuuden keskiarvo oli 4,5.

Kuva 42. Päivystystyön kuormittavuus

Viitaseudun sosiaalipäivystäjät eivät tilastoineet vuoden aikana yhteistyön kehittämishaasteisiin liittyviä asioita. Palvelurakenteiden puutteita puolestaan ilmeni muutamissa tapauksissa. Näissä tuotiin esiin tukiperheiden ja tilapäismajoituksen puute sekä kotipalvelun vähäiset resurssit. Palvelurakenteen puutteiksi oli tilastoitu myös väärin puhelinnumeroiden aiheuttamat ongelmat eri tahojen tavoittamisessa sekä kotipalvelun yöpartion tavoittamiseen liittyvät ongelmat.

2.4 Jämsän seudun sosiaalipäivystys

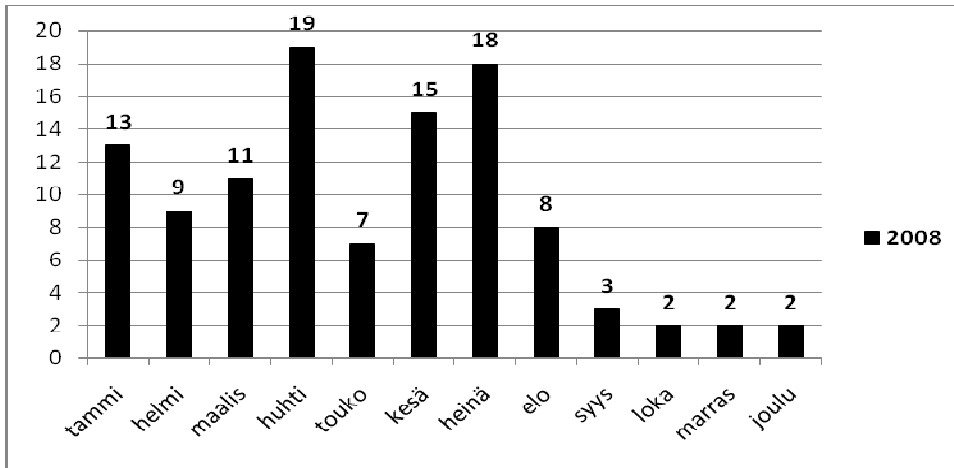
Jämsän seudulla sosiaalipäivystys toimi Mobile-kuntien tapaan etu- ja takapäivystysjärjestelmällä. Sosiaalipäivystyksen etupäivystyksenä toimi Jämsän seudun psyko-sosiaalisen kriisipäivystys, jonka kautta sosiaalipäivystystapahtumat pääasiallisesti suodattuihin takapäivystykseen.

2.4.1 Jämsän seudun psyko-sosiaalinen kriisipäivystys

Jämsän seudun psyko-sosiaalisen kriisipäivystys toimi Jämsän, Jämsänkosken ja Kuhmoisten alueen sosiaalipäivystyksen etupäivystyksenä, jonka kautta päivystystilanteet suodattuihin takapäivystäjille. Toimintamalli on ollut tältä osin samanlainen kuin Mobile-kunnissa. Etupäivystyksen toimintaa ryhdyttiin tilastoimaan vuoden 2008 alusta eikä vertailutietoja psykososiaalisen kriisipäivystyksen osalta ole lainkaan vuodelta 2007.

Vuoden 2008 aikana Jämsän seudun etupäivystykseen tuli 109 eri sosiaalipäivystystilannetta. Päivystystapahtumien määrä kuukautta kohden vaihteli nollasta kahdeksaan. Keskimäärin Jämsän seudun psyko-sosiaalisessa kriisi-

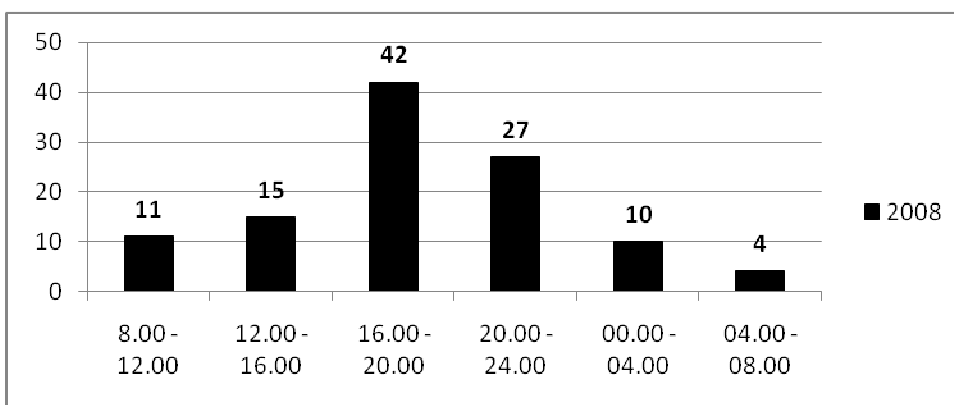
päivystyksessä oli 9 sosiaalipäivystystapahtumaa kuukaudessa. Viikkotasolla tapahtumia oli keskimäärin kaksi. Alkuvuosi on ollut selvästi kiireisempää sosiaalipäivystystapahtumien määrässä mitattuna (kuva 52).

Kuva 43. Yhteydenottojen kuukausittainen jakauma

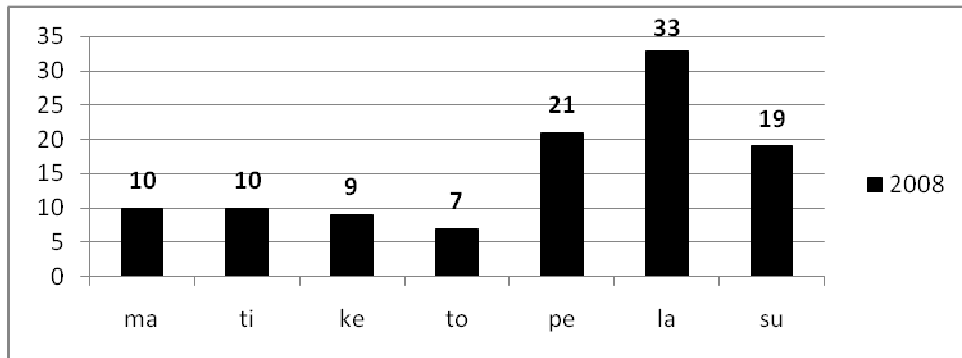
Huhti- ja heinäkuu olivat työllistävimmät kuukaudet. Syyskuussa tilastoituja sosiaalipäivystystapahtumia oli kolme ja loka-joulukuun välisenä aikana ainoastaan kaksi kuukaudessa. Sosiaalipäivystystapahtumien määrä psykososiaalisessa kriisipäivystyksessä laski siten varsin huomattavasti vuoden loppua kohti

Yhteydenottoajankohtana (kuva 53) painottui kello 16:00–24:00 välinen aika, johon keskittyi 63 prosenttia sosiaalipäivystisyhteydenotoista.

Kuva 44. Yhteydenottoajankohta

Sosiaalipäivystystilanteiden tapahtumapäivinä (kuva 54) korostuivat perjantai-, lauantai- ja sunnuntai-päivät, joihin keskittyi kaksi kolmasosaa tilanteista.

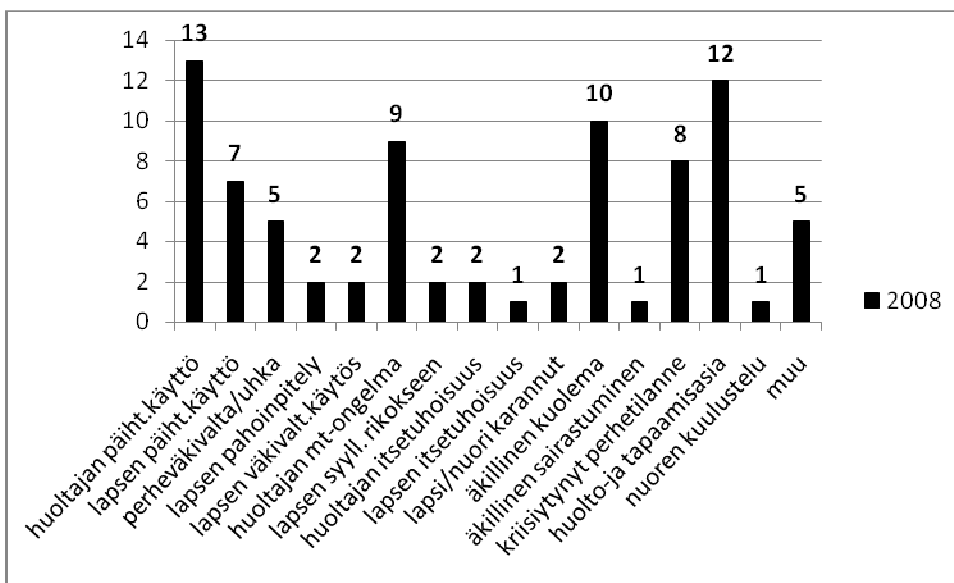

Kuva 45. Yhteydenotto päivä

Jämsän seudun psyko-sosiaalisen kriisipäivystäjiin otettiin sosiaalipäivystystilanteissa tyypillisimmin yhteyttä terveydenhuollosta, jonka kautta tuli lähes puolet päivystystapahtumista (50 kpl). Hätäkeskus oli yhteydenottajana 29 kertaa eli reilussa neljäsosassa tilanteista. Poliisista otettiin yhteyttä noin 10 prosentissa tapauksista. Myös psyko-sosiaalinen kriisipäivystys oli tilastoitu 13 kertaa yhteydenottotahoksi. Tieto on näissä tapauksissa liikkunut edelliseltä päivystäjältä toiselle vuoronvaihdon yhteydessä. Tieto sosiaalipäivystystapahtumasta tuli kahdeksan kertaa muualta kuin edellä mainituilta tahoilta. Tällöin ilmoittajina ovat olleet asiakas tai perheenjäsen (3 kertaa), Mobile-kuntien etu- tai takapäivystäjä (4 kertaa) sekä sosiaalityö (1 kertaa).

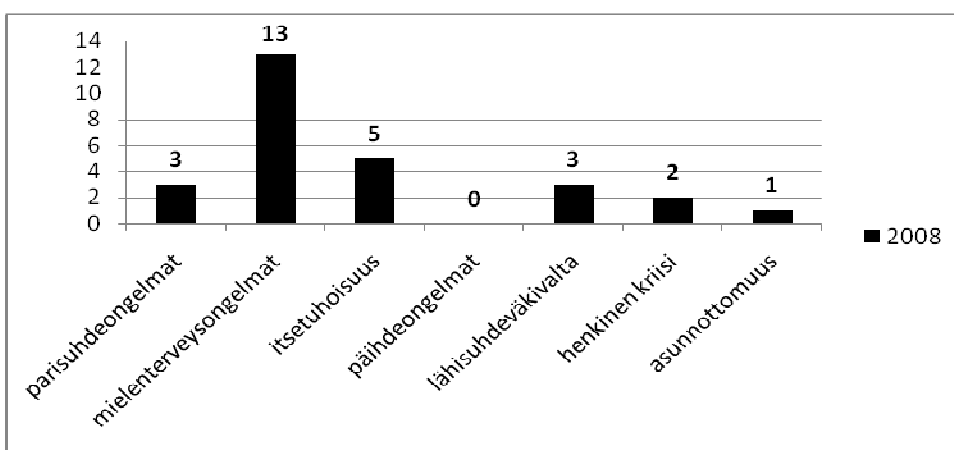
Sosiaalipäivystyksen suurin käyttäjäkunta oli Jämsä, josta tuli lähes 60 prosenttia kaikista etupäivystyksen asiakkaista. Jämsänkoskelaisten osuus asiakkaista oli vajaa kolmannes. Kuhmoislaisia ei ollut sosiaalipäivystyksen asiakaina lainkaan vuoden aikana. Sosiaalipäivystyksen asiakastilanteissa oli osallisina yhteensä 230 henkilöä, joista 121 Jämsästä, 81 Jämsänkoskelta ja loput 28 henkilöä päivystysringin ulkopuolelta. Alle 18-vuotiaiden osuus jäi hieman alle 40 prosentin. Sosiaalitoimen asiakkuus jo ennen sosiaalipäivystystilannetta oli lähes puolella päivystysasiakkaista.

Jämsän seudun sosiaalipäivystyksen yhteydenottojen ensisijaisina syinä lapsiperheillä painottuivat huoltajan päihteiden käyttö, huolto- ja tapaamisasiat, äkillinen kuolema sekä huoltajan mielenterveysongelmat (kuva 55). Lapsen päihteidenkäyttö ja kriisiytynyt perhetilanne olivat myös useiden yhteydenottojen taustalla. Lapsiperheisiin liittyviä yhteydenottoja oli kolme neljäsosaa tilanteista.

Kuva 46. Sosiaalipäivystystilanteiden ensisijaiset syyt lapsiperheillä

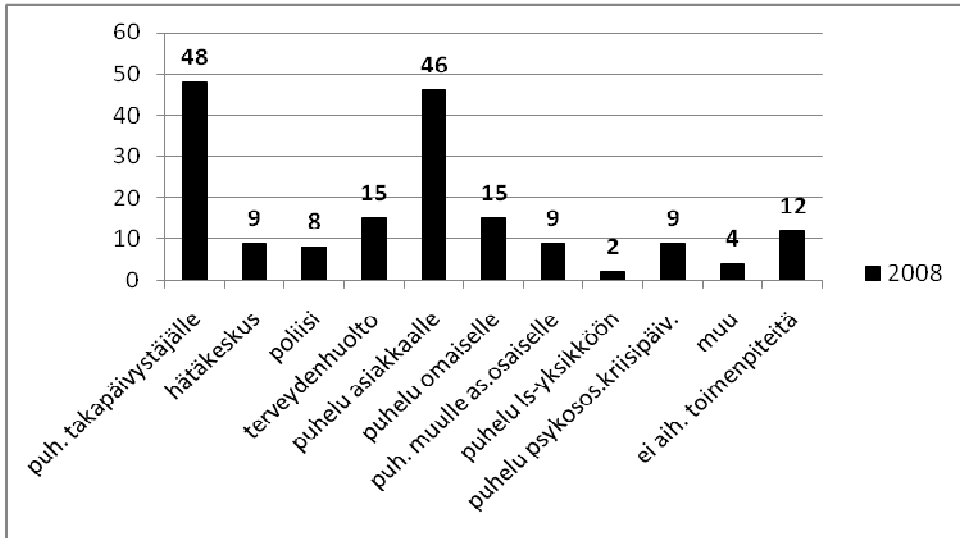
Vain aikuisiin liittyneiden yhteydenottojen taustasyynä oli useimmiten mielenterveysongelma (kuva 56). Yhteyttä sosiaalipäivystykseen otettiin myös itsetuhoisuuden, parisuhdeongelmien, lähisuhdeväkivallan, asunnottomuuden ja onnettomuuteen liittyvän henkisen kriisin vuoksi. Aikuisten ongelmien osuus sosiaalipäivystyksen yhteydenotoista oli Jämsän seudun psyko-sosiaalisessa kriisipäivystyksessä suurin koko Keski-Suomen alueella. Kaikkiaan neljäsosa tilanteista oli pelkästään aikuisiin liittyviä.

Kuva 47. Sosiaalipäivystystilanteiden ensisijaiset syyt aikuisilla

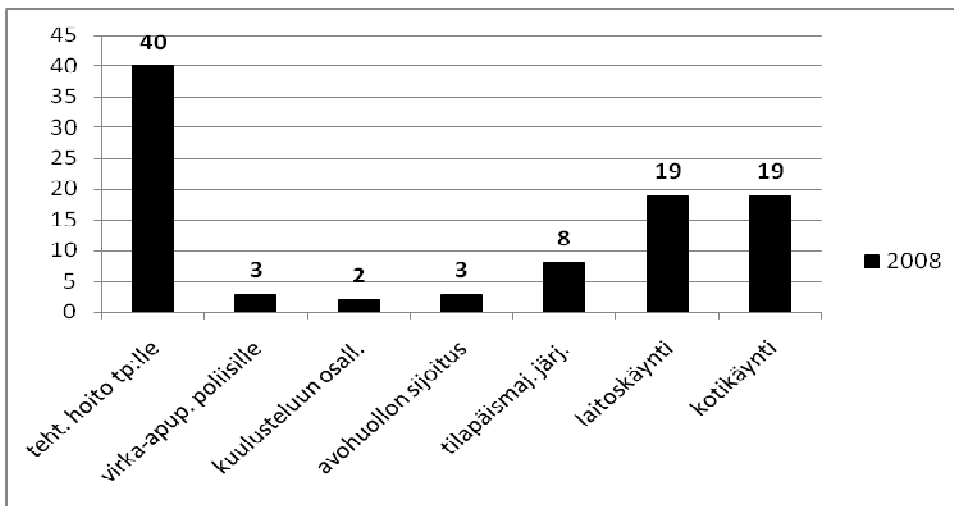
Jämsän seudun etupäivystys teki vuoden aikana 129 yhteydenottoa (kuva 57). Tyypillisimmin soitettiin takapäivystäjälle (48 kertaa), mutta myös lähes yhtä usein asiakkaalle (46 kertaa). Asiakkaisiin, omaisiin ja muihin asianosaisiin otettiin yhteyttä kaikkiaan 70 kertaa. Terveystuhoon kohdistui 15 ja

Hätäkeskukseen yhdeksän yhteydenottoa. Poliisiyhteydenottoja oli kahdeksan, joista virka-apupyynnöitä kolme kappaletta. Muuna yhteydenottona tilastoitiin soitot sijaisperheisiin, Kriisikeskus Mobileen ja Keski-Suomen keskussairaalaan. Kaksitoista asiakastilannetta ei aiheuttanut toimenpiteitä päivystysaikana.

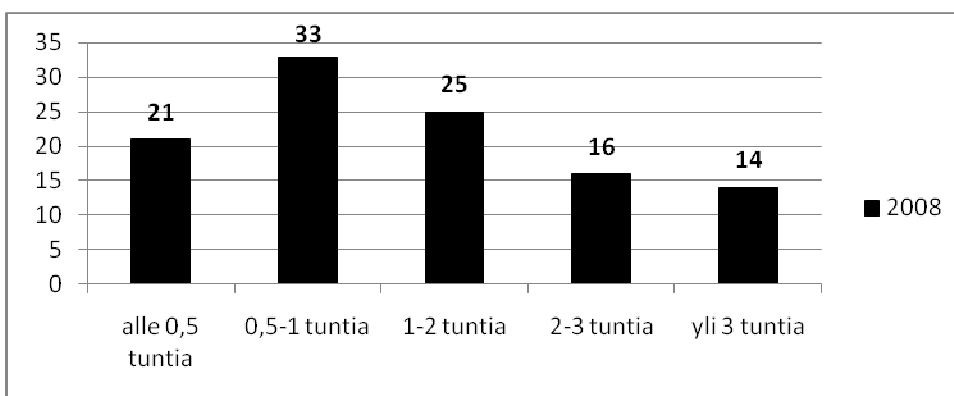
Kuva 48. Psyko-sosiaalisen kriisipäivystyksen tekemät päivystysaikaiset yhteydenotot

Jämsän seudun psyko-sosiaaliseen päivystykseen tulleista 109 asiakastilanteesta vastuu tehtävän hoidosta siirrettiin 40 asiakastilanteessa Jämsän seudun takapäivystäjälle (kuva 58). 66 tilanteesta vastuu jäi etupäivystykseen. Jämsän seudun psyko-sosiaalisen kriisipäivystyksen työntekijät tekivät vuoden aikana 19 laitos- ja kotikäyntiä, joissa suurimmassa osassa työparina toimi Jämsän seudun takapäivystäjä. Avohuollon sijoituksia tehtiin päivystysaikana kolme. Kiireellisiä sijoituksia ei tehty lainkaan. Kahdeksassa asiakastilanteessa järjestettiin tilapäismajoitusta, joista viidessä majoituksen tarjosi sijaisperhe. Virka-apua pyydettiin poliisilta kolme kertaa ja kuulusteluun osallistuttiin kahdesti.

Kuva 49. Päivystysaikaiset toimenpiteet

Psyko-sosiaalisen kriisipäivystäjien työaika sosiaalipäivystysasioiden parissa kului lähes puolessa tapauksista korkeintaan yksi tunti ja noin kolmessa tapauksessa neljästä korkeintaan kaksi tuntia (kuva 59).

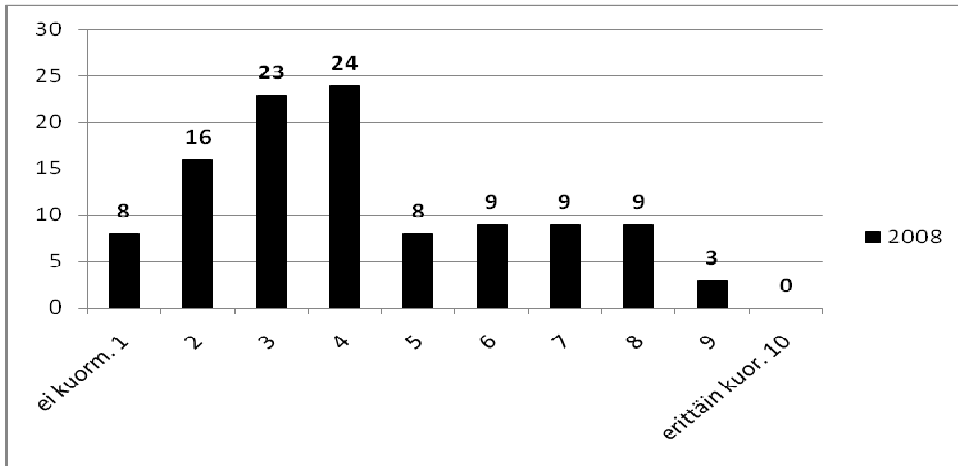
Kuva 50. Sosiaalipäivystystehtäviin päivystysaikana käytetty työaika

Pidempää, vähintään kaksi tuntia selvittelyä vaatineita tilanteita oli siten noin neljännes kaikista etupäivystykseen tulleista tapahtumista. Verrattuna Mobile-kuntien etupäivystyksen sosiaalipäivystystapahtumiin käyttämään aikaan, tilanteiden selvittely on vienyt huomattavasti enemmän aikaa Jämsän kuin Mobile-kuntien etupäivystyksessä. Ero voi johtua esimerkiksi siitä, että Jämsän etupäivystyksessä tilannetta selvitetään pidempään ennen takapäivystykseen siirtämistä.

Virka-aikaista työaika sosiaalipäivystystilanteiden siirtoon asiakkaiden kotikuntiin kului tietoa siirtäneillä yli 90-prosenttisesti korkeintaan puoli tuntia. Jämsän seudun kriisipäivystäjät tekivät 19 lastensuojeluilmoitusta ja 25 tie-

donsiirtolomaketta asiakkaiden kotikuntaan. Tilanne ei vaatinut etupäivystäjäältä tiedotusta 25 tapahtuman osalta.

Jämsän seudun psyko-sosiaalisen kriisipäivystystyöntekijöiden arviot tilanteiden kuormittavuudesta käy ilmi kuvasta 60. Noin 70 prosenttia tilanteista arvioitiin kuormittavuudeltaan vähäiseksi asteikolla 1–5. Kuormittavuuden keskiarvo oli 4,2.

Kuva 51. Päivystystyön kuormittavuus

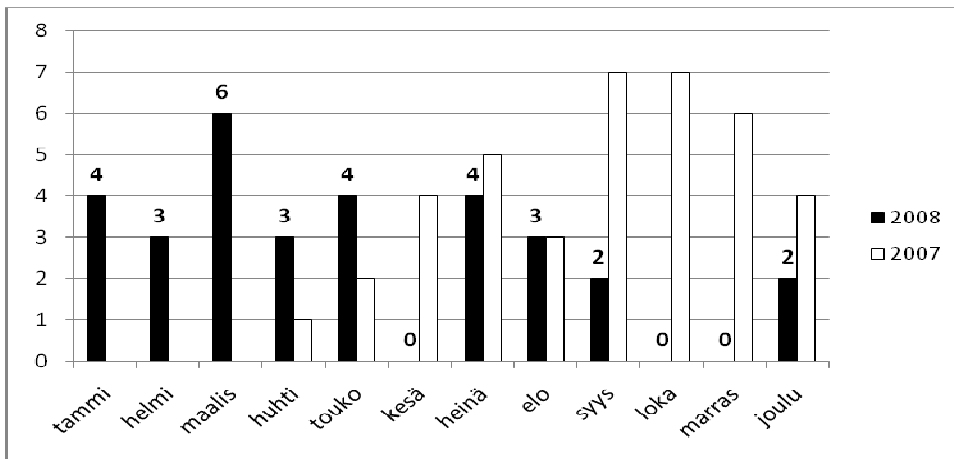
Päivystysaikaisen yhteistyön ongelmia tilastoitiin viidessä tapauksessa. Näistä kaksi liittyi Häätäkeskukseen, joista yksi koski Häätäkeskuksen tekemää virhettä asian ilmoittamisessa ja toinen kiireettömän asian siirtämistä turhaan etupäivystyksen hoidettavaksi. Kolme muuta tilastointia liittyi työntekijöiden hankalaan tavoitettavuuteen, joista kaksi koski mielenterveystoimiston kriisipäivystäjää ja yksi takapäivystäjää.

Palvelurakenteen puutteita tilastoitiin kymmenen kertaa. Näistä kaksi liittyi lastensuojeluun, joista toinen virka-aikaisen työntekijän tavoittamisongelmiin ja toinen kriisityöntekijöiden toistuviin käynteihin samassa perheessä. Mielenterveysongelmiin saatavissa olevan avun puute tuotiin esiin kolme kertaa. Lisäksi mainittiin avun puute äidille, jolla ei ole paikkakunnalla tukiverkostoa, poliisin ja Häätäkeskuksen ilmoituskäytäntöjen ongelmat, henkilökuntaresurssien puute kuntoutuskodissa sekä poliisin paikalle tulossa kesän pitkä aika.

2.4.2 Jämsän seudun takapäivystys

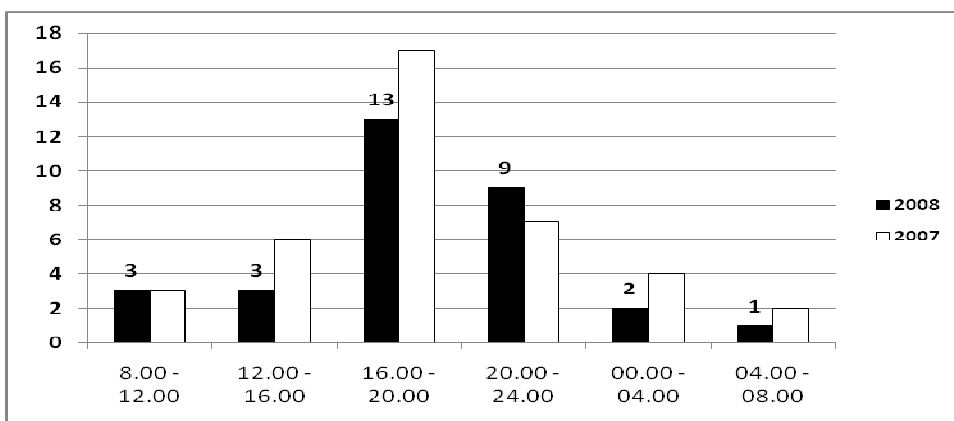
Jämsän seudun psyko-sosiaalisen kriisipäivystyksen takapäivystystoiminta käynnistyi 1.4.2007. Tilastot vuodelta 2007, joihin vuoden 2008 tilastoja verrataan, eivät siten kata koko vuotta, kuten muiden edellä käsiteltyjen päivystysrenkaiden kohdalla.

Vuonna 2008 Jämsän seudun takapäivystykseen tuli kaikkiaan 31 eri asiakastilanteisiin liittynyttä yhteydenottoa. Yhteydenottojen määrä kuukautta kohden vaihteli nolasta kuuteen. Keskimäärin Jämsän sosiaalipäivystyksen takapäivystäjille tuli vuoden 2008 aikana 2,8 yhteydenottoa kuukaudessa. Kuvasta 43 käy ilmi yhteydenottojen kuukausijakauma. Jämsän seudun sosiaalipäivystyksen takapäivystyksessä alkuvuosi on ollut selvästi työllistävempää aikaa loppuvuoteen verrattuna. Eniten tapahtumia on ollut maaliskuussa. Kesä-, loka- ja marraskuussa ei päivystystilanteita ollut lainkaan.

Kuva 52. Yhteydenotot kuukausittain

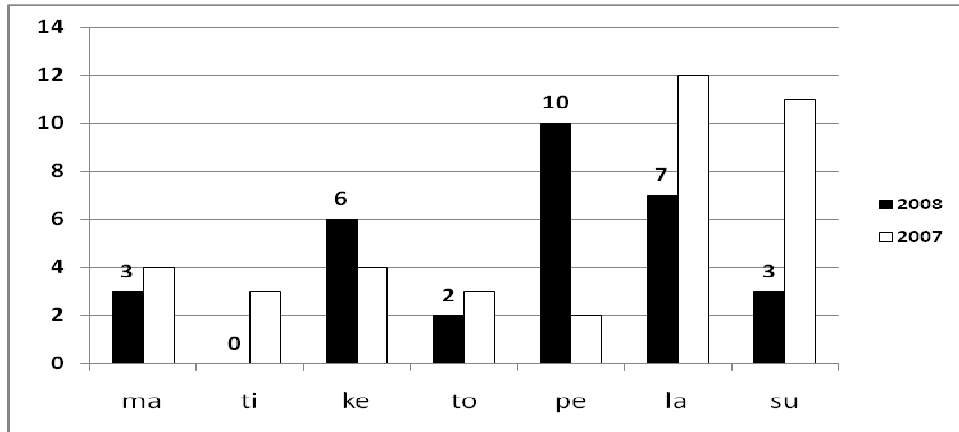
Yhteydenottoajankohtana (kuva 44) painottui kello 16:00–24:00 välinen aika, johon keskittyi 71 prosenttia sosiaalipäivystisyhteydenotoista.

Kuva 53. Yhteydenottoajankohta

Sosiaalipäivystystilanteiden tapahtumapäivät (kuva 45) painottuivat lähes 65-prosenttisesti perjantai-, lauantai- ja sunnuntaipäiville. Osuus oli sama vuonna 2007. Kuvasta 45 nähdään, että painotus on ollut kuitenkin selvästi

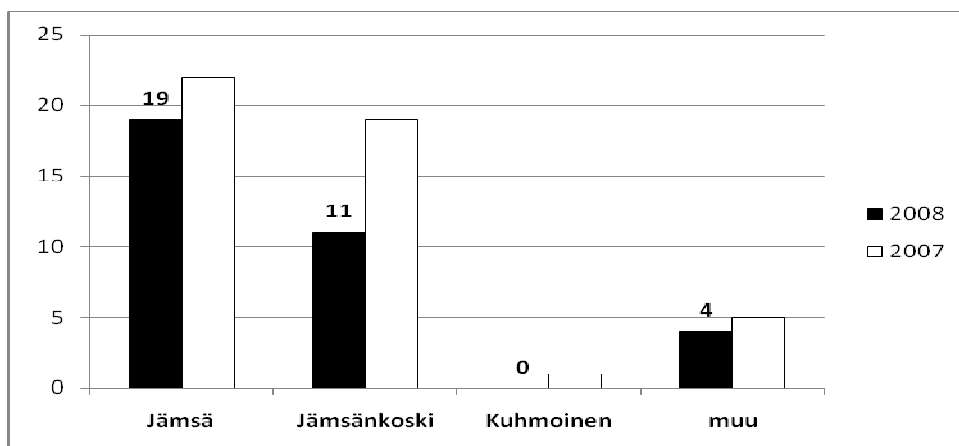
perjantaisa ja lauantaisa, kun vuonna 2007 tapahtumia oli eniten lauantai- ja sunnuntaina.

Kuva 54. Yhteydenottopäivä

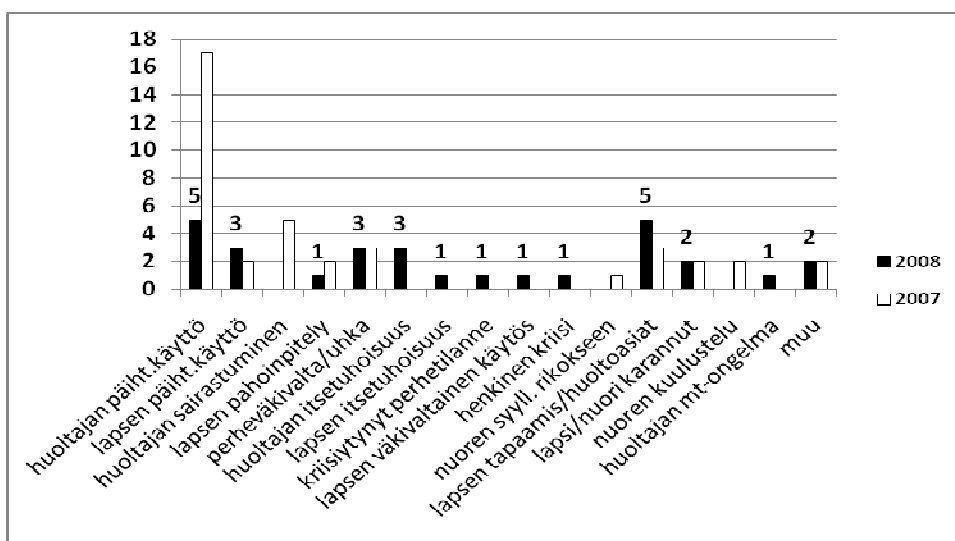
Jämsän seudun takapäivystäjien työt tulivat pääosin psyko-sosiaalisen kriisipäivystäjän kautta, josta välittyi yli 80 prosenttia tapauksista. Yksittäisiä yhteydenottoja tuli lisäksi Hätäkeskuksesta, terveydenhuollosta, sosiaalityöstä sekä sijaisperheestä.

Kuntakohtainen asiakasjakauma käy ilmi kuvasta 46. Sosiaalipäivystyksen suurimpia käyttäjäkuntia olivat Jämsä ja Jämsänkoski. Kuhmoisen asukkaita ei ollut sosiaalipäivystyksen asiakkaina lainkaan vuonna 2008. Muiden kuntien asiakkaat tulivat Keuruulta, Korpilahdelta, Sysmästä ja Vantaalta. Sosiaalipäivystyksen asiakastilanteissa oli osallisina yhteensä 86 henkilöä, vähemmän kuin vuonna 2007. Asiakkaista 57 prosenttia oli alle 18-vuotiaita. Sosiaalitoimen asiakkuus jo ennen sosiaalipäivystystilannetta oli kahdella kolmasosalla asiakkaista.

Kuva 55. Asiakkaan kotikunta

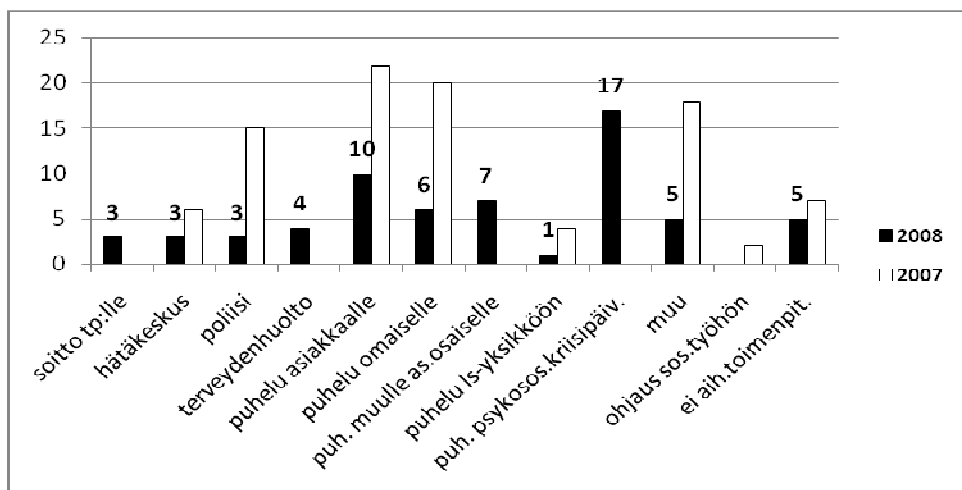
Jämsän seudun sosiaalipäivystyksen yhteydenotot painottuivat lastensuojellisiin syihin, kuten muualla maakunnassa (kuva 47). Useimmin yhteydenottojen taustalla olivat huoltajan tai vanhempien päihteiden käyttö sekä huolto- ja tapaamisasiat. Huoltajan tai vanhemman päihteidenkäyttö on ollut vuonna 2008 huomattavasti harvemmin ensisijaisena yhteydenottosyynä vuoteen 2007 verrattuna. Toissijaiseksi syyksi se on tilastoitu neljässä tapauksessa. Vain aikuisiin liittyviä tilanteita tilastoitiin kahdessa tapauksessa. Tällöin yhteydenoton taustalla oli mielenterveysongelmat ja muistihäiriöisen hoidin järjestäminen puolison sairastuttua.

Kuva 56. Sosiaalipäivystystilanteiden ensisijaiset syyt

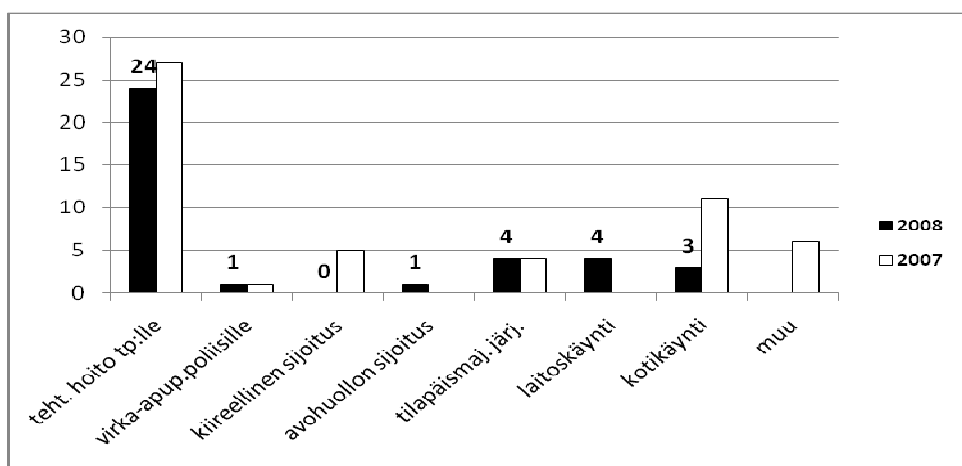
Yhteydenottojen taustalla olleet syyt näyttävät monipuolistuneen vuoteen 2007 verrattuna. Syiden monimuotoistumista voi toisaalta selittää tarkentunut syytilastointi, joka mahdollistaa yhteydenottoon vaikuttaneiden tekijöiden aiempaa tarkemman esiin tuomisen.

Jämsän seudun sosiaalipäivystäjät tekivät kaikkiaan 61 yhteydenottoa (kuva 48), joista 17 kohdistui psykososiaaliseen kriisipäivystykseen. Asiakkaisiin, omaisiin tai muihin asianosaisiin soitettiin yhteensä 23 kertaa. Viranomaisyhteydenottoja (Hätäkeskus terveydenhuolto, poliisi) tehtiin 10 kappaletta. Muuna yhteydenottona tilastoituivat soitot sijaisperheeseen, päivähoitoon, vanhustenhoidon yksikköön sekä Keski-Suomen ulkopuolisiin sosiaalipäivystyksiin. Viisi asiakastilannetta ei aiheuttanut päivystysaikaisia toimenpiteitä.

Kuva 57. Päivystysaikaiset yhteydenotot

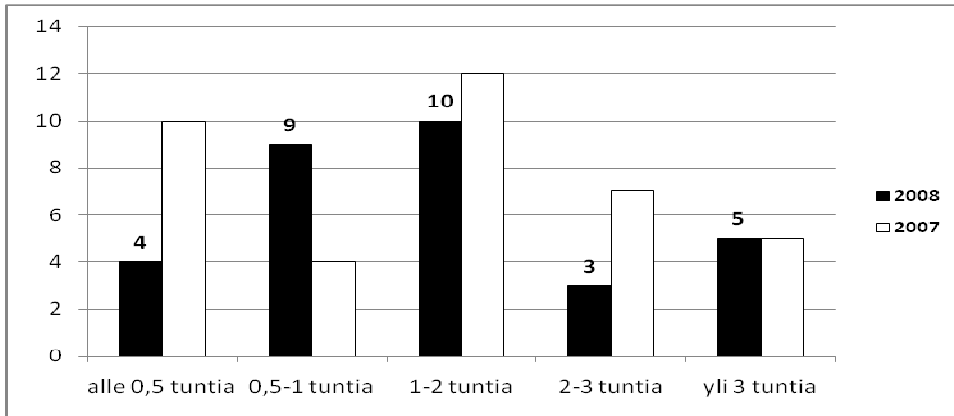
Jämsän seudun takapäivystäjien tekemät päivystysaikaiset toimenpiteet käyvät ilmi kuvasta 49. Takapäivystäjät tilastoivat vuoden aikana neljä laitospäivystystä ja kolme kotikäyntiä. Tilapäismajoitusta järjestettiin neljässä tilanteessa yhteensä seitsemälle asiakkaalle. Kiireellisiä sijoituksia ei tehty päivystysaikana lainkaan ja avohuollon sijoituksiakin ainoastaan yksi, tukiperheeseen. Virka-apua pyydettiin poliisilta kerran tilanteessa, jossa lapsi oli karannut kotoaan. Jämsän seudun takapäivystäjien tilastoimista 31 asiakastilanteesta vastuu tehtävän hoidosta siirtyi 24 tapauksessa takapäivystäjälle. Joko erittäin kiireelliseksi tai kiireelliseksi Jämsän seudun takapäivystäjät arvioivat hieman yli 60 prosenttia tapahtumista.

Kuva 58. Päivystysaikaiset toimenpiteet

Sosiaalipäivystäjien työaika päivystystehtävissä kului pääasiassa korkeintaan kaksi tuntia (kuva 50). Alle tunnin työaika vei reilu 40 prosenttia tilanteista. Alle puoli tuntia työaika vievien tapahtumien määrä vuonna 2008 oli vä-

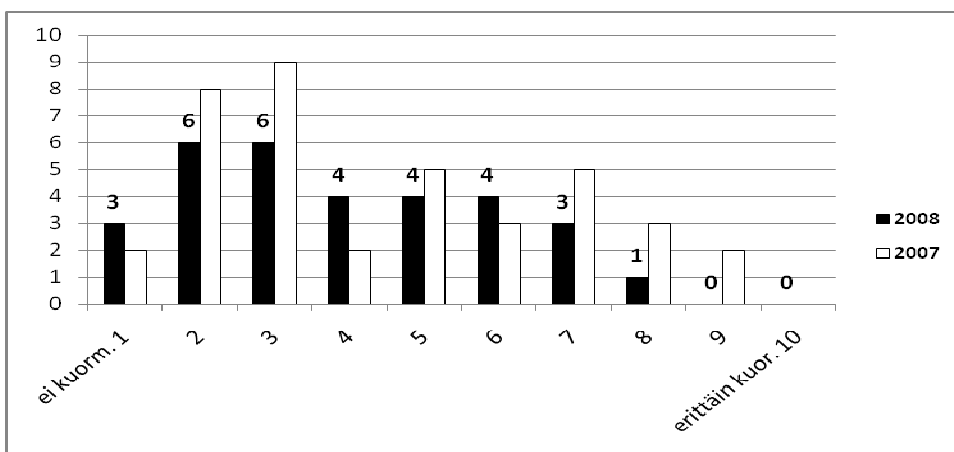
häisempi vuoteen 2007 verrattuna. Vastaavasti puolesta tunnista tuntiin työaikaa vieneitä tilanteita oli edellisvuotta useammin.

Kuva 59. Sosiaalipäivystystehtäviin käytetty työaika päivystysaikana

Jämsän seudun sosiaalipäivystäjillä päivystystapahtumien tiedonsiirtoon kului aikaa tyypillisesti 15–30 minuuttia. Korkeintaan varttitunnin tiedonsiirto vei seitsemässä tilanteessa. Tiedonsiirto vastuu oli muulla kuin takapäivystäjällä seitsemässä tilanteessa. Siten tiedonsiirtoa vaatineista tilanteista 87,5 prosenttia vei korkeintaan puoli tuntia.

Jämsän seudun sosiaalipäivystäjien tilastoima tilanteiden kuormittavuus käy ilmi kuvasta 51. Tilanteista suurin osa (noin 74 prosenttia) on arvioitu kuormittavuudeltaan vähäiseksi asteikolla 1–5. Tilanteista yhdenkään ei ole koettu olleen erittäin kuormittava tai hyvin lähellä tätä (arviot 9–10). Kuormittavuuden keskiarvo oli 3,9.

Kuva 60. Päivystystyön kuormittavuus

Yhteistyön sujumisen ongelmia päivystysaikana tilastoitiin kolmessa tapauksessa. Yhdessä tilanteessa jäätin kaipaamaan mahdollisuutta asiakastilanteeseen välittömään purkuun, toisessa puolestaan yhteistyön ongelmia koettiin dementikon hoitopaikan järjestelyyn liittyen ja kolmannessa virka-aikaisen työn ja päivystystyön työnjako tuotti ongelmia.

Palvelurakenteen puutteita tilastoitiin neljässä tapauksessa. Yhdessä tilanteessa hankaluutena koettiin tilapäismajoituksen puute. Muina puutteina tuotiin esiin ongelmat nuorten sijoituspaikasta, poliisin PU-puhelimesta sekä vanhustenhuollon järjestämismahdollisuudesta päivystysaikaan.

3 KESKI-SUOMEN MAAKUNNAN SOSIAALI- PÄIVYSTYKSEN TULEVAISUUS

Keski-Suomen sosiaalipäivystysjärjestelmä on jatkanut toimintaansa vuonna 2009 vuoden 2008 mukaisella mallilla lukuun ottamatta Jämsän seutua, jossa takapäivystyksen toiminta on ollut katkolla vuoden alusta, eikä sitä ole saatu järjestettyä raportin valmistumiseen mennessä. Sosiaalipäivystys on hoidettu vapaaehtoisten työntekijöiden voimin virka-ajan ulkopuolisella varallaolojärjestelmällä. Päivystystyön tekeminen virka-aikaisen työn ohella on osoittautunut varsin kuormittavaksi kaikissa maakunnan päivystysringeissä. Työntekijöiden saatavuus onkin ollut yksi voimassa olevan päivystysjärjestelmän suurimmista haasteista.

Keski-Suomen sosiaalipäivystysjärjestelmien jatkoa pohditaan. Tavoitteena on saada aikaan mahdollisimman hyvä ja toimiva sosiaalipäivystysmalli turvaamaan lakisääteinen sosiaalipalvelu kaikkialla Keski-Suomessa.

LÄHTEET

Jämsän, Jämsänkosken ja Kuhmoisten psyko-sosiaalisen kriisipäivystyksen takapäivystäjien tapahtumalomakkeet 1.1.-31.12.2008.

Kunnallinen työmarkkinalaitos. Kiireellisten sosiaalipalvelujen järjestämisestä ja siihen liittyvistä palvelusuhde ym. kysymyksistä. Työryhmämuistio. 2003.

Mobile-kuntien takapäivystäjien tapahtumalomakkeet 1.1.-31.12.2008

Mobilen sosiaalipäivystyksen etupäivystyksen tapahtumalomakkeet 1.1.-31.12.2008.

Pihtiputaan, Viitasaaren ja Kinnulan seudullisen sosiaalipäivystyksen tapahtumalomakkeet 1.1.-31.12.2008.

Saarijärven, Karstulan, Kannonkosken, Kivijärven, Kyyjärven ja Pylkönmäen seudullisen sosiaalipäivystyksen tapahtumalomakkeet 1.1.-31.12.2008.

Sosiaalipäivystyksen kehittäminen. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus. Selvitys 2006:64. 2006.

LIITTEET

Liite 1. Sosiaalipäivystyksen rajaus

Maakunnallisen sosiaalipäivystyksen rajaus:

LASTENSUOJELUN TAI MUUN HUOLLON TARPEEN SELVITTÄMINEN

- kun lapset tai muut huoltoa tarvitsevat jäävät sitä vaille huoltajan tai hoitajan
 - päihteiden käytön
 - tapaturman tai sairaskohtauksen
 - mielenterveysongelmien
 - itsetuhoisen käytöksen
 - itsemurhan tai muun äkillisen kuoleman vuoksi
 - molempien huoltajien ollessa pidätettynä rikoksen takia
- kun havaitaan, että perheessä on fyysistä väkivaltaa tai sen uhkaa
- kun lapsen kohdistunut seksuaalista väkivaltaa tai hyväksikäyttöä
- kun lapsen huolto- tai tapaamisriita on kärjistynyt niin, että lapsen turvallisuus vaarantuu (muutoin huolto- ja tapaamisasiat hoidetaan virka-aikana)
- kun perheessä on eri syistä johtuva perhekiisi, joka uhkaa turvallisuutta

ALLE 18-VUOTIAAN LAPSEN/NUOREN ERITYISVAIKEUDET

- lapsi jää kiinni muusta kuin vähäisestä rikoksesta
- lapsi käyttäytyy erittäin väkivaltaisesti tai itsetuhoisesti
- lapsi karkaa kotoa tai ei halua mennä kotiin tai karkaa lastensuojelulaitoksesta
- lapsi on erittäin päihtynyt eikä vanhempia tavoiteta tai vanhemmat eivät ota päihtynyttä lasta kotiin – alle 15-vuotiasta ei voida ottaa poliisin säilöön
- ilmenee, että lapsi käyttää huumeita ja on huonossa kunnossa

VIRKA-APU/KONSULTAATIO

- poliisi, hätäkeskus, pelastuslaitos ja terveystoimi
 - yhteys ensin seudulliseen sosiaalipäivystäjään, joka tarvittaessa konsultoi maakunnallista takapäivystäjää

AIKUISTEN SOSIAALISET HÄTÄTILANTEET

- aikuisten akuutit sosiaaliset hätätilanteet, joissa tarvitaan kiireellisiä sosiaalityön toimenpiteitä: käsitellään tarvittaessa tilannekohtaisen arvion pohjalta, jonka etu-/takapäivystäjä tekee pyydettyä; aikuisten sosiaaliset hätätilanteet eivät pääsääntöisesti kuulu maakunnallisen sosiaalipäivystyksen takapäivystyksen piiriin

Toimeentuloturvan hoitaminen ei kuulu sosiaalipäivystyksen tehtäviin ja, että virka-aikana hoidetaan asiakkaan kotikunnan sosiaalitoimessa ne tilanteet, jotka eivät vaadi kiireellistä apua sosiaaliviranomaiselta päivystysaikana.

Liite 2. Koulutukset

"KOHTAAMISIA LASTENSUOJELUSSA"

Valtakunnallinen lastensuojelun alkuarviointi -hanke, Päivän selvään päihdehuoltoon -hanke sekä maakunnan sosiaalipäivystyksen koordinointi järjestävät yhteisen kolmen päivän koulutuspaketin, jossa käsitellään lastensuojelulain (13.4.2007/417) mukaista lastensuojelutarpeen selvitysprosessia lastensuojelun ja päihdetyön teemasisältöjen kautta ja syvennetään menetelmällisiä taitoja sekä kriisityön osaamista.

Keskiviikkona **10.9.2008** keskitytään asiakkaiden kohtaamisen sekä läsnäolon merkityksellisyyteen lastensuojelu- ja päihdetyössä - kouluttajina toimivat psykologi Marika Paasikoski-Junninen sekä professori Jaakko Seikkula. Sosiaalityön työväline- ja menetelmäpäivät päihdetyöhön liittyen järjestetään **ti 23.9, ke 24.9 ja to 25.9** – kukin osallistuja ilmoittautuu vain yhteen menetelmäpäivään. Menetelmäpäivissä tutustutaan ja kokeillaan käytännössä eri työvälineitä ja – menetelmiä Hanna Kytölän, Miia Ala-Rautalahden ja Aune Palorannan johdolla. Perjantaina **26.9.2008** kriisityön teemapäivässä kouluttajana toimii psykologi Soili Poijula. Koulutuspäivät on suunnattu maakunnan lastensuojelutyöntekijöille ja muille sosiaalitoimessa työskenteleville.

TERVETULO!

KE 10.9.2008 VOLMARI - Länsi-Suomen lääninhallituksen auditorio Cygnaeuksenkatu 1, Jyväskylä

OHJELMA

8.30-9.15	Aina ajankohtainen lastensuojelu
Tuija Hauvala ja Ritva Salpakoski
9.15-11.15	Lapsi lastensuojelussa
Psykologi Marika Paasikoski-Junninen
11.15-12.15	<i>Lounastauko (omakustanteinen)</i>
12.15-13.45	Dialogisuus kohtaamisissa – läsnäolo tässä ja nyt
Professori Jaakko Seikkula
13.45-14.15	<i>Kahvit</i>
14.15-16.00	Dialogisuus kohtaamisissa – läsnäolo tässä ja nyt
Professori Jaakko Seikkula

LASTENSUOJELUTYÖNTEKIJÖIDEN MENETELMÄLLISET TEEMAPÄIVÄT

TI 23.9, KE 24.9 TAI TO 25.9

(HUOM. kukin osallistuja ilmoittautuu vain yhteen menetelmäpäivään –
max. 24 hlöä/päivä):

Ti 23.9.08 Matarankatu 4, Jyväskylä, kokoustila 202 2.krs

9.00 -9.15 Tervetuloa

9.15- 11.45 Työntekijä ja päihdetyö

Lapsen kanssa työskentely

Perhepolku-hanke Hanna Kytölä ja Miia Ala-
Rautalahti

11.45–12.30 Lounastauko (omakustanteinen)

12.30 -14.15 Nuorten kanssa työskentely

Wiitaunioni Aune Paloranta

14.15–14.30 Kahvit

14.30–15.30 Nuorten kanssa työskentely

Wiitaunioni Aune Paloranta

Ke 24.9.08 Matarankatu 4, Jyväskylä, kokoustila 202 2.krs

9.00 -9.15 Tervetuloa

9.15- 11.45 Työntekijä ja päihdetyö

Lapsen kanssa työskentely

Perhepolku-hanke Hanna Kytölä ja Miia Ala-
Rautalahti

11.45–12.30 Lounastauko (omakustanteinen)

12.30 -14.15 Nuorten kanssa työskentely

Wiitaunioni Aune Paloranta

14.15–14.30 Kahvit

14.30–15.30 Nuorten kanssa työskentely

Wiitaunioni Aune Paloranta

To 25.9.08 Matarankatu 4, Jyväskylä, kokoustila 202 2.krs

9.00 -9.15 Tervetuloa

9.15- 11.45 Työntekijä ja päihdetyö

Lapsen kanssa työskentely

Perhepolku-hanke Hanna Kytölä ja Miia Ala-Rautalahti

11.45–12.30 Lounastauko (omakustanteinen)

12.30 -14.15 Nuorten kanssa työskentely

Wiitaunioni Aune Paloranta

14.15–14.30 Kahvit

14.30–15.30 Nuorten kanssa työskentely

Wiitaunioni Aune Paloranta

**PE 26.9.2008 VOLMARI - Länsi-Suomen lääninhallituksen auditorio
Cygnaeuksenkatu 1, Jyväskylä**

Päivän teemana lapset, kriisi ja suru, kriisissä olevien lapsien kohtaaminen, auttamisen keinoja/menetelmiä/välineitä kriisitilanteisiin ja tietoa selviytymiskeinoista.

OHJELMA (viitteellinen aikataulu):

9.00 Tervetuloa

Tuija Hauvala ja Ritva Salpakoski

9.15–11.15 Psykologi Soili Poijula

11.15–12.15 Lounastauko (omakustanteinen)

12.15–13.45 Psykologi Soili Poijula

13.45–14.15 Kahvit

14.15–16.00 Psykologi Soili Poijula

Ilmoittautuminen: Koulutuspäivät ovat osallistujille maksuttomia, **mutta osallistuminen edellyttää ennakkoilmoittautumista.** Ilmoittautuminen **27.6.2008** mennessä sähköpostitse tuija.hauvala@koske.jyu.fi

Ilmoittautumisen yhteydessä voi esittää kouluttajille osoitetuista kysymyksiä koulutuspäivien teemoihin liittyen.

Huomaathan, että ke 10.9 ja pe 26.9 koulutustilaisuudet Länsi-suomen lääninhallituksen Volmari-salissa. Ti 23.9., ke 24.9 ja to 25.9 menetelmäpäivät Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksessa Matarankatu 4, kokoustila 202.

Pysäköinti: P-alueet.

Ruokailu: **Ke 10.9 ja Pe 26.9** ruokailumahdollisuus Länsi-Suomen lääninhallituksen henkilöstöravintola Kuvernöörissä (Gygnaeuksenkatu 1). **Ti 23.9., ke 24.9 ja to 25.9** Ruokailumahdollisuus Lounasravintola Siltavouti (Matarankatu 4) ja kahvila Media (Matarankatu 6).

Lisätietoja: Lastensuojelun alkuarviointi -hanke **Ritva Salpakoski 040-502 9300**
Päivän selvään päihdehuoltoon – hanke /sosiaalipäivystyksen koordinaattori **Tuija Hauvala 0400-904 663**

Koulutuspäivien järjestäjinä Valtakunnallinen lastensuojelun alkuarviointi -hanke, Päivän selvään päihdehuoltoon -hanke sekä maakunnan sosiaalipäivystyksen koordinaatio.

Liite 3. Sopimus alueellisesta sosiaalipäivystyksestä

SOPIMUS ALUEELLISEN SOSIAALIPÄIVYSTYKSEN JÄRJESTÄMISESTÄ MOBILE-KUNTIEN (15 KPL) ALUEELLA 1.1.2008 -31.12.2008

1. Sopimuksen osapuolet

Keski-Suomen maakunnan viisitoista (15) Kriisikeskus Mobilen palveluiden piiriin kuuluvaa kuntaa (1.1.2007 asukasluvut sulkeissa) **Hankasalmi** (5 556), **Joutsa** (5 187)(1.1.2008 ent. Joutsa ja Leivonmäki), **Jyväskylä** (84 739), **Jyväskylän maalaiskunta** (35 739), **Keuruu** (11 005), **Korpilahti** (5 030), **Laukaa** (17 385), **Luhanka** (847), **Muurame** (8 881), **Multia** (1 994) **Petäjävesi** (3 748), **Toivakka** (2 359), **Urainen** (3 157) sekä **Uusi Äänekoski** (20 341) ja **Konnevesi** (3 057) sopivat alueellisen sosiaalipäivystyksen järjestämisestä ajalla 1.1.2008 – 31.12.2008. Kuntien yhteenlaskettu väestömäärä yhtensä 209 025.

2. Sopimuksen perusteet ja tarkoitus

Kiireellisissä tilanteissa sosiaalipalvelujen tarve on arvioitava viipymättä (Sosiaalihuoltolain 125/2006 muutos 40 a §) vuorokauden ajasta riippumatta. Myös Lastensuojelulain (417/2007) 11§:n mukaan lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua on kunnan järjestettävä tarvittavassa laajuudessa niinä vuorokauden aikoina, joina sitä tarvitaan.

Sopimuskunnat ovat päättäneet järjestää kiireellisten sosiaalipalveluiden saatavuuden alueellisen sosiaalipäivystysjärjestelmän kautta.

Sosiaalipäivystysjärjestelmä pohjautuu Kriisikeskus Mobilen toimimiseen sosiaalipäivystyksen etupäivystyksikkönä. Mobilen kautta suodattuvat kansalaisten suorista yhteydenotoista mahdollisesti esiin tulevat kiireellisen sosiaalityön tarpeet. Keski-Suomen hätäkeskuksen, poliisin tai pelastuslaitoksen tehtävissä sekä terveydenhuollon tehtävissä esiin tulevissa kiireellisen ja akuutin sosiaalityön vaatimisissa tilanteissa, otetaan yhteys ensin Mobileen (etupäivystys), joka välittää tehtävän sosiaalipäivystäjälle (takapäivystys). Takapäivystyksen sosiaalipäivystäjä tekee Mobilen kriisipäivystäjien lisäksi tilannearvion, pyrkii ratkaisemaan akuutin ongelman, poistamaan tai lievittämään koettua hätää sekä tarvittaessa ohjaamaan avun tarvitsijat jatkamaan asian käsittelyä normaalipalvelujen piirissä.

Sopimus koskee sosiaalitoimistojen aukioloaikojen ulkopuolella tehtävää kiireellistä sosiaalityötä. Sosiaalitoimistojen aukioloajalla tarkoitetaan tässä sopimuksessa kello 8.00–16.00 välistä aikaa arkiviikkona maanantaista perjantaihin. Sosiaalitoimistojen aukioloaikojen ulkopuolisella ajalla tarkoitetaan arkiviikkona maanantaista perjantaihin kello 16.00–8.00 välistä aikaa ja ympärivuorokautisesti viikonloppuisin sekä juhlapyhinä - näin tarvittavien sosiaalipalvelujen saanti on turvattu ajasta riippumatta toimivan ja alueellisen sosiaalipäivystysjärjestelmän avulla.

3. Palvelun sisältö

Alueellisen sosiaalipäivystyksen tehtävät tullaan toteuttamaan useimmiten yhteistyössä Kriisikeskus Mobilen, poliisin ja terveydenhuollon päivystyksen kanssa konsultaation ja virka-avun keinoin esim. seuraavissa akuutin sosiaalisen hädän tilanteissa:

- **lastensuojelun tai muun huollon tarpeen selvittäminen**, jos lapset jäävät vaille hoitoa hoitajan tai huoltajan kykenemättömyyden vuoksi, esim. päihteiden käyttö, tapaturma, mielenterveysongelmat, sairauskohtaus, itsemurha tai muu äkillinen kuolema
- **eri syistä johtuvat perhekriisit**, joissa lapset ja nuoret jäävät ilman hoitoa
- **lapsen tai nuoren erityisvaikeudet**, esim. rikoksen uhriksi joutuminen, kuten raiskaus, pahoinpitely, seksuaalinen hyväksikäyttö
- **aikuisten akuutit sosiaaliset hätätilanteet** eivät pääsääntöisesti kuulu sosiaalipäivystyksen takapäivystyksen piiriin, mutta tilanteet, joissa tarvitaan kiireellisiä sosiaalityön toimenpiteitä: käsitellään tarvittaessa tilannekohtaisen arvion pohjalta, jonka takapäivystäjä tekee pyydettyään.

Alueellisen sosiaalipäivystäjän tehtäviin kuuluu tarvittaessa mm. kiireellisten sijoitusten tekeminen. Toimeentuloturvan hoitaminen tai **tilanteet, jotka eivät vaadi sosiaalityöntekijän kiireellistä apua eivät kuulu sosiaalipäivystyksen piiriin.**

Virka-aikana kukin kunta huolehtii sosiaalipäivystyksen järjestämisestä itse.

Varalla oleva sosiaalityöntekijä, josta tässä sopimuksessa käytetään nimitystä alueellinen sosiaalipäivystäjä, antaa asiakkaille sosiaalitoimistojen aukioloaikojen ulkopuolella heidän tarvitsemansa akuuttiavun ja siirtää jatkotyöskentelyn välittömästi asiakkaan oman kunnan/alueen sosiaalityöntekijälle sosiaalitoimiston aukioloaikana.

Kuntalaiset (15 Mobile-kunnan alueella) voivat ottaa yhteyttä sosiaalisissa hätätilanteissaan Kriisikeskus Mobileen, Keski-Suomen hätäkeskukseen, poliisiin tai terveydenhuollon päivystykseen. Näissä toimipisteissä arvioidaan asiakkaan avun tarve ja otetaan sen perusteella tarvittaessa yhteys sosiaalisissa hätätilanteissa Kriisikeskus Mobileen, josta tehtävän siirretään tarvittaessa alueellisen sosiaalipäivystäjän hoidettavaksi. Alueellisen sosiaalipäivystäjän puhelinnumeroa ei anneta julkisuuteen, se on tarkoitettu vain viranomaiskäyttöön.

4. Palvelun laajuus

Alueellisen sosiaalipäivystäjän palvelut on tarkoitettu 15 Mobile-kunnan asukkaille ja muillekin näiden kuntien alueella oleskeleville, jotka tarvitsevat kiireellistä apua sosiaaliseen hätäänsä.

5. Sosiaalipäivystyksen organisointi

Mobile-kuntien alueellista sosiaalipäivystyksen toimintaa seuraa työryhmä, johon kuuluu edustajia kuntien sosiaalitoimista, Kriisikeskus Mobilesta ja hätäkeskuksesta sekä Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksesta (Koske), joka vastaa sosiaalipäivystyksen koordinoinnista. Koordinoinnista erillinen sopimus kuntien ja Kosken välillä.

Alueellisena sosiaalipäivystäjänä sopimus kuntien alueella voi toimia kuntaan virkasuhteessa oleva sosiaalityötä johtava viranhaltija, johtava sosiaalityöntekijä ja sosiaalityöntekijä, jolla on sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusehdoista annetun lain 272/2005 mukainen pätevyys.

Lähtökohtana on, että viranhaltijoiden osallistuminen sosiaalipäivystyksen järjestämisen edellyttämään säännöllisen työajan ulkopuolella tapahtuvaan vapaamuotoiseen varallaoloon perustuu heidän suostumukseensa. Sosiaalipäivystäjiä alueelliseen sosiaalipäivystysrenkaaseen on ilmoittautunut Hankasalmen, Jyväskylän, Jyväskylän maalaiskunnan, Keuruun, Korpilahden, Laukaan, Muuramen, Uraisten ja uuden Äänekosken sosiaali-toimistoista.

Eri kuntien varallaoloviikkojen lukumäärä sopimusaikana määräytyy kuntien väestömäärän perusteella seuraavasti:

Hankasalmi	2 vkoa	kunta huolehtii päivystysviikkojen hoitamisesta
Joutsa	1 vkoa	<i>Uraisten kunta huolehtii päivystysviikon hoitamisesta</i>
Jyväskylä	21 vkoa	kunta huolehtii päivystysviikkojen hoitamisesta
Jyväskylän maalaiskunta	9 vkoa	kunta huolehtii päivystysviikkojen hoitamisesta
Keuruu	3 vkoa	kunta huolehtii päivystysviikkojen hoitamisesta
Konnevesi	1 vkoa	<i>Muuramen kunta huolehtii päivystysviikon hoitamisesta</i>
Korpilahti	1 vkoa	kunta huolehtii päivystysviikon hoitamisesta
Laukaa	4 vkoa	kunta huolehtii päivystysviikkojen hoitamisesta
Luhanka	0,5 vkoa	avoin 10/2007
Multia	1 vkoa	<i>Uraisten kunta huolehtii päivystysviikon hoitamisesta</i>
Muurame	2 vkoa	kunta huolehtii päivystysviikkojen hoitamisesta
Petäjävesi	1 vkoa	<i>Uraisten kunta huolehtii päivystysviikon hoitamisesta</i>
Toivakka	1 vkoa	avoin 10/2007
Uurainen	1 vkoa	kunta huolehtii päivystysviikon hoitamisesta
Uusi Äänekoski	5 vkoa	kunta huolehtii päivystysviikkojen hoitamisesta

Yhteensä 53,5 viikkoa

Varallaolovuoron pituus on yksi viikko kerrallaan. Vuorot määräytyvät takapäivystysviikkovuorojaon mukaisesti. Luhangan kunnan päivystysvastuu on 0,5 viikkoa. Luhangan vastuosuudella on pe 20.6 klo 8.00 – ma 23.6. klo 8.00 saakka (juhannuksen aika), jolloin myös toinen alueellinen sosiaalityöntekijä varallaolovuorossa.

Yksittäisen henkilön varallaolo merkitään työvuoroluetteloon, jonka laatii KVTES III luvun 30 §:n mukaisesti ko. henkilön työnantaja.

6. Henkilöstön toimivalta ja sopimusosapuolten vastuut

Tällä sopimuksella sopijakunnat antavat kuntalain (365/1995) 76 §:n 3 momentin mukaisesti sopijakunnalle tai sen viranomaiselle säädetyn tehtävän, jossa toimivaltaa voidaan siirtää viranhaltijalle, annetaan virkavastuulla toisen kunnan viranhaltijan hoidettavaksi kiireellisissä sosiaalisissa hätä- ja kriisitilanteiden tehtävissä virka-ajan ulkopuolella. Sopijakunnan tehtäviä suorittaessaan alueellinen sosiaalipäivystäjä toimii tämän sopijakunnan sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen alaisuudessa ja noudattaa sen päättämiä toimintatapoja ja -periaatteita.

Tällä sopimuksella sopijakunnat valtuuttavat varallaolojärjestelmässä mukana olevat toisten sopijakuntien sosiaalityöntekijät toimimaan omilla alueillaan kiireellisissä sosiaalipalveluja vaativissa tehtävissä virka-ajan ulkopuolella sosiaalipäivystäjän ominaisuudessa.

Tällä sopimuksella sopijakunnat delegoivat myös sosiaalipäivystäjille oikeuden varallaolovuoronsa aikana pyytää Lakiin sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000) 22§:n perustuvaa virka-apua muilta viranomaisilta tehtäviensä suorittamiseksi.

Varallaolo ei aiheuta muutoksia viranhaltijan vakuutusturvaan.

7. Palvelussuhteen ehtoihin liittyvät järjestelyt

Palvelussuhteen ehdot määräytyvät Kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen 2005-2007 (KVTES) ja paikallisen sopimuksen mukaan. Sosiaalipäivystys sopimuksen käsittelyhetkellä ei ole ollut tiedossa uuden KVTES:n määräyksiä. Palvelussuhteen ehtojen määräytymisessä noudatetaan uutta Kunnallista työ- ja virkaehtosopimusta sen voimaan tultua. Mikäli uudessa sopimuksessa on palvelussuhteen ehtoja merkittävästi muuttavia kohtia, tulee kuntien välistä päivystys sopimusta tarkistaa niiltä osin neuvotteluin.

7.1 Työaikajärjestelyt

Lähtökohtana on, että viranhaltija tekee oman säännöllisen työaikansa lisäksi varallaoloa.

Varallaolo (vapaamuotoinen varallaolo) alkaa päivittäisen säännöllisen työajan jälkeen. Varallaoloaika alkaa

- ensimmäisen viikon perjantaista kello 16.00 alkaen ja päättyy seuraavan viikon maanantaiaamuna klo 8.00, KVTES:n 2005–2007 työaikaluvun 7 §:n 2 momentissa lueteltuina, perjantaiksi sattuvina arkipyhinä ja aattopyhinä varallaolo alkaa em. poiketen klo 14.00
- varallaolo jatkuu sen jälkeen tällä jälkimmäisellä viikolla siten, että henkilön varallaolo alkaa maanantaina klo 16.00 ja päättyy seuraavana aamuna klo 8.00: sosiaalipäivystys toimii arkisin virka-ajan ulkopuolella klo 16.00 - 08.00 ja varallaolo päättyy kyseisellä viikolla perjantaiaamuna klo 8.00, poiketen perjantaihin sattuvien arkipyhä- ja aattopäivien aikana siten, jolloin päivystys päättyy klo 14.00
- päivystysvuoroviikolla olevien arkipyhä ja aattopäivinä, jolloin sosiaalitoimistot ovat suljettuja; sosiaalipäivystäjä vastaa sosiaalipäivystyksestä ko. kuntien alueella

Alueellisen sosiaalipäivystäjän varallaoloaika on vapaamuotoista varallaoloa GSM-puhelimen tai Virven ääressä. Varallaolovuoronsa aikana päivystäjän on pysyteltävä seutukunnan alueella tai sen välittömässä läheisyydessä. Jos tilanne vaatii alueellisen sosiaalipäivystäjän liikkeelle lähtöä, on hänen tehtävä se viivytyksettä; kuitenkin viimeistään yhden tunnin kuluessa hälytyksestä.

Mikäli päivystystehtävän hoitaminen edellyttää sitä, että alueellinen sosiaalipäivystäjä menee asiakkaan kotiin tai muuhun osoitteeseen tapaamaan asiakasta, hänen tulee ilmoittaa lähdistään hätäkeskukseen ja tehtävän päätyttyä ilmoittaa sinne paluustaan.

7.2 Viikoittainen yhtäjaksoinen vapaa

KVTES:n 2005–2007 III luvun 26 §:n mukainen viikoittainen vapaa-aika voidaan järjestää keskimäärin 35 tunniksi 14 vuorokauden ajanjakson aikana. Vapaa-ajan tulee olla

kuitenkin vähintään 24 tuntia viikossa. Työnantajan tulee suunnitella työvuorot siten, että päivystäjä saa vähintään 24 tunnin vapaa-ajan maanantain ja torstain välisenä aikana ennen varallaolovuoron alkamista.

Jos säännöllinen työaika jää viikoittaisen vapaa-ajan antamisen varmistamiseksi vajaaksi, niin suoritetaan lisä- ja/tai ylityökorvauksia vasta kun säännöllinen työaika on ensin tullut täyteen varallaolon aikana syntyneestä aktiiviyöajasta ja matka-ajasta siltä osin kuin se luetaan työajaksi. Ylityökorvauksia maksetaan vain aktiiviyöstä.

KVTES:n 2005–2007 III luvun 26 §:n 3 momentin mukaan viikoittaisesta yhtäjaksoisesta vapaasta voidaan kuitenkin poiketa, jos viranhaltija on suostunut varallaoloon viikoittaisen vapaa-ajan aikana. Tällöin viranhaltija ei saa mahdollisesti menettämästään viikkolevosta erillistä korvausta (KVTES 26 § 4 momentti).

7.3 Aktiiviyön alkaminen ja päättyminen varallaolon aikana

Kun alueelliseen sosiaalipäivystäjään otetaan yhteyttä, varallaoloaika muuttuu aktiiviyöajaksi, kunnes tehtävä tulee suoritetuksi. Aktiiviyöstä maksetaan vähimmäiskorvaus puolelta tunnilta. Aktiiviyöajankorvauksia maksettaessa työaika pyöristetään 15 minuutin tarkkuudella. Aktiiviyöaikaan kuuluu myös jokaisesta päivystystehtävästä täytettävän tapahtumalomakkeen ja tarvittaessa lastensuojeluilmoituksen täyttäminen.

Päivystäjä merkitsee työajan erilliselle lomakkeelle. Tosiasialliset aktiiviyörupeamat tulee erikseen kirjata näkyviin henkilön toteutuneen työajan seuraamiseksi ja työaikalaissa edellytetyn työaikakirjanpidon noudattamiseksi.

Matka-aika päivystäjän lähtöpaikasta asiakkaan luo ja takaisin päivystäjän kotiin (tai vast.) korvataan kuin se olisi työaikaa. Matka-aika on työaikaa vain siltä osin kuin sen aikana tehdään tosiasiallisesti työtä (aktiiviyötä).

8. Palkkaus

8.1 Korvaus varallaoloajasta

Varallaolokorvauksena sosiaalipäivystäjälle maksetaan KVTES:n (2005–2007) työaikaluvun 5 §:n mukaisesti 30 % hänen korottamattomasta tuntipalkastaan.

Tässä sopimuksessa mainitut korvaukset maksetaan myös alueellisessa päivystysrenkaassa mukana oleville johtavassa tai itsenäisessä asemassa oleville viranhaltijoille.

Varallaolokorvausten maksaminen keskeytyy ajaksi, jolta suoritetaan korvausta aktiiviyöstä.

8.2. Korvaukset aktiiviyöajasta

Varallaolon aikainen mahdollinen aktiiviyöaika luetaan tehdyksi työajaksi ko. varallaoloviikkojen tehtyä (toteutunutta) työaikaa tarkasteltaessa. Tästä syystä ko. viikoille alun perin suunniteltu työaika on mahdollisen aktiiviyön johdosta saattanut ylittyä. Lisä- ja ylityökorvauksia maksetaan vasta, kun säännöllinen työaika on tehty. Lisä- ja ylityön korvaamisessa noudatetaan KVTES:n (2005–2007) työaikaluvun 14, 15 ja 17 §:n määräyksiä.

Aktiiviyöajalta ja ajalta, joka korvataan kuin se olisi työaikaa, suoritettavien korvausten suuruus ja edellytykset määräytyvät KVTES:n (2005 – 2007) mukaan lukuun ottamatta seuraavia poikkeuksia, joista on tehtävä paikallinen sopimus:

KVTES:n työaikaluvun 19 §:n 2 momentin mukainen lauantaikorvaus maksetaan myös sosiaalipäivystyksen yhteydessä tehdyiltä lisä- ja ylityötunneilta.

Aktiiviyöstä maksetaan työaikakorvauksia vähintään puolelta (0,5) tunnilta. Muuten työaikakorvauksia maksettaessa korvattava työaika pyöristetään lähimpään 15 minuuttiin.

8.3 Menettely työntekijän sairastuessa

Mikäli alueellinen sosiaalipäivystäjä sairastuu varallaolovuoronsa aikana tai ennen varallaolovuoroaan, hän ilmoittaa asiasta työnantajalleen, joka vastaa sijaisen järjestämisestä sosiaalipäivystysvuoroon. Varallaolovuoroon kutsuttu sosiaalipäivystäjä ilmoittaa päivystäjän vaihdoksesta Kriisikeskus Mobileen ja hätäkeskukseen. Varallaolovuoroon kutsuttu sosiaalipäivystäjä ilmoittaa päivystäjän vaihdoksesta myös sosiaalipäivystyksen koordinaattorille heti, kun se virka-aikana on mahdollista.

Mikäli sosiaalityöntekijä, joka ei ole varallaolovuorossa, kutsutaan päivystysvuorossa olevan sairastuttua varallaoloon, maksetaan hänelle lähtöraha, joka on suuruudeltaan 30 euroa. Varallaolovuoroon kutsuttu sosiaalityöntekijä ottaa vastuun varallaolovuoron hoitamisesta viimeistään kahden tunnin kuluessa siitä, kun hän on saanut tiedon varallaoluvuorosta sosiaalitoimistojen aukioloajan ulkopuolella riippumatta siitä mitä kohdassa 7.1 sanotaan liikkeelle lähdöstä.

Sairastumistapauksissa maksetaan sosiaalityöntekijälle hänen normaali sairausajanpalkkansa, mutta ei varallaolokorvauksia, jotka suoritetaan vain toteutuneilta, ei suunnitelluilta, varallaolotunneilta.

8.4 Muut maksettavat korvaukset

Aktiiviyöajalta ja ajalta, joka korvataan kuin se olisi työaikaa, suoritettavien korvausten suuruus ja edellytykset määräytyvät KVTES:n (2005 - 2007) mukaan **lukuun ottamatta seuraavia poikkeuksia**, joista on **tehtävä päivystäjäkunnittain paikallinen sopimus**:

- KVTES:n työaikaluvun 19 §:n 2 momentin mukainen lauantaikorvaus maksetaan myös sosiaalipäivystyksen yhteydessä tehdyiltä lisä- ja ylityötunneilta.
- Aktiiviyöstä maksetaan työaikakorvauksia vähintään puolelta (0,5) tunnilta. Muuten työaikakorvauksia maksettaessa korvattava työaika pyöristetään lähimpään 15 minuuttiin.
- Matka-ajalta maksetaan korvaukset kuin se olisi työaikaa.
- Lähtörahan (30 euroa) maksaminen varallaolovuoroon kutsutulle sosiaalipäivystäjälle, mikäli varallaolovuorossa ollut maakunnallinen sosiaalipäivystäjä on sairastunut. Lähtörahan maksaminen edellyttää enintään kahden tunnin kuluessa tapahtuvaa vastuun ottamista varallaolovuoron hoitamisesta.

Varalla oleva alueellinen sosiaalipäivystäjä on oikeutettu käyttämään omaa autoaan tai taksia joutuessaan lähtemään asiakkaan luo. Sosiaalipäivystykseen osallistuvien päivystäjien työnantajakunnat hankkivat sosiaalipäivystäjien käyttöön taksikortit. Matkakuluista johtuneet kustannukset maksaa kulloinkin hoidettavan asiakastilanteen asiakkaan kotikunta.

Mikäli alueellinen sosiaalipäivystäjä varalla ollessaan joutuu konsultoimaan puhelimitse muuta seudullista sosiaalipäivystystä, lasketaan työ aktiivijaksi, josta maksetaan korvaus (ks. 8.2 kohta).

Alueellisen sosiaalipäivystyksen takapäivystykseen liittyvät toimintaohjeet 15 Mobile -kunnan alueella annetaan mm. poliisille, hätäkeskukselle, terveydenhuollolle ja pelastuslaitokselle sekä Kriisikeskus Mobilelle sosiaalipäivystyksen koordinaattorin toimesta. Kunnat ohjeistavat mm. päiväkotinsa sekä lastensuojelulaitoksensa alueellisesta sosiaalipäivystyksestä ja tarvittaessa seudullisesta sosiaalipäivystyksestään.

9. Salassapito, tietojenanto ja asiakirjahallinto

Sosiaalipäivystystä toteutettaessa noudatetaan sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa säädettyä salassapito- ja vaitiolovelvollisuutta. Työntekijöiden oikeus asiakkaita koskevien tietojen saantiin ja luovuttamiseen määräytyy julkisuuslain (621/1999) ja sosiaalihuollon asiakkaan asemasta annetun lain (812/2000) nojalla. Sosiaalipäivystyksen asiakkaita koskevien tietojen luovuttamisesta päättää asiakkaan kotikunta.

Alueellinen sosiaalipäivystäjä siirtää päivystystilanteisiin liittyvän tiedon asiakkaan kotikuntaan virka-aikana puhelimitse sekä toimittaa asiasta kirjallisen selvityksen postitse/faxilla. Sosiaalipäivystäjän tulee merkitä lasta tai nuorta koskeviin asiakasasiakirjoihin lastensuojeluasian 26 §:n 1 momentissa tarkoitettua vireille tulosta lähtien kaikki lapsen tai nuoren tarvitsemien lastensuojelutoimenpiteiden järjestämiseen vaikuttavat tiedot sekä toimenpiteiden suunnittelun, toteuttamisen ja seurannan kannalta tarpeelliset tiedot. Lastensuojelun asiakasasiakirjojen laatimisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella (Lastensuojelulaki 417/2007, 33 § 1 ja 2 momentti).

Sosiaalipäivystäjä täyttää päivystysvuoroonsa liittyvistä yhteydenotoista erillisen tapahtumatietolomakkeen sosiaalipäivystyksen tilastointia varten. Kyseiseen tapahtumatietolomakkeeseen ei täydetä asiakkaan nimeä, osoitetta tai muita henkilön tunnistamiseen johtavia tietoja.

Päivystysaikana tehdystä kiireellisestä sijoituksesta (Lastensuojelulaki 417/2007, 38 §) tehdään päätös manuaalisesti Editan lomakkeelle. Tieto siirretään asiakkaan kotikuntaan, jonka sosiaalityöntekijät kirjaavat päätöksen kunnan tietokoneohjelmaan ja päätös pykälöidään. Päätöksen allekirjoittaa kiireellisen sijoituksen tehnyt alueellinen sosiaalipäivystäjänä toiminut sosiaalityöntekijä.

10. Muutoksenhaku viranhaltijan päätöksiin

Muutoksenhaku alueellisena sosiaalipäivystäjänä toimineen viranhaltijan päätöksiin saataan asiakkaan kotikunnan tuomiopiirin hallinto-oikeuden käsiteltäväksi (Lastensuojelulaki 417/2007, 90 §).

11. Maksut ja korvaukset/kustannusten jakaminen

Sosiaalipäivystyksen kustannusten perusteet muodostuvat seuraavasti:

Alueellisena sosiaalipäivystäjänä toimivan sosiaalityöntekijän varallaolo aiheuttaa kustannuksia korkeintaan 128 tunnilta viikossa (viikkoina, jolloin on aattopäiviä tai juhlapyhä, 130 – 152 h/vko); varallaoloajalta työntekijälle maksetaan KVTES:n 2005–2007 mukaisesti 30 % hänen korottamattomasta tuntipalkastaan siltä osin, kuin ei ole kyse aktiivityöajasta ja aktiivityöajasta suoritetaan sopimuskohtien 8.2 ja 8.4 mukaiset korvaukset.

Sosiaalipäivystäjänä ollut sosiaalityöntekijä ilmoittaa kirjallisesti jokaisen varallaoloviikon päätyttyä sekä varallaolotuntiansa että tekemänsä aktiivityöajan ja ajan, joka korvataan kuin se olisi työaikaa ja mahdollisesti aiheutuneet matkakulut työnantajansa hyväksymisen jälkeen omaan kuntaansa henkilölle, joka tallentaa palkkatietoja. Sosiaalipäivystäjän työnantajakunta maksaa päivystysvuoron palkan sekä mahdolliset matkakustannukset työntekijälleen. Sosiaalipäivystäjän työnantajan lukuun menevät varallaolon ja aktiivityön kustannukset siltä osin, kun ne ovat kohdistuneet omaan kuntaan eli, kun päivystysviikon aikana on hoidettu oman kunnan asiakastilanneita. Muiden kuntien asiakkaisiin kohdistuneet aktiivityön kustannukset ja mahdolliset matkakustannukset sekä 15 % hallintokulut sosiaalipäivystäjän työnantajakunta laskuttaa asiakkaiden kotikunnilla.

Mikäli kunta ei pysty itse vastaamaan päivystysvuorostaan, kunnan päivystysvuoron hoitaa erikseen sovittava sopimuksen piiriin kuuluva kunta. Päivystysvuorostaan vastaamaton kunta on velvollinen maksamaan päivystysvuoron hoitavalle toiselle kunnalle korvauksena 2000 euroa päivystysviikosta. Luhangan kunta korvaa 1 000 euroa 0,5 viikon päivystysvuorosta vastaavalle kunnalle.

Sosiaalipäivystäjille järjestettävät koulutukset ja työnohjaukset järjestetään Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kautta. Mahdollisista matkakuluista vastaavat päivystäjien työnantajat.

12. Yhteistoimintamenettely

Alueellinen sosiaalipäivystysjärjestelmä pohjautuu vuoden 2007 sosiaalipäivystysjärjestelmään sekä siitä saatuihin kokemuksiin. Alueellisessa sosiaalipäivystysjärjestelmässä on otettu huomioon Mobile-kunnista tulleet kuntaesitykset sosiaalipäivystyksen järjestämisestä. Sopimuksen ja järjestelmän valmistelusta syksyllä 2007 on vastannut maakunnallisen sosiaalipäivystyshankkeen ohjausryhmä.

Ylikunnallisesta sosiaalipäivystyksestä on käyty päivystäjäkunnittain syksyn 2006 ja kevään 2007 aikana yhteistoimintaneuvottelut. Sosiaalipäivystyksen toteuttaminen ja sen järjestäminen vuonna 2008 ei merkittävästi tai olennaisesti muutu vuodesta 2007, joten ei ole välttämätöntä käydä uusia yhteistoimintaneuvotteluja. Alueellisen sosiaalipäivystyksen järjestämiseen liittyvä sosiaalipäivystyshankkeen ohjaustyöryhmän linjaama sopimus vuodelle 2008 on tehty vuoden 2007 sopimustekstiin perustuen.

13. Toiminnan arviointi ja kehittäminen

Sosiaalipäivystystä seuraava työryhmä arvioi päivystyksen toimivuutta. Sosiaalipäivystyksestä kerätään tietoa yhteistyötahoilta sekä kokoamalla tietoa päivystystapahtumista päivystäjien täyttämien tapahtumalomakkeiden pohjalta. Koottavien tietojen pohjalta sosiaalipäivystyksen toimintaa kehitetään ja suunnataan yhteistyössä työryhmän, kuntien sekä yhteistyötahojen kanssa.

14. Sopimuksen voimassaolo

Tämä sopimus on voimassa 1.1.2008 – 31.12.2008.

15. Sopimuksen sitovuus

Tämä sopimus sitoo osapuolia, kun sopijaosapuolten lautakunnat ovat sosiaalipäivystyksen järjestämisen ko. kuntien alueella hyväksyneet sopimuksen mukaisella tavalla.

Lautakunnan käsittelypäivämäärä

Liite 4. Ohjausryhmän erilliskorvaussuositus vuodelle 2008

SOSIAALIPÄIVYSTYSHANKKEEN OHJAUSRYHMÄN KOKOUS 31.8.2007

Ote 31.8.2007 ohjausryhmän kokouksen muistiosta 5/2007 erilliskorvauksiin, päivystysviikon ostohintaan ja aktiiviyökustannusten jakaantumiseen liittyen:

Ohjausryhmä pitää pienryhmän esitystä hyvin perusteltuna. Keskusteltiin, että osasta maakunnan kuntia tuli keväällä selkeä pyyntö erilliskorvausten linjaamiseen ja, että päivystykseen osallistumisesta maksettavissa lisäkorvauksissa on selkeästi kannustuslisään ja erilliskorvaukseen liittyviä piirteitä – lisäkorvauksien maksaminen on kuntakohtaisesti päätettävissä oleva asia ja yhtenäisen linjauksen avulla päivystäjien välistä korvauksiin liittyvää epätasa-arvoa voidaan vähentää.

Ohjausryhmä suositaa pienryhmän esittämää porrasteista mallia kunnille, jossa päivystysrenkaaseen osallistuneelle maksettaisiin tehtäväkohtaiseen palkkaan sidottu määräaikainen korotus kuukausittain – kukin kunta tekee kuntakohtaiset ratkaisunsa erilliskorvaukseen liittyen.

Tehtäväkohtaiseen palkkaan sidottu määräaikainen korotus jakaantuu porrasteisesti päivystysviikkojen mukaan seuraavasti:

- 1 vko päivystystä/v. = 40 eur/kk
- 2 vkoa/v. = 80 eur/kk
- 3 vkoa/v. = 130 eur/kk
- 4 vkoa/v. = 170 eur/kk
- 5 vkoa/v. = 200 eur/kk

Päivystysviikon ostohinta Mobile-kuntien välillä vuonna 2008

Mobile-kuntien kesken päivystysvastuuvuorot jaetaan ensi vuodellekin asukasluokien suhteessa – ensisijaisesti kunnat pyrkivät vastaamaan itse päivystysviikkojen hoitamisesta – kuitenkin **osassa kuntia joudutaan ostamaan päivystysvastuuvuorot toiselta kunnalta.**

Ohjausryhmä on määrittänyt päivystysviikon **ostohinnaksi** vuodelle 2008 kunnasta riippumatta **2000 eur/päivystysviikko**, jossa varallaolokuluja sivukuineen (128 h/vk) n. 1 100 €/vk, päivystäjän tehtäväkohtainen määräaikainen korotus sivukuluineen 620 €/vk sekä hallinnointikuluja 15 %. Varallaolokulujen pohjana on käytetty sosiaalijohtajan palkkaa.

Päivystäjän aktiiviyökustannukset katetaan vuonna 2008 **asiakkaiden kotikuntien mukaan** – päivystäjän työnantajakunta laskuttaa toteutuneiden aktiiviyökustannusten mukaan päivystyksen asiakaskuntaa. Aktiiviyökustannusten lisäksi kunnittain laskutetaan mahdolliset matkustuskulut ja 15 % hallinnointikulut.

Liite 5. Sosiaalipäivystyksen tilastointilomake vuonna 2008

0% valmiina (Sivu 1 / 1)

Sosiaalipäivystys 2007 tapahtumalomakkeet

1) Raportin tekijä *

- Kriisikeskus Mobilen kriisityöntekijä
- Saarijärven seudun sosiaalipäivystäjä
- Viitaseudun sosiaalipäivystäjä
- Jämsän seudun psyko-sosiaalinen kriisipäivystäjä
- Mobile-kuntien takapäivystäjä
- Jämsän seudun takapäivystäjä

2) Kunnan tarkennus (Saarijärven seudun sosiaalipäivystäjä) *

- Saarijärvi
- Karstula
- Kannonkoski
- Kivijärvi
- Kyyjärvi
- Pylkönmäki

3) Kunnan tarkennus (Viitaseudun seudun sosiaalipäivystäjä) *

- Viitasaari
- Pihtipudas
- Kinnula

4) Kunnan tarkennus (Jämsän seudun psyko-sosiaalinen sosiaalipäivystäjä) *

- Jämsä
- Jämsänkoski
- Kuhmoinen

5) Kunnan tarkennus (Mobile-kuntien takapäivystäjä) *

- Hankasalmi
- Jyväskylä
- Jyväskylän maalaiskunta
- Keuruu
- Korpilahti
- Muurame
- Uurainen
- Äänekoski

6) Kunnan tarkennus (Jämsän seudun takapäivystäjä) *

- Jämsä
 Jämsänkoski
 Kuhmoinen

7) Yhteydenottoajankohta (kellonaika) *

Valitse oikea aikaväli ▾

8) Yhteydenottoajankohta (päiväys) *

pp.kk.vvvv

9) Yhteydenottopäivä *

Valitse oikea viikonpäivä ▾

10) Päivystysviikko *

Päivystysviikko alkaa perjantaina klo 16.00 ja päättyy seuraavana perjantaina klo 8.00. Päivystysviikon numero on päivystysvuoroviikon maanantain viikon numero.

Valitse oikea päivystysviikko ▾

11) Liittykö tilanteeseen useampia yhteydenottoja? *

- Ei
 Kyllä

Saman tilanteen muut yhteydenotot

Täytä tarvittava määrä, enintään 5 yhteydenottoa.

12) Yhteydenottoajankohta [1] (kellonaika)

Valitse oikea aikaväli ▾

13) Yhteydenottoajankohta [1] (päiväys)

pp.kk.vvvv

14) Yhteydenottoajankohta [2] (kellonaika)

Valitse oikea aikaväli ▾

15) Yhteydenottoajankohta [2] (päiväys)

pp.kk.vvvv

16) Yhteydenottoajankohta [3] (kellonaika)

Valitse oikea aikaväli ▾

17) Yhteydenottoajankohta [3] (päiväys)

pp.kk.vvvv

18) Yhteydenottoajankohta [4] (kellonaika)

Valitse oikea aikaväli ▾

19) Yhteydenottoajankohta [4] (päiväys)

pp.kk.vvvv

20) Yhteydenottoajankohta [5] (kellonaika)

Valitse oikea aikaväli ▾

21) Yhteydenottoajankohta [5] (päiväys)

pp.kk.vvvv

22) Yhteydenottaja *

- Asiakas
- Asiakkaan perheenjäsen
- Muu yksityishenkilö
- Poliisi
- Häätäkeskus
- Terveysthuolto
- Pelastuslaitos
- Lastensuojeluyksikkö
- Sosiaalityö
- Mobilen etupäivystäjä
- Jämsän seudun psyko-sosiaalinen kriisipäivystäjä
- Muu taho:

23) Kuka oli tehnyt ilmoituksen em. taholle *

- Asiakas
- Asiakkaan perheenjäsen
- Muu yksityishenkilö
- Poliisi
- Häätäkeskus
- Terveysthuolto
- Pelastuslaitos
- Lastensuojeluyksikkö
- Sosiaalityö
- Mobilen etupäivystäjä
- Jämsän seudun psyko-sosiaalinen Kriisipäivystäjä
- Muu taho, kuka:
- Ei tiedossa

24) Sosiaalipäivystystilanteeseen osallisten asiakkaiden kotikunta *

Täydennä kunnan perään myös asiakkaiden lukumäärä kyseisestä kunnasta.

Hankasalmi

Joutsa

Jyväskylä

Jyväskylän maalaiskunta

Jämsä

Jämsänkoski

Kannonkoski

Karstula

Keuruu

Kinnula

Kivijärvi

Konnevesi

Korpilahti

Kuhmoinen

Kyyjärvi

Laukaa

Luhanka

Multia

Muurame

Petäjävesi

Pihtipudas

Pylkönmäki

Saarijärvi

Toivakka

Uurainen

Viitasaari

Äänekoski

Muu kunta:

25) Jos muu kotikunta, niin mikä?

26) Asiakkaiden ikä ja lukumäärä *

- 0-6 v.
- 7-14 v.
- 15-17 v.
- 18-30 v.
- 31-40 v.
- 41-50 v.
- 51-65 v.
- 66-80 v.
- yli 80 v.

Valitse vain yksi vaihtoehto

27) Ensijainen yhteydenoton syy akuutissa sosiaalisessa hätätilanteessa *

- PÄIHTEET: lapsen vanhemman/huoltajan päihteiden käyttö
- PÄIHTEET: lapsen päihteiden käyttö
- PÄIHTEET: aikuisen päihdeongelma (tilanteeseen ei liity lapsia)
- VÄKIVALTA: perheväkivalta
- VÄKIVALTA: perheväkivallan uhka
- VÄKIVALTA: lähisuhdeväkivalta (tilanteeseen ei liity lapsia)
- VÄKIVALTA: lapsen pahoinpitely
- VÄKIVALTA: lapsen väkivaltainen käyttäytyminen
- MIELENTERVEYS: lapsen huoltajan/vanhemman mielenterveysongelmat
- MIELENTERVEYS: lapsen mielenterveysongelmat
- MIELENTERVEYS: mielenterveysongelmat (tilanteeseen ei liity lapsia)
- RIKOKSET: lapsen vanhemman/huoltajan syyllistyminen rikokseen
- RIKOKSET: lapsen syyllistyminen rikokseen
- RIKOKSET: nuoren poliisikuulusteluun pyyntö poliisilta
- RIKOKSET: rikokseen syyllistyminen (tilanteeseen ei liity lapsia)
- ITSETUHOISUUS: lapsen huoltaja/vanhemman itsetuhoisuus
- ITSETUHOISUUS: lapsen itsetuhoisuus
- ITSETUHOISUUS: itsetuhoisuus (tilanteeseen ei liity lapsia)
- LAPSI KARANNUT: koti
- LAPSI KARANNUT: lastensuojelulaitos, Myllyjärvi
- LAPSI KARANNUT: lastensuojelulaitos, Lotila
- LAPSI KARANNUT: lastensuojelulaitos, Palokan nuorisokoti
- LAPSI KARANNUT: lastensuojelulaitos, muu:
- HENKINEN KRIISI: äkillinen kuolema
- HENKINEN KRIISI: äkillinen sairastuminen
- HENKINEN KRIISI: onnettomuus
- HENKINEN KRIISI: muu:
- NEUVONNAN TARVE: huolto- ja tapaamisasiat
- NEUVONNAN TARVE: kriisiytynyt perhetilanne
- NEUVONNAN TARVE: parisuhdeongelmat
- NEUVONNAN TARVE: muu:
- ASUNNOTTOMUUS: turvakotitarve
- ASUNNOTTOMUUS: tilapäinen muu asunnottomuus
- ASUNNOTTOMUUS: pitkäaikainen asunnottomuus
- MUU LASTENSUOJELUUN LIITTYVÄ:
- MUU SYY:

Voit valita useamman syy

28) Mahdollinen toissijainen yhteydenoton syy akuutissa sosiaalisessa hätätilanteessa

- PÄIHTEET: lapsen vanhemman/hooltajan päihteiden käyttö
- PÄIHTEET: lapsen päihteiden käyttö
- PÄIHTEET: aikuisen päihdeongelma (tilanteeseen ei liity lapsia)
- VÄKIVALTA: perheväkivalta
- VÄKIVALTA: perheväkivallan uhka
- VÄKIVALTA: lähisuhdeväkivalta (tilanteeseen ei liity lapsia)
- VÄKIVALTA: lapsen pahoinpitely
- VÄKIVALTA: lapsen väkivaltainen käyttäytyminen
- MIELENTERVEYS: lapsen huoltajan/vanhemman mielenterveysongelmat
- MIELENTERVEYS: lapsen mielenterveysongelmat
- MIELENTERVEYS: mielenterveysongelmat (tilanteeseen ei liity lapsia)
- RIKOKSET: lapsen vanhemman/hooltajan syyllistyminen rikokseen
- RIKOKSET: lapsen syyllistyminen rikokseen
- RIKOKSET: nuoren poliisikuulusteluun pyyntö poliisilta
- RIKOKSET: rikokseen syyllistyminen (tilanteeseen ei liity lapsia)
- ITSETUHOISUUS: lapsen huoltaja/vanhemman itsetuhoisuus
- ITSETUHOISUUS: lapsen itsetuhoisuus
- ITSETUHOISUUS: itsetuhoisuus (tilanteeseen ei liity lapsia)
- LAPSI KARANNUT: koti
- LAPSI KARANNUT: lastensuojelulaitos, Myllyjärvi
- LAPSI KARANNUT: lastensuojelulaitos, Lotila
- LAPSI KARANNUT: lastensuojelulaitos, Palokan nuorisokoti
- LAPSI KARANNUT: lastensuojelulaitos, muu:
- HENKINEN KRIISI: äkillinen kuolema
- HENKINEN KRIISI: äkillinen sairastuminen
- HENKINEN KRIISI: onnettomuus
- HENKINEN KRIISI: muu:
- NEUVONNAN TARVE: huolto- ja tapaamisasiat
- NEUVONNAN TARVE: kriisiytynyt perhetilanne
- NEUVONNAN TARVE: parisuhdeongelmat
- NEUVONNAN TARVE: muu:
- ASUNNOTTOMUUS: turvakotitarve
- ASUNNOTTOMUUS: tilapäinen muu asunnottomuus
- ASUNNOTTOMUUS: pitkäaikainen asunnottomuus
- MUU LASTENSUOJELUUN LIITTYVÄ:
- MUU SYY:

29) Lyhyt kuvaus tapahtumista *

30) Kiireellisyysarvio *

31) Päivystysaikaiset yhteydenotot *

Ei aiheuttanut yhteydenottoja / toimenpiteitä päivystysaikaan

Puhelu asiakkaalle

Puhelu omaiselle

Puhelu muulle asianosaiselle

Hätäkeskus: konsultaatio

Hätäkeskus: osoite- ja henkilötiedot

Hätäkeskus: huoltajuustiedot

Hätäkeskus: kotikäynti lähtö tai paluu

Hätäkeskus: muu:

Poliisi: konsultaatio

Poliisi: virka-avun pyytäminen, lapsi karannut kotoa

Poliisi: virka-avun pyytäminen, lapsi karannut ls-laitoksesta

Poliisi: virka-avun pyytäminen, kotikäynti

Poliisi: virka-avun pyytäminen, muu:

Poliisi: virka-avun peruminen

Lastensuojeluyksikkö: Myllyjärvi

Lastensuojeluyksikkö: Lotila

Lastensuojeluyksikkö: Palokan nuorisokoti

Lastensuojeluyksikkö: Mattila

Lastensuojeluyksikkö: muu:

Terveystieteiden tutkimuskeskus

Pelastuslaitos

Puhelu Mobile-kuntien takapäivystäjälle

Puhelu Jämsän seudun takapäivystäjälle

Puhelu Mobileen

Puhelu Jämsän seudun psyko-sosiaaliselle kriisipäivystäjälle

Puhelu, muu:

Toimenpiteet 1/2

32) Sosiaalipäivystystehtävän päävastuu *

33) Kotikäynti *

- Ei kotikäyntiä
- Työpari Mobilesta
- Työpari Mobile-kuntien takapäivystäjästä
- Työpari Jämsän seudun kriisipäivystäjistä
- Työpari Jämsän seudun takapäivystäjistä
- Muu työpari
- Ei työparia käynnillä
- Poliisipartio turvaamassa käyntiä

34) Laitoskäynti *

- Ei laitoskäyntiä
- Kriisikeskus Mobile
- Poliisilaitos
- Terveyskeskus
- Keskussairaala
- Haukkala
- Päiväkoti
- Lastensuojelulaitos: Mattila
- Lastensuojelulaitos: Äänekoski
- Lastensuojelulaitos: Lotila
- Lastensuojelulaitos: Myllyjärvi
- Lastensuojelulaitos: Palokka
- Lastensuojelulaitos: Muu
- Ei työparia käynnillä
- Työpari Mobilesta
- Työpari Mobile-kuntien takapäivystäjistä
- Työpari Jämsän seudun kriisipäivystäjistä
- Työpari Jämsän seudun takapäivystäjistä
- Muu työpari
- Poliisipartio turvaamassa käyntiä

35) Kuulusteluun osallistuminen *

▾

Toimenpiteet 2/2

36) Tilapäismajoituksen järjestäminen

Lisää henkilömäärä paikan perään

- Mobile
- Mattilan lastenkoti
- Äänekosken perhetukikoti
- Lotilan nuorisokoti
- Myllyjärven nuorisokoti
- Tukiperhe
- Muu:

37) Jos muu tilapäismajoitus, niin mikä?

38) Avohuollon sijoitus

Lisää henkilömäärä paikan perään

- Mobile
- Mattilan lastenkoti
- Äänekosken perhetukikoti
- Lotilan nuorisokoti
- Myllyjärven nuorisokoti
- Palokan nuorisokoti
- Tukiperhe
- Muu:

39) Jos muu avohuollon sijoitus, niin mikä?

40) Kiireellinen sijoitus

Lisää henkilömäärä paikan perään

- Mattilan lastenkoti
- Äänekosken perhetukikoti
- Lotilan nuorisokoti
- Myllyjärven nuorisokoti
- Palokan nuorisokoti
- Tukiperhe
- Lapsen isä
- Lapsen äiti
- Sukulainen
- Muu:

41) Jos muu kiireellinen sijoitus, niin mikä?

42) Onko kyseessä ollut asiakas/asiakkaat jo kotikuntansa sosiaalitoimen asiakkaita? *

- Ei
- Kyllä
- Ei tietoa

43) Oliko yhteistyön sujumisessa ongelmia päivystysaikaan? *

- Ei
- Kyllä

44) Mitä ongelmia oli yhteistyön sujumisessa päivystysaikaan?

- Ei paikkaa lastensuojelulaitoksessa, Mattilan lastenkoti
- Ei paikkaa lastensuojelulaitoksessa, Äänekosken perhetukikoti
- Ei paikkaa lastensuojelulaitoksessa, Lotilan nuorisokoti
- Ei paikkaa lastensuojelulaitoksessa, Myllyjärven nuorisokoti
- Ei paikkaa lastensuojelulaitoksessa, tukiperhe
- Ei paikkaa lastensuojelulaitoksessa, muu:
- Päihdehuoltoon liittyen, mitä:
- Tilapäismajoituksen puute, millä alueella:
- Kotipalvelun yöpartion palveluita ei saatavilla, missä:
- Ei mahdollisuutta lukea sosiaalihuollon asiakaskertomuksia päivystysaikana
- Ei mahdollisuutta asiakastilanteen välittömään purkuun
- Muu, mikä:

45) Tuliko esille alueen palvelurakenteeseen liittyviä ongelmia tai puutteita? *

- Ei
 Kyllä

46) Millaisia alueen palvelurakenteeseen liittyviä ongelmia tai puutteita tuli esille? *

- Lastensuojeluun liittyen, mitä:
- Päihdehuoltoon liittyen, mitä:
- Tilapäismajoituksen puute, millä alueella:
- Kotipalvelun yöpartion palveluita ei saatavilla, missä:
- Muu, mikä:

47) Asiakastilanteesta tiedottaminen virka-aikana *

Valitse

48) Oliko yhteistyön sujumisessa ongelmia virka-aikaan? *

- Ei
 Kyllä, millaisia:

49) Miten koet asiakkaan hyötynneen siitä, että sosiaalityön palvelut olivat saatavilla päivystysaikaan?

50) Käytetty työaika *

Valitse

51) Millaisena koet tehtävän henkisen kuormittavuuden asteikolla 1 – 10? *

- Ei lainkaan kuormittava * 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Erittäin kuormittava

52) Kuinka kauan virka-aikaista työaikaasi kului tämän asiakastilanteen tiedonsiirtoon asiakkaan kotikuntaan? *

- Ei vastuuta tiedonsiirrosta
 Alle 15 minuuttia
 15 - 30 minuuttia
 30 - 60 minuuttia
 1 - 1,5 tuntia
 1,5 - 2 tuntia
 Muu aika, mikä:

53) Sana on vapaa

Haluan lähettää vastaukset

Lähetä

0% valmiina (Sivu 1 / 1)

Liite 6. Maakunnan turvakotipäivystys vuonna 2008

Keski-Suomen turvakotipäivystys vuonna 2008

Kunta:	Paikka:
Hankasalmi Joutsa Jyväskylä Jyväskylän mlk Jämsä Kannonkoski Karstula Konnevesi Korpilahti Kuhmoinen Laukaa Luhanka Multia Muurame Petäjävesi Saarijärvi Toivakka Uurainen	KESKI-SUOMEN ENSI- JA TURVAKOTI Suuruspääntie 11 40520 Jyväskylä

Kunta:	Paikka:
Jämsänkoski Keuruu Kinnula Kivijärvi Kyyjärvi Pihtipudas Pylkönmäki Viitasaari Äänekoski	Kuntakohtaiset käytännöt turvakotiasioihin liittyen (mm. turva-asunto tai muu paikallisesti sovittu käytäntö)

K O S K E
KESKI-SUOMEN
SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUS

Julkaisija

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Käyntiosoite

Matarankatu 4, Jyväskylä

Postiosoite

PL 35 (MAT), 40014 Jyväskylän yliopisto

www.koskeverkko.fi